

LEONIDA NEAMȚU

**ÎNOTĂTORUL
RĂNIT**

EDITURA TINERETULUI

Leonida Neamțu

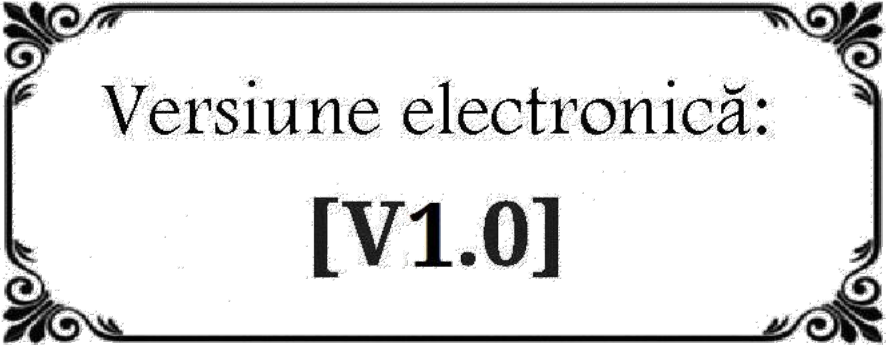
ÎNOTĂTORUL
RĂNIT

— Roman —

Colecția Aventura

EDITURA TINERETULUI
București, 1969

Versiune electronică:

[V1.0]

Corectură [V1.0]: martie 2019.

„Diana, vrei să-mi dai acea lumină bălaie pitită în
trupul tău?”

Emil Botta

SUNT ANI DE ZILE DE CÂND nu mi s-a mai întâmplat nimic! E și acesta, poate, un semn al crizei care trebuie să izbucnească. Mărinimoasă cu timpul meu, îl las să lunece și mă bucur de perfecta simetrie a zilelor ce desenează aceeași scoică, aceeași lină spirală.

Dar, de câțva timp, am observat că substanțele îmi joacă tot felul de feste! Se zice că înainte de sfârșitul lumii mărele vor împietri, iar pietrele vor începe să curgă; observ cu un fior, cum, sub ochii mei, corpurile insolubile se dizolvă spectaculos și pe neașteptate, iar lichidele se cristalizează, împotriva oricăror legi firești.

S-ar părea că e vorba tot de un sfârșit al lumii, însă parțial: numai pentru mine. Prin urmare restul omenirii nu trebuie să se teamă. Nu trebuie să se teamă încă... AXIX!!

Mi se întâmplă și alte lucruri ciudate. Când aud pași în spatele meu, îngheț toată. Am devenit sperioasă. Minute în șir rămân absentă, cu privirile fixate în gol, iar bărbații au și observat că mă îngrijesc mai puțin decât de obicei.

Lăsându-și mâna pe umărul meu, spiritualul, dar puțin pătrunzătorul domn V., a și strecurat o întrebare demnă de franchetea ce-l caracterizează: „Ioana, nu cumva ești însărcinată?”

„Ce vorbești, luminosule, la vârsta mea.”

„Bah, la vârsta ta! N-ai decât patruzeci de ani și arăți ca o adolescentă... Eu, în locul lui Fred...”

Pe Fred îl cheamă de fapt Anton, dar acest nume nu prea se potrivește cu înfățișarea lui distinsă de *english gentleman*; prin urmare a fost nevoie să-l rebotezăm.

Legătura noastră e veche și fericită, cel puțin în ochii lumii. Oamenii se miră că nu ne-am căsătorit până acum, pe Fred îl miră de asemenea încăpățânata mea rezistență în fața perspectivei unui mariaj convenabil (în general, femeile nu disprețuiesc această veselă ceremonie), pe mine mă miră insistențele pe care le depune periodic Fred pentru a mă convinge... În sfârșit, toată lumea se miră și se va mira în continuare pentru un motiv sau altul, dar asta nu schimbă nimic: nu mă voi mărita. Mă obsedează un refren pe care-l știu de multă vreme, pe care am impresia că l-am cântat cândva în fața unei

adunări de bețivani. Dar nu sunt sigură. E vorba de un om ce traversează fluviul, înotând cu o singură mână. Uriașa umbră a înotătorului rănit mă acoperă cu încetul...

Fred mă conduce acasă, la doi sau trei ani în urmă, o complicată execuție testamentară m-a pus în posesia jumătății acestei mici vile ce aparținuse unui preot-protopop, frate vitreg al mamei. Nu e cine știe ce comoară. Un simplu acoperiș care mă adăpostește împotriva ploii și a frigului. Alt adăpost nu-mi oferă, în cealaltă jumătate a clădirii locuiesc niște bătrâni, dar nu-i văd niciodată fiindcă au în folosință o altă intrare. În fața ferestrelor mele vibrează în lumină o grădină minusculă, năpădită de-a valma de tufe de coacăze, buruieni și flori, iar de cealaltă parte a străzii, un parc încălzit cu bătrâni castani și plopî se înalță ca o insulă de umbră. M-am salvat frumos din marele naufragiu, dar mai trist lucru e că unele ființe din cele ce mișună primprejur mă invidiază.

Îmi trec mâna deasupra porții pentru a lua cheia pe care o las pe cealaltă parte, agățată într-un cui. Deschid. Fred mă urmează pe cărarea îngustă și, după ce urcăm treptele, se apleacă și scoate a doua cheie de sub preș. Însoțitor de ocazie și amant convențional, vrea să deschidă, dar îl opresc, și, privindu-l drept în ochi, îi arunc o frază livrescă:

— Anton, fii drăguț, astăzi insist să rămân singură. Haide, știu că nu ești atât de dezolat pe cât vrei să pari... Du-te și fă o partidă de biliard...

Cu toate că mirarea lui trebuie să fie nemăsurată, reușește să și-o voaleze; stăpânirea de sine face parte din triumghiul educației sale.

— Ce s-a întâmplat, Ioana? Sper că nu suntem supărați. De ce-mi spui Anton?

— Nu e acesta numele tău?

— Aproape-l uitasem... îmi spui Anton doar când...

Plicticos animal acest Fred-Anton al meu! Dar, Doamne, ce băiat fricos și cumsecade! Și într-un fel, deși n-ai spune, ghinionist.

*

Pe noptieră am un somnifer puternic, într-o sticlă plată. Mi se întâmplă să-l folosesc în nopțile când întunericul devine, fosforescent și capetele retezate se ivesc ba la un geam, ba la altul... Singură (Fred se arătase docil), simt dorința nemăsurată de a înghiți întregul hap. Să dorm, să plutesc în neant măcar câteva zile. Un câștig de câteva zile, un salt neașteptat în timp mi-ar fi fără îndoială extrem de favorabil. Poate ar rezolva totul. Spaima ce mă asaltează în valuri succesive, brusc luminată de raza lăncedă a unui far bolnav („Nu e nimic, o ușoară nevroză, simple păreri, va trece...”), toate au desigur o cauză

exactă, pe care eu mă prefac a n-o ști.

Acum vreau să fiu singură, absolut singură, fără Fred, a cărui binevoitoare îngrijorare m-a urmărit în interiorul apartamentului, și de aceea dau porunca: Anton, retrace-ți umbra de lângă mine, umbra și gândurile... Oricum, gândurile tale nu bat prea departe: artilerie ușoară. Așa. Ești un om de treabă, sprijin de nădejde, excelent amic (și ai fi un soț perfect, dar despre asta să nu vorbim), însă e momentul să te duci în drumul tău, cum zicea bunica. La club te așteaptă bilele albe și negre (de pe masa de biliard) și nebunii (de pe tabla de șah).

Nici acum nu sunt singură.

Prin colțuri și penumbre rătăcesc cuvinte, ironii, gânduri răzlețe, ale mele și ale altora. Mai ales ale altora. Am deschis larg ușa și le-am poftit pe toate să iasă: să nu vă mai prind pe aici, plimbați-vă pe unde poftiți sau întoarceți-vă pe la casele voastre!

Dacă ar ști cu ce mă ocup, Fred, cu artileria lui ușoară, și-ar închipui că mi-am pierdut mințile. Pun pariu că nu s-ar gândi la altceva.

O încercare de confesiune a unui tânăr nefericit, în fond o declarație de dragoste mascată (aș putea-o adăuga la hambarul unei recolte uimitoare), după desperate încercări de a se insinua pe lângă mine și de a se ascunde, a fost nevoită să mă părăsească în cele din urmă, și în sfârșit pot închide ușa cu cheia.

Acum stau singură și mă simt mai bine. În spatele meu în oglindă, tresar vagi pâlpâiri, într-un abur argintiu. Mărite înotător, cum de am rămas atât de tânără, în ciuda anilor?

O forță teribilă mă împinge spre fereastră și de acolo încerc să scrutez prin umbra parcului, spre aleile încurcate și băncile strâmbe unde omul acela își face de câțva timp veacul, schimbându-și doar din când în când punctul de observație. Nu-l zăresc, poate a plecat, poate n-am să-l mai văd niciodată, poate că numai imaginația mea prea fecundă a creat strania capcană în care mă zbat. Prin umbra am umblat singură și am așezat trape ascunse, și acum nu mai cunosc drumul înapoi, iar prin aceste coclauri nu întâlnești ghizi...

Dar antenele cele mai sensibile mă avertizează că el nu poate fi prea departe, că n-a plecat, că un anumit destin ostil a hotărât să-l scoată mereu în calea mea, până în clipa când... **AXIX!!**

E un ins cărunt, uscat, cu mers anormal, dar nu pot să explic din ce cauză e anormal: când încerci să-l analizezi, pare firesc, și totuși... O largă, uriașă cicatrice, dar nu știu dacă e cicatrice, sau o malformație din naștere, sau poate o simplă deghizare, pornește chiar de sub ochiul drept și traversează fața în diagonală, trecând peste nas, până sub urechea stângă. Din punctul meu de vedere nu e ceva hidos, pare mai mult o fâșie de piele străină, de nuanță puțin diferită, aplicată cu dexteritate pe față. Gândul lui nu l-am putut pofti afară împreună cu

toate celelalte. Gândul lui mă persecută în continuare, simt, și zadarnic aş încerca să mă debarasez de această povară.

O accept, încerc să mă obișnuiesc cu ea, încerc să-i descifrez sensul.

„Îți iese mereu în cale un om cu cicatrice, bahl!”, ar râde veșnic glumețul domn V. „Cum de ne poți servi asemenea povești neacidulate, acum când omul cucerește cosmosul?”, ar exclama același vesel, dar puțin inteligent domn. Ce gogoși: eu simt că aceste fleacuri, precum zborul în cosmos, nu schimbă nimic, sau aproape nimic din condiția noastră da oameni! E numai o activitate în plus. Și mai simt că insul cărunt, cu mers ciudat și cicatrice în diagonală, vine *de departe*. Poate de aceea picioarele lui calcă pământul în felul acesta neobișnuit, din cauza distanței lungi pe care a parcurs-o, din cauza imensei oboseli acumulate, de-a lungul unui drum infernal, de mușchii gleznelor și ai genunchilor, de oasele tălpilor chinuite și de femurii săi.

Și tremur la ghidul efortului inuman la care a fost supus tragicul meu următor, și mă simt formidabil de obosită, de parcă aş fi înfăptuit singură toate muncile derizoriei și trecătoarei noastre civilizații!

Mă așez la pian și trimit câteva acorduri alarmate, închipuindu-mi că omul acela se află undeva printre umbrele parcului și mă aude. Asta însă nu ajută la nimic: chiar dacă aude, nu înțelege. Aceste sunete, ce nu reprezintă altceva decât glasul terorii ce mă cuprinde cu încetul, fac un scurt ocol și se întorc, prăbușindu-se peste mine. Tristă vânătoare cu bumerangul, împotriva unei ținte necunoscute. Rămân în fața pianului, degetele mele schițează întrebări pe clape. Înserarea trimite foșnet confuz de ape mari, gata să se dezlănțuie; dincolo de perdea, măștile își desăvârșesc hidoșenia, pregătindu-se să-mi iasă în întâmpinare.

Cred că fiecare om are o perdea în spatele căreia ascunde tot felul de măști. Încearcă să le ascundă, fiindcă tot apar ele din când în când. Nicio cortină nu poate fi trasă definitiv, nu-i așa, domnii mei?

AXIX!!

Dar eu mă prefac că nu-l observ și mă prefac în continuare că nu-l recunosc. A juca teatru face parte din educația noastră elementară. Simt însă că aceasta e și dorința lui, să rămână în umbră, ca să mă poată cerceta amănunțit, să-mi studieze în liniște existența, mocnind

în adâncul catalepticei sale ființe o hotărâre pe care încă n-a cizelat-o suficient. Drumurile lui sunt în principiu, de o concentrică precauție, contrazisă pe neașteptate: uneori dă dovadă de o uimitoare stângăcie! În asemenea cazuri acțiunile sale nu pot fi justificate în niciun fel: îmi răsare în față, privindu-mă drept în ochi. Sfruntat, prea încrezător în lipsa de memorie a femeii! Ieșirile de sfidare sunt din ce în ce mai dese. Acest bărbat slab și cărunț, atât de îmbătrânit, n-ar trebui să mă deranjeze, nici n-ar fi fost cazul să-l observ, însă *eu știu că vine de departe* și înțepătura acestui gând trimite în sângele meu o infuzie de spaimă, paralizantă. Iar când motivele fricii sunt neclare, e greu să iei hotărâri. Oricum e greu să iei hotărâri...

După oarecari insistențe, accept să ies la un local însoțită de Fred, împreună cu încă o pereche: el profesor, ea chimistă, colegă de laborator, ambii ceva mai tineri. Lipsiți de orice fel de complexe, cu viitorul aparent limpede, în fine, niște oameni drăguți. Înfiorătoare caracterizare: oameni drăguți, dar așa se exprimă lumea, cu intuiția ei simplistă. Cele mai perverse canalii și ticăloșii, cei mai abjecți intră și ei în această categorie. Toți oamenii sunt drăguți.

În seara caldă, pe marginea trotuarului, bărbații, adică profesorul și cu Fred, au o scurtă dispută cu privire la alegerea localului. Fiecare vine cu argumentele sale. Am revelația surprinzătoare ca discuția lor e decisivă pentru mine și aștept înțepenită, privindu-mi vârfurile pantofilor. Sentința întârzie, așa mi se întâmplă întotdeauna când mă las cucerită de nerăbdare. Soția profesorului îmi vorbește despre ceva. Decid că dacă mergem la „Subterana Romanilor” presimțirile mele cele mai sumbre se adevăresc, iar dacă nu, va trebui să... Voi începe, poate, bătălia pentru certitudini.

Bărbații cad de acord: da, mergem la „Subterana Romanilor”. Sângele îngheață în vinele mele, privesc cu grijă împrejur, în timp ce Fred, perfect mulțumit că și-a impus punctul de vedere, mă ia de braț.

Neliniștea mea are o explicație precisă: „Subterana Romanilor” e fostul restaurant Bonel, dar despre asta vom mai vorbi...

De vreo două zile neîndemânaticul meu următor a dispărut. Sau a devenit dintr-odată îndemânatec și se află pe aproape, dar eu nu-l mai observ? Teroarea prezenței sale nevăzute îmi macină încetul cu încetul rezistența. În paharul meu sclipește vin gălbui, ridic paharul, ridic și ochii și-l văd de cealaltă parte a sălii. Ce ușurare... parcă e mai bine așa... știu că e acolo, lucrurile au revenit la normal... Deși aproape toate mesele s-au ocupat, simt că aici ne aflăm numai noi doi. Situația e desăvârșită, ca un cerc. Destinul – geometru – marchează ultimul segment.

Fred conversează cu profesorul. Culmea e că ascult cu atenție tot ce-și spun.

— Știți că de câțva timp Ioana îmi spune Anton?

— Știți că de câțva timp toate analizele îmi ies pe dos? reiau imediat. O necesitate acută îmi poruncește să deschid gura, să vorbesc. Niciun ton fals. Două perechi onorabile, amice, la restaurant, distrându-se de minune, înconjurate de alți oameni, la fel de onorabili și de bine dispuși. Fred al meu e un tip masiv. Dacă i-aș cere-o, ar înlocui bucuros o coloană, într-un templu. E plăcut, nu-i așa, să fii alături de un bărbat de care să te poți sprijini.

Gânduri idioate – pentru a câștiga timp.

Omul cu cicatrice cheamă chelnerul, cere de băut și bea. O face cu gesturi nesigure, cred că îi tremură mâna. În sala plină de străluciri frivole, nimeni nu știe de existența lui – în afară de mine. Singurătatea sa e amplificată de faptul că eu o constat și o consemn. Chiar și chelnerul îl servește cam peste umăr. Sâcâitor client: un om bătrân, prost îmbrăcat și probabil fără multe parale, căruia mai bine i s-ar potrivi cârciumile de cartier.

Cicatricile conferă câteodată o anumită urâtenie sau asprime care șochează și te ține la distanță. Privirea unui ins cu cicatrici pe obraz e parcă mai severă.

Cicatricea omului meu nu se traduce printr-un adaos de gravitate, nu impune respect. Parcă ar fi un machiaj, făcut la repezeală, deși eu știu că nu e. Nu inspiră nici măcar milă, fiindcă nu e respingătoare, ci mai mult banală, deși enormă. E pur și simplu nepotrivită, pe fața lui îngustă.

Îți vine să-l iei de o parte și să-i zici: omule, cum ai încurcat lucrurile, cicatricea asta cu care parcă te-ai fâli, aparține altcuiva, unui individ mai deosebit, trecut prin multe, nu dumitale, care nu ești decât un șobolan... Cicatricea aparține supraviețuitorului unui mare dezastru, căruia flăcările, apropiindu-se tactic, cu încetul, ca pe rugurile vrăjitoarelor, i-au lins obraji, iar stâncile prăvălindu-se i-au stâlcit picioarele și mutilat definitiv trupul, pe câtă vreme dumneata ți-ai îngropat anii într-un capăt de provincie mohorâtă, unde evenimentele sunt rare iar femeile frumoase mor tinere, nemăritate, din cauză ca bărbații cresc meschini și fricoși.

Într-un cuvânt, dumneata nu ești dumneata, ci altul. E aici o nefirească încurcătură, un scaun gol și-n același timp o persoană în plus, un pahar plin, de prisos, dar și un invitat care va muri de sete...

Zilele mele sunt lungi, timpul trece greu, e apăsător și material, ca în romanele clasice, cu descrieri amănunțite și cu lungi sondaje în gândurile personajelor... Dar ce e viața mea, dacă nu un roman nescris, de tradiție veche, în care autorul nu s-a rușinat să aglomereze fapte, crime, iubiri nefericite, urmăriri, și să pună uneori și puncte, puncte?...

Nicio cortină nu cade definitiv, nu... va trebui să fiu abilă și îndrăzneată; dacă stau să mă gândesc bine, curiozitatea mea e rece,

lucidă... sau încerc numai să-i dau aceasta aparență? Va trebui să înving anchilozarea ce mă cuprinde, va trebui să aflu. Sunt urmașa Evei pe acest pământ și dacă păcatul s-a născut în pântecul meu datorită curiozității (iată o scuză!), consecvența în a perpetua întru păcat a devenit prima lege a firii. Gândurile mele sunt eretice, dar nu degeaba sunt urmașa vrăjitoarelor arse pe zidurile cetății, sus, ca să vadă și prostimea...

Un lung șir de manevre și iată-mă devenind la rândul-mi urmăritoare... Doamne! Pesemne am ratat vesela carieră de agentă secretă de anvergură! Majoritatea femeilor tâmpite și frumoase gândesc la fel. Mitul ireductibilei Matta Hari a făcut ravagii... Spioană internațională, aventurieră de clasă mare în slujba câtorva împărății rivale, dar deasupra lor, dându-le peste capetele încoronate, dându-le tuturor cu tifla, făcându-se nevăzută în momentul oportun, ivindu-se acolo unde nu se așteaptă nimeni, punând la cale intrigi despre care părliții de cronicari vor scrie peste o mie de ani: „O enigmă a istoriei...”

Aceste gânduri mă coboară la nivelul fițelor de salon, în timp ce în mine dormitează, cu adevărat, un suflet de pasăre răpitoare. În mine s-a întrupat duhul strămoașei mele, vrăjitoarea, al cărui scrum, plutind pe zare, întunecă uneori amurgurile de vară. În mine bate inima amiralilor-pirați, vânători de arhipelaguri necunoscute.

Oarbele puteri subterane care ne conduc existența au făcut o adevărată economie de mijloace pentru a mă pune iarăși în fața lui Neculai. N-au trebuit să inventeze ceva nou, să scufunde continente, să ridice vulcani sau să împietrească cetăți... Au folosit întâmplarea. Întâmplarea?

Vechiul oraș S., în care, oricâte ocoluri aş fi făcut, am revenit totdeauna, așa cum revine vinovatul la locul crimei conform unui vechi și definitiv principiu detectiv, mă poartă de-a lungul contorsionatelor ulicioare ale cartierelor ce se scufundă, unde, mai ieri-alaltăieri, alchimiști înțelepți distilau sub vinete bolți ogivale elixirul eternei tinereți... și poate că l-au descoperit... poate că l-au descoperit... AXIX!!

*

Dar, fac iarăși un ocol și mă opresc tocmai aici.

— Aș vrea o statueta care să reprezinte un om rănit, înotând... înțelegeți, un om ce traversează fluviul uriaș, înotând cu o singură mână... E ceea ce caut demult...

Vânzătoarea șefă îmi acordă o lungă privire dezaprobată, de parcă aş fi lezat, fără urmă de menajament, concepția ei despre mesajul artei. Mărite Înnotător!...

— N-avem așa ceva, nici vorbă. Colaboratorii și artiștii noștri își aleg numai subiecte optimiste, la indicația noastră: sondori extrăgând petrol, tinichigii... Luați acest bronz: reprezintă un muncitor agricol frunțos, decorat. Îl puteți așeza în sufragerie, pe masă, în centru, să se vadă.

Inutil să-i explic că un om rănit ce înoată nu e neapărat întruchiparea pesimismului, fiindcă... s-ar putea să și ajungă la mal. Cazuri rare, dar se întâmplă...

Fac un ocol și ies iarăși pe bulevard.

Trecătorii circulă haotic; perechi de îndrăgostiți înaintează ca orbi prin mulțime, năpădesc toate spațiile, parcurile. În cele din urmă, tot nu rămân orbi, li se deschid și lor ochii... Viața curge densă, plină de sine, până la revărsare. Nicio fisură. O continuitate genială, de la muribund la nou-născut. O fisură cât de mică, sau un intermediar, creează monștri. Intermediari au existat câteodată, ce-i drept... Așa s-ar explica poate și... dar să lăsăm! Pe sub vitrine, tineri cu frizuri lipicioase urmăresc picioarele femeilor, schimbând priviri semnificative. Aceștia par mai puțin romantici, ei n-au fost niciodată orbi.

Din nou un mic magazin de artizanat.

— Aș dori, dacă aveți, o statueta care să reprezinte un om rănit, un luptător antic, de pildă, târându-se, încercând să scape... Sau măcar un animal rănit, fie și un lup urmărit, încercând să-și regăsească bârlogul... Dar, aș prefera, mai cu seamă, un înotător... N-ați avut niciodată așa ceva? Ah, și dumneavoastră preferați subiecte optimiste...

Străzile înguste, cu tainica lor răsuflare. Merg parcă puțin aplecată. Mă apasă din ce în ce mai vizibilul Univers. La răscruce, pe sub felinarul galben, trece o femeie înaltă și subțire, plutind, sau poate că înotând, prin lumina rarefiată, în rochie strălucitoare, solzoasă. Parcă ar purta zale argintii. E singură și ciudată ca un unicat, și nici nu sunt convinsă că n-ar fi o arătare. O arătare ce se duce să petreacă.

Merg mai departe, drumul meu are o finalitate precisă, în ciuda faptului că las impresia că m-aș plimba; știu că după încă o sută cincizeci de pași voi coti brusc la stânga și voi intra pe a doua poartă. S-ar putea crede că mă așteaptă o întrevvedere amoroasă ilicită. La colț, o eventuală întâlnire neprevăzută mi-ar diminua șansele. Trec însă colțul cu bine. Poarta rotundă mă trimite într-un gang întunecos din care ies, ca într-un larg, în curtea adâncă. Pe dreapta e un zid acoperit cu iederă mărinimoasă, până sus; două umbre se detașează pe fondul galben al peretelui, una face gestul de a mă întâmpina, mă întreabă ce caut, dar merg mai departe și sun la ușa pe care o știu.

Este momentul cel mai important, dar am noroc și surpriza nu se produce.

Bătrâna care deschide se bucură, de parcă venirea mea poate să-i schimbe în bine cursul vieții. Femei elegante nu trec deseori pragul casei ei. Sunt tentată s-o întreb: Mai vindeți statueta de abanos ce reprezintă un înotător rănit, care face eforturi să se mențină la suprafață cu o singură mână? când mi-o ia înainte:

— Îl căutați pe domnul Neculai. Intrați, intrați... Să știți, nu e acasă...

— Nu caut pe nimeni, dar am venit pentru cameră, răspund. Știu că închiriați o cameră, aș vrea s-o văd și să cunosc condițiile...

Înfățișarea ei de broască binevoitoare exprimă din plin regretul. I-ar fi convenit să mă aibă de chiriașă. Clatină din cap cu părere de rău, camera e ocupată, zice, de acest domn Neculai, un om în vârstă, care însă e flotant... Mă întreb ce sens o fi dat cuvintelor: flotant pe lumea asta, sau flotant în orașul S., dar broscuța e nepregătită pentru subtilități și mă invita stăruitor să revin peste câteva săptămâni când domnul Neculai, isprăvind ce are de isprăvit, va pleca acasă. Casa lui e în alt loc, undeva departe. Nimic mai simplu. Pretind să mi se arate totuși camera în chestiune și sunt introdusă în scunda vizuină căreia generațiile de locatari i-au imprimat o personalitate anume. Fiecare odaie cu sufletul ei...

Gazda mă invită să iau loc până ce va pregăti cu mare zor cafeaua. N-o refuz, fiindcă astfel mi se creează posibilitatea de a rămâne singură măcar câteva minute. Să ascult ce-mi vor șopti zidurile. Poate voi putea spiona ceva din gândurile chiriașului *flotant*. În această lume domnește o pace sumbră, fără limite, pacea tuturor morților ce au trăit aici de pe la vreo mie șapte sute încoace, fiecare sperând în ceva.

Oare lenta pâlpăire ce picură monoton în suflet dorința de liniște, de nemișcare, coborând din scurgerea infinită a timpului, nu a reușit să-l contamineze pe flotantul chiriaș, domnul Neculai, a cărui mosafiră nepoftită sunt de câteva minute? Puținele obiecte ale acestuia, lucruri de om călător și sărac, nu sunt dispuse să facă vreo confesiune. Atât de adâncite în propria lor inexistență! Sau e momentul lor de meditație?

...Și nu văd nicăieri o statueta, un bronz sau un abanos, o ceramică ieftină măcar, care să reprezinte un înotător rănit, sau cel puțin o fiară agonizând în încercarea de a se salva! Dar nici nu mă așteptam să găsesc așa ceva: din altă cauză mă aflu eu aici.

Broscuța servește cafeaua pe o veche tavă de argint. Fecioare despuiate, cu fețe primitive, încing un danț al viitorului desfrâu. Încrustații aproape șterse... Sunt foarte atentă la o eventuală bătaie în ușă. Am un post de veghe, acolo, desprins de mine. Nu știu ce ar zice dragul meu Neculai văzându-mă instalată pe scaunul său. Nu mă tem, totuși, de această întâlnire, aproape că o prefer, multe lucruri s-ar limpezi dintr-odată, spre binele tuturor. Și cu toate acestea, urăsc explicațiile. Explicațiile-măști, explicațiile-punți, explicațiile care

transferă tensiunea, o amână, și nu rezolvă nimic. Întâlnirea însă nu are loc, fiindcă toate calculele mele se dovedesc infailibile: Neculai, în acest moment, se află în altă parte, și nu va ști niciodată cine i-a călcat pragul.

Când plec, noaptea, a devenit brusc amenințătoare. Pentru mine e ca un avertisment. Urmează să aflu ce vor decide în final necruțătorii mei juzi. Conversația noastră, acest lung dialog care se desfășoară de atâta timp, a ajuns la un punct culminant. Multă vreme am crezut (am sperat!) că procesul va dura, cu intermitențe, animări, tergiversări, recursuri, întreaga viață, lung proces și chinuitor, dar alternând cu unele momente de relaxare, când îmi puteam oferi iluzia că juzii s-au plictisit, și nu vor mai reveni. Apariția dragului meu Neculai precipită totul într-un moment de speranță (așa se explică faptul că am fost luată prin surprindere) și apropie clipa sentinței. Am beneficiat totuși de o amânare nesfârșit de lungă, o adevărată viață de om, și aș fi ingrată dacă nu mi-aș mărturisi recunoștința față de necruțătorii (în cele din urmă) mei juzi.

Dacă Fred ar fi cu mine, cred că l-aș ruga să mă invite la un pahar. Simt o poftă monstruoasă de alcool. Să bea și să râd. Cred că marile cataclisme n-au diminuat cu nimic, niciodată, pofta de a petrece a semenilor noștri, ba chiar dimpotrivă. Marile cataclisme a căror venire e guvernată de o anumită regularitate, periodică declanșare a unor latențe imprevizibile, dar veșnic vecine cu destinul nostru... Dar iată una din ereziile mele: când acest luminos glob terestru va exploda dracului, pe ultima țandără de scoarță pământescă se vor afla desigur niște bețivi care vor întâmpina cu paharul plin înghețul definitiv și bezna eternă... și, cine știe, poate asta îi va salva: vor debarca în stare de ebrietate într-o altă lume, necunoscută și pustie, și așa, duhnind, clătinându-se, în plină confuzie, vor pune temeliile glorioase ale unei noi civilizații care la rândul-i va naște o suită de păreri ridicole, ce se vor succeda în mare cuminenie, conform regulilor și, bineînțeles, fiecare din ele, va fi mai bună decât precedenta. Și o va acuza cu înverșunare! Fiindcă altfel nu se poate. Avem nevoie de justificări. Justificările...

Cât timp pierdut în căutare de justificări!

Iată ce gânduri pot naște în mintea unei femei rătăcite. Firește (și gândul acesta îmi aduce un surâs), majoritatea oamenilor sunt mai buni decât mine... ei gândesc cu totul altfel... Dar, mă întreb, cum?

CA JUCĂTORUL NOROCOS CARE s-a aventurat la ruletă, strâng și eu lângă mine aurul ce-a mai rămas. Parcă n-aș ști că nimic nu se poate salva! Momentul de panică a fost totuși scurt, a avut durată incertitudinii. Se spune că incertitudinea îl îmbătrânește pe om. Dacă ar fi adevărat, ar trebui să trag concluzia că eu n-am avut incertitudini! Prin orașul S. se plimbă în voia sa un ins cărunt, cu sprâncene stufoase, cenușii și ele, un om cu mers ciudat și fața străvezie, șubrezit ca de o lungă boală, un om cu maxilarul inferior repezit înainte ca într-un gest de sfidare și dispreț, tăcut ca un bătrân matador, al cărui trup ciuruit de coarnele taurilor a devenit o adevărată hartă a durerii... După acest scurt moment patetic, de recapitulare, rămân și mai singură.

Iar incertitudinea a avut durată surprizei. Într-un duel indirect cu Neculai, pictorul Mag Aurelian, tovarășul meu de fugă de pe vremuri, căzuse învins: polița sa nu fusese onorată cu o moarte, cu moartea lui Neculai. Pesemne acest încăpățânat Neculai n-a binevoit să plătească, s-a arătat zgârcit cu propria-i viață – de mirare la un om în general mărinimos, naiv de mărinimos!...

Poate că Mag Aurelian înoată și acum pe fluviul întunecat, și vreau să cred că, rănit, înoată cu o singură mână; așa îl visam mai demult... lăsând în urma sa o dâră întunecată, poate sânge. Vreau să cred că aceasta e osânda lui: de-a lungul întunecatelor milenii să parcurgă înotând cu o singură mână, pieziș spintecând valurile negre, pe jumătate sufocat, drumul care nu se va sfârși, drumul spre ireductibilul și mohorâtul Long-Marion...

Dacă m-ar auzi, Mag Aurelian ar spune că Long-Marionul e invenția mea!

Nu cumva și dragul meu Neculai ispășește vreo osândă? Întâlnirea cu mine oare nu face parte dintr-un plan de pedepsire mai vast, mai greu de înțeles pentru știu eu ce tenebroase delictе săvârșite de neamul său? Acolo, în ținutul îndepărtat unde s-a născut el, există locuri presărate cu fulgere, mereu pedepsite de focul ceresc...

Noaptea e neclintită, nu sting lumina, nu mă culc, aștept, gata să tresar, soneria (cum ai aștepta un pumnal să ți se înfigă în spate), pregătindu-mi cuvintele: „Bună seara, dragul meu! Dragul meu Neculai. De când nu ne-am mai văzut, s-au scurs măcar doua-trei clipe, cred... Nici nu știi cât sunt de bucuroasă să te vad... Nu lua în

seamă înfățișarea mea speriată... Dintre toți oamenii care m-au cerut de nevastă, tu ești violoncelul, într-o orchestră de instrumente ușoare. Tu n-ai putut depăși niciodată condiția gravității tale, și nici n-ai încercat așa ceva, tu vorbeai cu mine serios... Să vorbești serios cu o femeie! Ce greșală!...”

Și iarăși mă așez la pian, închipuindu-mi că printre copacii parcului de peste drum, umbra ta se ramifică uriașă. Toată viața ai fost prozaic, iar eu te idealizez. Îți trimit câteva note dure, ca să te avertizez că știu. Că te-am recunoscut, că pot să-mi iau toate măsurile de apărare, dacă vreau. Pot oricând scoate în stradă artileria grea și otrava. Dar eu mă mulțumesc să surâd, încă o dată, la adresa ireversibilei tale stângăcii.

Felul în care îmi studiezi obiceiurile și viața, orele de plecare și sosire, te-ar da de gol și în fața unui elefant. Probabil ai înțeles greșit expresia „a lucra cu cărțile pe față”. Pe vremea când încercai să lămurești împrejurările morții lui Augustin, lipsa ta de fantezie, atât de accentuată, mă încântase pur și simplu. Acum însă, după atâta amar de vreme, toate așteptările mi-au fost întrecute: mi-ai pătruns zilele trecute în casă (ca un spărgător nedibaci!), mi-ai umplut locuința de fum, și nu numai că nu ți-a trecut prin cap să aerisești, dar ai lăsat scrumiera plină cu resturi de țigări ieftine! Vizita reciprocă a fiecăruia dintre noi la locuința celuilalt fusese făcută parcă într-un gând. Eu sorbisem din cafeaua broscuței, într-o seară (în vreme ce tu mă așteptai în cu totul altă parte a orașului), iar în dimineața zilei următoare, când știai că lipsesc, renunțând însă la orice măsură de precauție, ai efectuat *prima* descindere la mine. Ar fi trebuit să mă aștept. Ar fi trebuit să las pe ușă un bilețel: „Bine ai venit, dragul meu Neculai!” Mă întreb, mă întreb ce figură ai fi făcut? Poate îți adunai imediat bagajele și plecai la gară?

Un scaun fusese vizibil deplasat de inopinatul meu oaspete și m-am așezat acolo, încercând, încă o dată, să intru în gândurile sale.

Din nou m-am izbit ca de o barieră!

Era ceva nefiresc la mijloc: un om care comite greșeli peste greșeli, trădându-și la tot pasul prezența, reușește totuși să-și ascundă gândurile!...

Ai rămas desigur multă vreme în acest loc, aprinzând țigară de la țigară, fixând cu ochi mohorâți portretul meu *de acum*. Poate ai încercat și tu să pătrunzi în gândurile mele! Nu te-ai atins de nimic, numai scaunul mișcat din loc, scrumiera, mirosul de țigară ieftină acuzau trecerea ta.

Ce îndrăzneală, dragul meu Neculai! Să fi fost altul, n-ar fi scăpat nepedepsit!

Dar împotriva ta nu pot să iau niciun fel de măsuri. Sunt dezarmată și din primul moment am gândit: ACCEPT TOT CE VEI HOTĂRÎ.

„Ioana, îmi spunea Mag Aurelian, nu te mărita cu Neculai, e un șoarece. Te-ai uitat vreodată cu atenție la el? Dacă nu, fă-o, până nu e târziu. Frumusețea ta e făcută pentru alte orizonturi...”

„Ai ajuns oare la Long-Marion, sau încă mai înoți într-acolo cu o singură mână, Mag Aurelian?”

Amintirile mă urmăresc ca niște vampiri însetați de sânge; tu, dragul meu Neculai, ești o amintire materializată, și totuși nici după ce ți-am constatat vizita și am respirat mirosul acru al țigărilor tale, n-am fost sigură că ai sosit și viețuiești iarăși în apropierea mea... până ce nu m-am izbit de bariera neașteptată, în spatele căreia ți-ai ascuns intențiile... Tu reușești să-ți ascunzi intențiile! Înseamnă că totuși n-ai îmbătrânit degeaba.

Mag Aurelian lua hotărârile brusc, spontan, obicei din tinerețe. Bonel lua hotărârile treptat, îmbunătățindu-le, schimbându-le direcția, pe parcurs. Fiul său, Alec, n-a luat în viața lui decât o singură hotărâre... Cea din urmă. Gardul de fier al aceluiași destin ne-a încercuit pe toți. Dar eu m-am hotărât să nu-mi las mândria rănită. După o viață de nelegiuiri, abia dacă-mi vine să cred că sunt vinovată cu ceva. Așa sunt făcută eu... Autorul acestui roman nescris nu s-ar sfii să pună tocmai aici puncte-puncte... Îmi place să cred, dragul meu Neculai, că tu vei rămâne până la capăt un naiv. Îmi rămâne cel puțin această bucurie în ciuda gravității tale de violoncel.

O neagră nostalgie îmi poartă gândul spre cețurile ce ascund câteodată Lacurile Salce de privirea omului, locul pedepsit de fulgere, pe unde am umblat și noi...

Mai zăbovesc furtunile pe acolo? Vreau să cred că da, numărul furtunilor nu e limitat. Unde se cere una, se și trimite. Mărite Înotător! Ce fericire că Dumnezeu măcar din acest punct de vedere nu s-a arătat zgârcit!

*

Într-o seară, în timp ce mă aflu la poștă, Neculai s-a apropiat de mine și am crezut că sosise momentul... Mă așteptam să aud: „Bună seara, Ioana, haide să expediem împreună o scrisoare, nu importă unde...”

„O scrisoare, noi doi? Dar cui? Poate lui Mag Aurelian la Long-Marion. Dar care e curierul ce ia scrisorile pentru Long-Marion? Dacă îl cunoști, spune-mi și mie, am de trimis niște vesti și niște vorbe în direcția aceea.”

Neculai însă încercase doar o simplă manevră. Prea încrezător în înfățișarea sa atât de schimbată, în lipsa mea de memorie, mă privise peste umăr, încercând să descifreze cui îi adresez plicul, înduioșătoare naivitate!

Întreaga mea ființă se concentrase în direcția lui, ca pentru a para o lovitură al cărei moment se amâna mereu. Pe urmă l-am văzut cum se îndepărtează, cu mersul lui ciudat, și-n vreme ce o apatie vecină cu neființa mă cuprindea, o zveltă umbră tânără și fragilă, profil pur al unei amintiri îndepărtate, se desprindea din mine pentru a-l urmări pe bărbatul pe care poate că l-am iubit fără să știu.

Iar eu am rămas singură și pustie de tot. În golul întunecat care mă soarbe, mișună umbre și din când în când trec catarge cu flamuri ciudate. Poate sunt nave care vin de pe îndepărtatul tărâm Long-Marion, cu mesaje din partea lui Mag Aurelian.

*

Acum douăzeci de ani, pe puntea „Dragonului”, pașii căpitanului Byrne...

„Căpitane, nu cumva prin vreunul din cuferele dumitale ai o statueta înfățișând un înotător rănit ce vrea să se salveze, sau măcar...?”

El ascultă vorbele mele, răspunde însă unui alt gând.

„Privește, *lady* Ioana, dincolo de cele trei șlepuri negre, spre cotitura fluviului, în zona aceea de vegetație internă, ai să vezi câteva pete brune care parcă se leagănă... E un arhipelag de insulițe rătăcitoare, cele mai multe, dintre ele se vor scufunda curând...”

Și rămâne cu brațul leneș suspendat.

„Eu te-am întrebat, căpitane Byrne, dacă în cabina dumitale sau în alt loc, nu importă unde, fie pe apă, fie pe uscat, nu ascunzi o mică statueta, un înotător rănit, sau cel puțin o fiară, fie și lup, un lup rănit, încercând să...”

Căpitanul Byrne mă ia de braț și mă conduce împrejurul punții.

„Acele arhipelaguri de insulițe plutitoare pot fi întâlnite în tot locul, *lady* Ioana, viața lor e scurtă, de cele mai multe ori se risipesc luate de curenți contrarii. Dintr-un arhipelag, rămân două trei insulițe care pier și ele, rareori se întâmplă să ajungă vreuna în larg, și atunci...”

Soarta sărmanelor insule efemere nu-l înduioșează totuși.

„Eu te întrebam căpitane Byrne, dacă printre multe fleacuri pe care le-ai adunat în timpul peregrinărilor dumitale, nu se afla și o...”

Căpitanul Byrne mă părăsește, pe neașteptate, ca de obicei.

N-am observat nimic, cât timp prin dreptul „Dragonului” a plutit acea lungă și întunecată arătare ce părea că nu se mai termină. E adevărat că pe punți se vânzoleau niște oameni. Câțiva, aproape goi, bărboși, cu umerii murdari, salahoreau la nu știu ce. Pe punțile acestor șlepuri și vaporașe care se furișează într-una în sus și-n jos, parcă fără niciun sens, mereu trebuie ceva ciocănit, înnodat, smuls și

dres. În general aceste ambarcațiuni sunt negre, murdare, într-o stare deplorabilă, iar oamenii de pe ele, contrar așteptărilor; nu par întotdeauna turmentați, ca să-ți închipui că ar fi și fericiți. Lipsesc romantismul și toate celelalte euforii legate de rătăcirile pe mări și oceane, fiindcă indivizii par prea tâmpi și vulgari. Nu ne rămâne altceva decât să jelim frumusețile pierdute. Dar las aceasta treabă în seama altora.

Pe urmă, când în fața noastră n-a mai fost nimic, am observat ca Mag Aurelian, cu fața albă ca varul, abia reușește să se mai țină de bastingaj, cu degetele învinețite, ca și cum ar fi gata să se prăbușească. Nu-l mai văzusem în așa hal. Vârsta și abuzurile, mi-am zis, gata, capacul, Mag Aurelian... Toate au un sfârșit. La pat cu tine, cu ceai de mușetel și prișnițe, dar nu eu îți voi fi infirmiera!

Mai târziu însă, după ce a început să vorbească, mi s-a făcut frică. Minute în șir, cu fața ca de lemn, a urmărit dura lăsată pe apă de nava aceea întunecată.

Plesnit de spaimă, pictorul Mag Aurelian se apropiase de mormânt.

Deodată s-a întors spre mine, întrebându-mă dacă observasem. În sala de muzică pianul tăcuse. Se intercala o liniște, până ce făptura lungă, erodată și pământie a căpitanului Byrne răsări iar în preajma noastră; l-am auzit câscând, apoi pașii lui bătură metronomul spre celălalt capăt al vasului. (Încercase să mă învețe: pupa, prova, tribord. Dar nu eram o elevă remarcabilă, confundam.)

În cele din urmă m-am întors către Mag Aurelian.

„Oh, mărginita de minte, dar ce era să observ pe găoacea aceea murdară, în afară de niște zdrențăroși ciuruiți de păduchi? Ți-e rău, pictore? Nici nu mă mir, a sosit clipa, la vârsta pe care începi s-o arăți, ar trebui să rămâi cuminte acasă, alături de un suflet blând și strângător care să-ți așeze la picioare cărămizi de o temperatură tocmai potrivită... De ce naiba ai desfășurat iarăși velele mari, când catargele nu se mai susțin singure, călătorule?”

Să-i arunci asemenea cuvinte lui Mag Aurelian!

Și l-am întrebat iarăși:

„Ce ai văzut acolo, care să te sperie în așa hai?

El mă ținea ele mână. Avea degetele de gheață.

„Chiar n-ai observat nimic, Ioana?”

„Căpitanul Byrne îmi spune *lady* Ioana...”, l-am corectat eu..

Mag Aurelian tresări:

„Acum știu... vaporul acela venea dinspre Long-Marion...”

L-am lăsat singur cu remușcărilor lui, și ca întotdeauna am căutat un loc liniștit unde să verific, precum jucătorul care pierde, aurul rămas.

Mi-a venit în minte clipa când l-am văzut întâia dată pe Mag Aurelian. Cobora cu pași moi dinspre Lacurile-Salce. Cu mine se afla dragul meu Neculai.

L-am întrebat, arătându-l cu o mișcare a bărbiei, discretă, totuși ostentativă:

— Cine e acel prinț izgonit?

— Nu prea știu... a încercat Neculai să fie evaziv, fiindcă se temea de multe lucruri. Poate că e Mag Aurelian, un pictor cam...

Între timp ne apropiasem.

Când m-a văzut, în vreme ce cobora cu pași elastici, mersul i-a devenit deodată înțepat. Cu toate acestea, cobora într-adevăr... spre Long-Marion... Mult mai târziu, după ce „Dragonul” sărise în aer, cu căpitanul Byrne cu tot, locuiam într-un oraș de pe Dunăre, chiar pe malul fluviului, într-o vilă pe jumătate distrusă, izolată, singuratecă. Puținele clădiri dimprejur arseseră în timpul bombardamentelor. M-am întors seara târziu acasă și l-am găsit pe Mag Aurelian înjunghiat: nu murise, sângera mult, încerca să se târască, să se ridice... ca un lup bătrân, pe moarte; i-am făcut un pansament și am vrut să alerg după medic, dar nu m-a lăsat.

Spaima de Long-Marion îi desfigura fața.

Pereții camerei erau stropiți cu sânge. Un cuțit mare – cred că asemenea lame folosesc măcelarii – zăcea între scaun și masă. Nu m-am atins de el, în cameră lumina abia pâlpâia (o lampă cu oglindă), uzina electrică în orașel fusese aruncată în aer și sfărâmăturile încă nu se întorseseră pe pământ pentru ca să poată fi înjghebată alta...

Frică mi s-a făcut abia după ce toate acestea au devenit amintiri. Retrăindu-le, totul devenea mai clar și căpăta o înspăimântătoare adâncime.

„Cine te-a vizitat, călătorule?” îl tot întrebam pe Mag Aurelian a cărui agonie, populată de vedenii fioroase, se prelungea. Singură cu muribundul, în șandramaua părăsită, sub cerul palpitând de constelații pe malul fluviului uriaș... N-am reușit să aflu nimic despre mâna care-l lovise. Peste câteva ceasuri, la miez de noapte, rănitul, în loc să moară, păru că prinde puteri. Se ridică, și sprijinindu-se de mine se târî spre ieșire. Ca două fantome întârziate ne apropiam de Dunăre. Pe urmă totul s-a precipitat. Mag Aurelian îmi dădu un brânci și intra singur în apă. Se lasă dus de valuri și curând nu l-am mai văzut...

Iată o primă versiune cu privire la plecarea lui Mag Aurelian spre Long-Marion... O fi cea adevărată? Sunteți mulțumiți cu ea? Dacă nu, anunțați poliția.

Încep să cred că fiecare om are un Long-Marion al său. Nu știu, de fapt, ce îndeamnă Long-Marion. Mag Aurelian nu mi-a explicat niciodată. Ar fi în stare să pretindă că eu trebuie să explic. Dar încep să simt... E rău când se ivesc supraviețuitorii... Când se aud prin apropiere pași... Când apar cei cu capetele retezate... Nu cumva și tu, dragul meu Neculai, ești un supraviețuitor? AXIX!!

TREZIREA E CU ATÂT MAI BRUTALĂ, cu cât, așteptându-mă la așa ceva, speram cu încăpățănare să se întâmple altfel...

Ca un otrăvitor de rând! Lipsa de fantezie a oamenilor m-a indispus întotdeauna, la toate nivelurile; o rezolvare facilă într-un film sau într-o carte îmi creează o stare de repulsie asemănătoare cu greața.

Lipsa de fantezie a dragului meu Neculai este cronică. Și totuși el a fost singurul om căruia i-am iertat-o, de cele mai multe ori. Dar acum... N-am încetat să sper că măcar în amintirea florilor de „Nu mă uita” pe care i le-am lăsat, părăsindu-l, va căuta o rezolvare mai subtilă, mai neașteptată. Ceva care să mă ia prin surprindere, eventual nici să nu-mi dau seama.

Doamne, Mag Aurelian dacă și-ar fi pus în cap să mă ucidă, ar fi incendiat întâi un județ, ar fi aruncat în aer două suburbii, ar fi schimbat cursul unui braț al Dunării, iar moartea ar fi venit pe neașteptate, ieșind poate dintr-o cutie de chibrituri, sub înfățișarea unei coropișnițe... Toate acestea, au venit, cum ar...

Deodată rămân încremenită pe scaunul meu din laborator, pierzând contactul cu sunetele dimprejur. Toate firele tăiate. Singură în centrul unui univers pustiu, și, brusc, miraculos, legături invizibile pornind spre trecut... Îmi dau seama că e vorba de tine, ți se întâmplă ceva, poate ești pe moarte. În cele din urmă aud și glasul colegului. O, a cărui mână se odihnea de un minut pe umărul meu: „Ioana, ți-e rău”? Era ca și cum toate canalele de recepție mi-ar fi fost îndreptate undeva în afară.

O față îmi ia locul lângă eprubetele în care substanțele datorită stării mele continuă să sfideze canoanele ce guvernează existența și transformările lor. În preajma evenimentelor importante, totdeauna, aceste încălcări ale legilor chimiei mă avertizează. Fiecare om cu semnele lui. Mie pleoapa ochiului stâng nu mi se zbate niciodată, de pildă, iar când întâlnesc homari, nu e semn că, neapărat, mă așteaptă o fericire.

Ies, răspunzând anapoda sau poate că nerăspunzând întrebărilor neroade pe care mi le întinde Fred, prevenit de cine știe care binevoitor că mi-e rău, că mi se întâmplă ceva, că trebuie să plec. Reușesc să scap de Fred.

Intenționez să te caut acasă, în vizuina unde stăpână peste lucruri e simpatica broscuță care servește cafele economice pe tava de argint.

Între noi va avea loc o discuție:

„Neculai, măștile jos, te-am recunoscut, știi că mă supraveghezi (mai bine zis mă filezi, dar cu câtă lipsă de talent!), spune, în sfârșit, ce vrei de la mine. Să plătesc păcatele trecutului? Fixează prețul, stabilește pedeapsa, și mă voi achita.

Cum? Ce spui tu? Viața unui om, a fratelui tău, Augustin, nu poate fi evaluată la un „preț”? Of, dragul meu lipsit de fantezie, eu prin „preț” nu înțeleg neapărat o suma de... A, poate ai de gând să aduci pe tapet și celelalte victime? E dificil pentru tine, tu nu știi totul...

Dacă există argumente și în favoarea mea? De pildă moartea lui Mag Aurelian... faptele nu s-au petrecut chiar...”

În timp ce alerg, buzele mi se mișcă, vorbesc singură. Conversațiile cu Neculai sunt întotdeauna dificile, chiar și cele închipuite. Hotărâsc să mă abat pe acasă, n-am la mine destui bani și dacă Neculai e bolnav, sau, și deodată îmi dau seama că mi-o luase din nou înainte un musafir neașteptat: dragul meu Neculai! A doua descindere, în lipsa mea...

Neculai are un talent deosebit de a-și lăsa amprente peste tot. Nu trebuie să dau dovadă de mare perspicacitate pentru a fi sigură cine-i infractorul. Merg pe urmele sale. Înainte de a intra în casă, și-a aprins țigara (fumează tot timpul), dar fiind totuși emoționat, – e și cazul! – i-au fost necesare două bete de chibrit. Ce risipă pentru un om strângător! Un chibrit zace aruncat pe prima treaptă, sare în ochi, altul, cel ratat, în mijlocul cărării. Odată cu scoaterea chibriturilor, din buzunar i-a lunecat biletul de tramvai, tramvaiul numărul patru care-l aduce la mine.

Ridic de jos și biletul și chibriturile. Dacă mă așteaptă în casă pentru a mă ucide, așa cum e și normal, să șterg pe cât posibil urmele, să nu fie prins. Toate acțiunile lui sunt atât de neîndemânatic, încât și cel mai nedibaci copoi îl va înhăța numaidecât. Iar eu îi ofer toate șansele. În schimbul unei morți frumoase, pe care mi-o oferă el, îi dau libertatea, iar ca acout, un gând bun.

Doamne, eu sunt aceea care ar trebui să-l învețe cum să mă omoare! Aș merita acest lux: un ucigaș instruit de mine!

Urc treptele, dar în fața ușii ezit între teama și jenă.

Să-l surprind ca pe un infractor de rând, ce rușine...

Auzind ușa, Neculai se va ascunde după vreo mobilă și mă va lovi pe la spate, în ceafă, cu primul obiect greu ce-i va fi la îndemână.

Urâtă moarte... N-o accept.

Știind că dimineața lucrez în laborator, apariția mea îl va surprinde, îl va speria, îl va găsi nepregătit... Nu-mi convine: o întâlnire în asemenea condiții ar fi îngrozitoare. Mă întorc cât pot de repede în stradă și după un scurt ocol mă așez pe o bancă în parc, la umbră. Țin sub observație din locul acela ușa casei și poarta, fără a putea fi văzută. Respirația mi se liniștește, tentația, totuși, încă mă

mai încercă. Mă ridic iar, decisă să intru în casă cu orice risc, dar imediat renunț. Scot din poșetă cele două chibrituri arse și le rup. Cu biletul de tramvai fac același lucru. Distrugând urmele vinovăției lui Neculai, îi devin fără să vreau complice. Spirite nevăzute, luați seama. Asta e o acceptare de bună voie a deciziei ce o vor lua necruțătorii mei juzi!

Din mari depărtării vin cuvinte zadarnice:

„Vezi, *lady* Ioana, către malul celălalt, în zona aceea de vegetație intensă, un arhipelag... un arhipelag de insulițe rătăcitoare; cele mai multe dintre ele se vor scufunda curând, doar una sau două poate vor...

„Eu te întrebam, căpitane, te rog foarte mult ascultă-mă cu atenție, dacă în vreunul din cufere (căpitanii își păstrează avutul în cufere, așa presupune mărginita de mine) nu ai cumva o statueta care...?”

Căpitanul Byrne se îndepărtează, și în locul lui...

Apariția lui Neculai mă face să tresar. Parcă uitasem ce așteptam acolo, ascunsă în umbra parcului, pândindu-l pe propriul meu ucigaș. Neculai pare să acționeze destul de firesc, probabil involuntar; îl văd încuind ușa cu greoaia siguranță a unui pensionar, care înainte de masă se decide să facă o mică plimbare, pentru a stimula digestia obosită, dar când să coboare treptele, piciorul său mută din loc, aproape răsturnând, un mic ghiveci, dintr-un șir, și nici nu-i trece prin cap să-i dreagă poziția. Parcă o face anume, neîndemânaticul. Mai rămâne câteva clipe în fața porții până să aprindă o nouă țigară, și să arunce o privire în susul și-n josul străzii. Nu se grăbește. Mâna pare, totuși, să-i tremure... O mică satisfacție pentru mine...

Până când vom juca aceasta farsă, dragul meu Neculai? Cât timp crezi că voi accepta vizitele tale absurde, fără scop?

Fără scop?...

Intru repede în casă, descoperind la tot pasul semnele, și înlăturându-le din mers. Și aceste semne mă conduc în odaia de culcare unde el nu intrase data trecută, în trecere, a îndoit și colțul covorului și așa l-a lăsat.

În fața oglinzii, pe măsuța de toaletă, se află fotografia lui Fred. A privit-o câțva timp, a luat-o în mână. Ce și-o fi zis? Un rival! Și a pus-o înapoi, dar în *altă* poziție.

Pe urmă s-a așezat pe recamier... a văzut somniferul.

Sticluța plată, cu siluetă grațioasă, cu etichetă tipărită: „A se lua seara, înainte de culcare, 1–2 lingurițe”.

Plină doar pe jumătate: semn că o folosesc. Exact ceea ce-i trebuia. Ca un asasin oarecare, cu suflet mărunț și laș, dragul meu Neculai! Un cuțit ar fi fost mai frumos... Otrava e mârșavă! Substanța pe care a turnat-o în somnifer e greu solubilă și cu toate că a scuturat intens sticluța (ce chin până să-i șterg ampretele care l-ar putea demasca), o

mică parte din minusculele cristale s-a depus pe fund într-un strat subțire. Este o otravă necruțătoare, nu iartă nici în cantități infime. O otravă pe care te poți bizui.

După o atât de lungă deliberare, necruțătorii mei juzi au anunțat și sentința: moartea.

Recursul, cui să-l înaintez? Pot spera în vreo grațiere?

Rămân lângă sticluța cu somnifer, tentată în fiecare clipă s-o duc la buze. N-aș putea numi dezamăgire sentimentul care mă copleșește. E altceva. Niciodată nu m-am gândit că dragul meu Neculai îmi va prescrie pedeapsa capitală, și încă în felul acesta...

Dacă vreau, pot să prezint circumstanțe atenuante, dar nu despre asta e vorba. Nu știu de ce îmi închipuiam că Neculai mă va grația. Acțiunea lui m-a trezit cu brutalitate dintr-un vis în care mă legănam de atâta timp! Îmi dau seama acum, cu spaimă și o umbră de repulsie, cât de necruțătoare e ura care-i impulsionează hotărârile. Să accept? Trebuie să accept...

Întreaga ființă mi se revoltă în fața acestei abdicări; e însuși instinctul vital care țipă în gura mare „Vreau sa trăiesc”!, și-mi dau seama câtă lipsa de demnitate ascunde acest strigat... Aș putea să arunc sticluța, să distrug otrava, s-o neutralizez, însă am revelația că în felul acesta nu anulez condamnarea, ci abia o subliniez. Să accept acest duel inegal, în care oricum sunt sortită înfrângerii?

Ioana Scavin, viața ta e doar un lung șir de nelegiuiri, ești condamnată la moarte, mai ai ceva de adăugat?

Așteptați o clipă, necruțătorii mei juzi, poate că pedeapsa ce ați hotărât-o e meritată și gândită bine, însă fiecare particulă vie din mine se răzvrătește: nu ceda, orice secundă câștigată e prețioasă, moartea n-are capăt, nu e firesc să accepți moartea, încearcă tratative de pace cu judecătorii tăi!...

Ce tratative aș putea să încerc, juzi mohorâți?

Părerile voastre sunt dure și de neclintit. Să vă reamintesc că timpul curge, iar multe lucruri se uită, că există prin coduri paragrafe ce stipulează că până și unele crime se prescriu, după un interval de vreme?... AXIX!!

Dar toate acestea ar trebui să le cunoașteți!

Amintiți-vă, juzi neclintiți, că, totuși, nu eu sunt ucigașa celor a căror urmă s-a pierdut undeva în subsolurile casei Bonel, în anii când viața unui om nu valora nici cât o ceapă degerată, când a supraviețui însemna a suprima pe cel din apropierea ta, înainte ca el să se ridice primul, cu arma în mână. Forța mea de seducție a fost doar un instrument. Amintiți-vă cum a început această poveste!...

Ioana Scavin, dacă-ți închipui că asemenea manevre ar putea să ne determine să-ți comutăm pedeapsa... încerci să ne abați atenția, iar scuzele tale sunt puerile.

Sticlăta cu otravă e lângă mine, juzi posomorâți, otravă pregătită de mâna singurului om care m-a iubit cu adevărat. În existența mea continuă să ardă numai o lumină mai blândă: simplul sentiment de iubire al dragului meu Neculai. N-am să vă scap, prin urmare nu vă grăbiți, acordați-mi încă o clipă! În alte condiții aș fi fost în stare să fug, să evaderez. E simplu să dispari, iar eu sunt specialistă... Ura lui Neculai însă mă paralizează. Nu pot să trec prin acest zid. Juzi severi, așa stând lucrurile, sunt prizoniera voastră prea supusă. Dar sunteți datori, fără a da semne de nerăbdare, să mă ascultați până la capăt. Mă voi apăra scurt. Într-o zi Bonel a venit la mine: Ioana, câțiva nenorociți se află în primejdie de moarte: o ceată de ticăloși pregătește lovitura. Am să intervin! Tu îi vei aduce la mine pe cei ce trebuie să preveniți..."

„Nu. Nu, domnule Bonel, i-am răspuns. Asemenea povești mă plictisesc și nici nu prea cred în ele.”

„Nu? Bine! Atunci și tu vei avea de suferit!”

Dar până la urmă am acceptat. Bătrânul cărăbuș Bonel m-a convins că e vorba de o faptă bună. Urma să fiu răsplătită regește... Pe atunci oamenii mureau de foame... Răspлата regească nu putea să mă lase indiferentă. Și apoi... o faptă bună, așa mi-am spus... o faptă bună... înțelegeți? Bonel era puternic! Eram la discreția lui!

Ioana Scavin, n-ai să ne induci în eroare cu asemenea încercări neîndemânatică, absolut neîndemânatică, avocătesc provinciale, de a te prezenta într-o falsă lumină. O faptă bună? Ai fost atât de naivă să-i dai crezare lui Bonel? Cum poți dovedi? E adevărat că Bonel avea o mare înrăurire asupra ta, Ioana Scavin, și în anumite împrejurări te-ar fi ucis fără ezitare, dar șansele de a te sustrage de la umbra ta misiune nu ți-au lipsit! De ce n-ai încercat să fugi? (Tu, o maestră a disparițiilor!)

La ce bun, juzi posomorâți? Zădărnicia vorbește prin gurile voastre. Mă înconjură necinstea, răutatea hămesită, șantajul... Oamenii deveniseră fiare și urlau. Ce șanse aș fi avut, singură, împotriva tuturor?

Asta e o minciună sfruntată, Ioana Scavin. E singur numai cel ce vrea să fie singur, o știi și o înțelegi perfect. Minciuna pe care ai practicat-o cu un talent egal și care a dus și la moartea nenorocitului acela de Alec, minciuna pe care ai știut s-o acoperi sub o pretinsă „vocație artistică”, însoțind-o cu muzică și considerații filosofice... Ai pozat cu grație, ți-a plăcut să culegi aplauze la scena deschisă, dar mai ales ți-a plăcut să-ți bați joc...

Nu e adevărat, juzi întunecări, sinceritatea față de mine însămi nu poate fi contestată! Cinismul? Nu-l voi mărturisi, și nu mă veți convinge s-o fac. Am râs mult în viață, dar din tot sufletul...

Sinceritatea? Ce mască elastică încerci să-ți prinzi pe figură, Ioana

Scavin! Nu-ți contestăm măiestria, dar să lăsăm cuvintele... Tare la sinceritate te-ai gândit în ultima seară a lui Augustin, când...

Un moment, juzi îndărătnici! Cine era acest Augustin? Oare eu sin arat de cele mai ap În gestul meu nu există nimic precar, nimic aventuros ol fatalitatea de care continui să-mi bat joc sperie revin mereu la clipa deosebit nu mi-aș fi permis sentimente mediocre din dar în primul și-n primul rând fiindcă când trebuie să ne oprim. Eu nu cred în situațiile limită, dar mi-a făcut plăcere să-mi închipui că le pot provoca. Dar acesta nu e sadism. Situațiile limită duc la adevăr. Vor spune juzii, condamnabilă plăcere, care duce nu la adevăr, ci la omucidere, iar eu n-am să-i contrazic. N-am de gând, de altfel, să contrazic pe nimeni. AXIX!!

*

Ce tot caut prin cameră? De ce mă învârt ca o lupoaică prinsă în capcană Aștept pe cineva? Se gândește cineva intens la mine? În vreunul din sertare, poare în dulap, în noptieră, în valiză, sau în altă parte trebuie să fie o statueta, un gips sau un bronz de mare finețe, reprezentând înotătorul rănit care încearcă să...

„Observi, *lady* Ioana, arhipelagul... arhipelagul acela rătăcitor? El se întinde până la marginea orizontului, continente în miniatură, pictură a naturii demente. Sunt insulițe dintre care cele mai multe se vor scufunda. E destinul lor să se topească în marea vâlvătaie...”

Un om care înoată cu o singură mână are desigur șansele înjumătățite... Numai întâmplarea îl mai poate ajuta. Care erau șansele lui Mag Aurelian, rănit, în mijlocul valurilor negre? Drumul ce duce spre Long-Marion... Drumul ce duce spre Long-Marion e pavat de cadavrele înecaților...

Dar să revenim! Pregătiți gongul cel mare!

Ce fel de om era prin urmare Augustin, fratele mai mic al dragului meu Neculai?

Încetul cu încetul mobilele din cameră, obiectele, covoarele prind să se miște, se apropie de mine... Cât de mult a îmbătrânit dragul meu Neculai! Acum optsprezece sau nouăsprezece ani, îi admirasem părul negru și sprâncenele enorme, fioroase; părea puternic. Părea un diavol! Mi-a plăcut. Spre deosebire, Augustin beneficia de o înfățișare mai blândă. Parcă nici n-ar fi fost frați. Augustin era un revers, o punte de echilibru.

L-am întâlnit pe Augustin în atmosfera confuză a birtului „Echinox” din preajma gării unde pribegii, refugiații, sinistrații și alcoolicii primilor ani de după război se înghesuiau zi și noapte, așteptând trenuri ce nu aveau să vină vreodată. Îndrăzneam să pătrund acolo

datorită straniei mele prestațe, asociată curajului, care m-a ferit ca o cămașă de zale de grosolăniile masculilor excitați.

„Echinox-ul, gaura sordidă unde viermuiau prin fum epavele permanente și epavele trecătoare ale orașului, îmi oferea un cadru de contrast, distinsă și elegantă cum eram. De ce preferam acest local, altora mai selecte, în care domni sobri m-ar fi luat după miezul nopții pe genunchi, pipăindu-mi talia și oferind prețuri? Poate datorită vecinătății gării...

După război trenurile veneau și plecau de-a valma, mai presus de orarii, în afara oricărui program. Niciodată nu sosea cel anunțat, ci altul, totdeauna *altul* și n-o lua din loc garnitura indicată ci, una de alături...

Apropierea gării, a haosului feroviar, îmi crea impresia – probabil atât de falsă – că în orice clipă pot să plec...

Poate din această cauză n-am plecat niciodată, cu adevărat.

Bonel m-a condus până la fereastra cârciumei: „Acela e!” Apoi s-a retras.

M-am supus, stăpânindu-mi arcurile interioare. Am intrat brusc. Întâmplarea mă ajuta. Bețivanii dimprejur urmăreau cu interes scena, sperând să iasă vreo încăierare. Simțeam că totul depinde de mine.

Cu gene lungi și pleoape aplecate, încercând să joace comedia unei sfioșenii inexistente și să mascheze strălucirea prea evidentă a unor ochi frumoși, dar lacomi, obraznici și pătrunzători, bărbatul din fața mea părea să fie un tânăr preot pornit în petreceri. Scăpat, cum s-ar spune, de sub mantia oblăduirii divine. Obrazul îngust, fin, părul negru lung și ușor ondulat la spate, eforturile unei ținute îngrijite, în mijlocul dezastrelor, îl evidențiau din mulțimea chipurilor întunecate, iar raza galbenă a unei pietre prețioase îi înnobila mâna. Acea văpaie blestemată atrăgea multe priviri și printre ele, și pe a mea.

Oare din ce primejdii se hotărâse Bonel să-l salveze pe acest om puternic? Nu părea să-l amenințe vreuna. Mai curând el părea primejdios, pentru alții. Acest gând m-a neliniștit o clipă, dar era prea târziu: intrasem în horă.

— Ce-i, părinte, m-am pomenit vorbind (era una din ocaziile când puteam să râd), ți-ai aruncat anteriorul, Evanghelia, credințele și cumințenia și te-ai pus pe băut? Nu-i așa că pururi toate-s deșertăciuni pe lumea asta? Ai ajuns și tu oare la aceeași concluzie? E ceasul deșteptării fețelor bisericești? Dar cum rămâne cu locul fiecăruia în paradis? Riști să-l pierzi... Dar dacă merită... nu-i așa?

Mă cântărea cu privirea lui pătrunzătoare. În cele din urma i-am auzit și vocea:

— Cu mine poți vorbi și despre altceva...

Vocea lui vibra de o blândețe amenințătoare. Îl simțeam încordat. Dar jocul îmi plăcea...

— Despre ce pot vorbi cu tine, părinte?

L-am văzut surâzând, destins dintr-odată.

— Ce bei?

— Tot ce bei și tu, am răspuns. Beau ce bei tu, fac ce faci tu, ba poate și mai mult. Ar trebui să-ți fie teamă!

— Nu sunt popă și nu mă tem. Sunt agent secret. E mai frumos decât popă, nu? Mărturisește că și tu ești agentă secretă și ne vom înțelege. O femeie atât de frumoasă nu intra aici fără un scop anumit...

Îmi venea să mor de râs; îmi propunea jocul de-a agenții secrete, sărmanul de el! Mi-am zis că totuși nu e decât un provincial, poate chiar popă. Dar continuam să mă distrez, mă simțeam atât de puternică.

Sunt într-adevăr agentă secretă, părinte, am confirmat. A morții, agentă secretă a morții. Ai auzit? A morții. (Nu bănuiam că de fapt acesta era adevărul!)

— Numele meu e Augustin... îmi placi mult. Spune-mi Augustin.

— Firește, un nume fals... Un agent secret care se respectă...

S-a aplecat mult către mine. Cu adevărat avea niște ochi frumoși.

— Pe tine cum te cheamă?

— Vrei numele adevărat?

— N-are importanță. Dă-mi un nume!... Orice nume.

— Să zicem că Sibil... am răspuns.

— Nu e cel adevărat, dar ce contează!... Pot veni la tine, Sibil? Am chef de dragoste, multă dragoste, mă ucide plictiseala, am încurcat niște trenuri și nu mai știu când mai pică unul potrivit, dar dacă mă iei cu tine, nu mai are importanță, poate să nici nu mai vină... Sunt adeptul clipei prezente. Vrei să întemeiem împreună o nouă religie?

I-am răspuns că nu vreau să întemeiez nimic. Dimpotrivă.

Fratele mai tânăr al lui Neculai știa să pună preț pe plăcerile vieții și nici regulile purtărilor galante nu-i erau străine. Am aflat că lunga sa călătorie fusese presărată cu episoade dramatice care însă nu-l descurajaseră. Nici nu trebuia să ajungă la S., ci cu totul în altă parte, însă destinul îi corectase ruta... și același destin, al cărui sarcasm e uneori măreț, îl adusese în fața mea. Traectoria vieții noastre e corectată prin mici ghionturi. Frumosul tânăr cu figura cuvioasă și fină se avântase într-o călătorie de speculă... Avea o fire de brigand și adora acțiunile energice. Dar știa să păstreze în colțul umbrat al sufletului taine despre care era greu să presupui ceva. Călătoria tot timpul. Până acum totul îl reușise de minune; se putea considera un mic nabab... Chiar și inelul cu piatră galbenă, a cărei blândă, dar insistentă sclipire atrăgea într-una privirile, făcea parte din recolta ultimei expediții. Îi plăcea să-l expună în lumină, sub unghi favorabil.

De altfel, tot văpaia tragică a diamantului purtat cu insolență

cauzase peripețiile ultimei sale săptămâni. Ultimele sale peripeții. Un borfaș îi smulsese inelul de pe deget noaptea în tren. Totul s-a petrecut cu maximum de iuțeală. Încăpățânat și dur, așa cum nu l-ai fi bănuț, Augustin îl urmărise într-o gară pustie, unde l-a și predat pe borfaș unui polițist, dar într-o stare deplorabilă, după ce aproape îi smulsese urechile și nasul și măturase peroanele cu el. Recăpătase inelul, pierzând trenul însă, pierzându-și și bagajele. De aici începuse coșmarul transbordărilor... Se lăuda, enumerându-și peripețiile.

Întrebându-mă încă o dată din ce necazuri vrea să-l salveze Bonel pe acest tânăr aventurier, l-am întrerupt pe neașteptate:

— Cu toate acestea nu ești decât un biet șobolan de provincie. Părea contrariat la culme, ceea ce m-a făcut să adaug:

— Iar eu sunt agenta secretă a morții: ai face bine să te ferești din calea mea! Altfel...

*„Sibil... Sibil... acesta e numele tău de...
petrecere?”*

(Augustin – în seara când a murit)

NU MULTĂ VREME DUPĂ întâlnirea mea cu Augustin, într-o noapte, soneria mă smulse din cel mai dulce somn. În ciuda conștiinței încărcate, visele mele se desfășoară limpezi, boltite în albastru străveziu; dincolo de mănunchiurile de liane ce se mișcă ritmic pe vânt, dincolo de colinele rotunde ale căror culmi roșietice în amurg par un arhipelag... un arhipelag ce se scufundă încet în întuneric, pe drumul ce ocolește printre sălciile melancolice coborând lin către mine, apare bărbatul cu pălărie neagră care mă vede și-mi face semn să-l aștept.

Borurile late ale pălăriei îmi vorbesc despre îndrăzneală, iar nasturii de sidef – de o culoare prea pură, lucrați de mâna sa – despre iscusință. Și poate n-aș greși spunând că întreaga lui făptură vădește un dor de imposibil... Mă vede și-mi face semn să-l aștept, mă vede și-mi face semn să-l...

Hainele lui sunt uzate, hainele lui sunt haine de călător, iar ochii par obișnuiți să scruteze depărtări aurii, să înfrunte priveliști îngrozitoare, sunt ochii unui om care a văzut multe. Mersul său e al unui om care a fost rănit nu o singură dată și a fost nevoit să se târască, sau să treacă ape mari, înotând cu ultimele puteri pentru a se

salva. Încă de departe văd că-mi zâmbeste, dar apropiindu-se, fața lui frumoasă și demnă capătă o nuanță la început gravă, apoi tragică.

„Știu din partea cui vii”, îl întâmpin eu, drept orice salut.

„Trebuie să fie un fluviu prin apropiere, glăsuiește călătorul. Ioana, nu știi nimic despre un fluviu adânc și iute? Un om rănit încearcă să-l traverseze, se luptă cu disperare, trebuie să-l ajutăm... Poate se târăște undeva pe mal...”

Acesta e visul. Sfârșitul nu reușesc să-l prind niciodată, intervine ceva, sunt smulsă brutal, exact când ar trebui să se limpezească. Dacă aş putea începe cu sfârșitul...

*

Soneria continuă să semnalizeze: primejdie.

Dar eu știam că primejdia nu e pentru mine. Am coborât din pat, mi-am pus halatul, și fără să întreb cine e, înainte de a deschide ușa mi-am dat seama că oaspetele nocturn nu poate fi decât Bonel. Iată un alt sfârșit, mi-am zis. Bizară apariție de om urmărit, căruia într-o clipă i s-a luat totul. Cât de bine e să nu ai nimic! Mi-am zis că, oricum, trebuia să fie pregătit pentru așa ceva în orice clipă, însă dincolo de îndemânarea sa practică, de o viclenie exersată la un nivel mediu, Bonel nu era decât un șobolan.

Marii escroci au fost totdeauna niște tipi încântători, plini de fantezie, am vrut să-i spun, plini de fantezie, domnule Bonel, dar era prea speriat, și la început n-a avut putere decât să dea pe gât paharul cu alcool pe care i l-am servit drept orice început. Mormăia ceva despre Alec, netrebnicul său fiu. Cuvintele n-aveau niciun sens. După ce și-a mai venit în fire, gândurile, mai bine zis spaima, i se ordonară într-o frază inteligibilă; iată ce mi-a spus: „l-am mărturisit lui Alec ca ești amanta mea. Iar el s-a dus glonț la poliție și m-a denunțat. Iar după ce m-a denunțat, și-a tras un glonte în inimă”.

„Nu înțeleg! Ce a denunțat?”

„Ha! Nu înțelegi? Nu înțelegi?”

Și îmi întinse paharul gol. Mai voia.

„Vorbește odată, domnule Bonel!”

„N-ai priceput, Ioana, că toți oanenii pe care i-ai momit la mine sunt morți?”

„Morți? Dar mi-ai spus că...”

„N-are importanță ce ți-am spus! a urlat Bonel. Ei sunt morți și nu vor învia. Suntem legați prin complicitate, pe viață și moarte. Trebuie să mă ajuti! Polițiștii iau cu asalt restaurantul și casa, totul e pierdut, vor afla întregul adevăr, ascunde-mă! Nimeni nu cunoaște colaborarea dintre noi...”

Paralizată de uimire și spaimă, m-am pomenit murmurând:

„Firește că n-o cunoaște nimeni... și nici n-o va cunoaște vreodată. Vino! Vino cu mine, Bonel!”

Fascinată era, amplificată de spaimă, urâtenia omului a cărui colaboratoare secretă eram! Deja palide umbre, tresăriri roșietice, ca niște ecouri ale unui seism îndepărtat, puseseră stăpânire pe fața sa. Lungi convulsii începeau să-l soarbă spre îndepărtatul ținut Long-Marion, și în vreme ce mă îmbrăcam repede, făgăduindu-i o ascunzătoare sigură, i-am dat iarăși să bea, pentru ca trecerea pe ale unor fron împrejurul catedralei, prin ceasul de bez năucit, nu-și dădea ocolurile nu o ultimă bănuială terifianta ei vecinătate. Și-l găsiră, altfel, în zori așezat pe bancă, sub foșnetul lin al castanilor, cu micul său revolver marca „Band” căzut între genunchi.

Aceeași delicată armă o folosise și Alec.

Domnul Bonel părea că privește pe deasupra tufișurilor spre bulevardul ce începea să se însuflețească, părea că privește și se bucură văzând oameni vii, dar eu știam că vede altceva. Știam că pentru el noaptea continuă, iar norii, ca un schimbător arhipelag... arhipelag de umbre, se mișcă lent, ivind de sub perdeaua lor enigmaticul astru ce stăpânește peste ținutul Long-Marion. AXIX!!

Iată o primă variantă cu privire la moartea lui Bonel!

*

Toată lumea a considerat că în fața dezastrului iminent, canalia, sau canibalul, cum i s-a spus după aceea, procedase bărbătește și astfel fostul meu patron se pomeni aureolat post-mortem cu un act de bravură (pe care nu-l comisese de fapt).

Nenorocitul de Alec fu deplâns de unii ca victimă a infamului său tată, iar maică-sa, nevasta lui Bonel, o bătrână maimuță, a dispărut ca și cum nici n-ar fi existat... Există asemenea ființe despre care nimeni nu-și amintește. Ele ies cumva pe neobservate din circuitul vital.

Omul de încredere al lui Bonel, un vlăjgan care făcea toată treaba „de subsol”, când au venit să-l ia, s-a apărat și copoi i-au izbit atâta în cap, că nu s-a mai înzdrăvenit.

Bucătarul, complice și el, a fost condamnat la temniță grea.

Părtașă la această afacere tenebroasă, dar liberă datorită unei șanse neașteptate (spre mine nu ducea niciun fir!), umblam pe străzi întrebându-mă: de ce m-a mințit Bonel? De ce i-a ucis pe cei nouă oameni?

La mormântul nefericitului de Alec, m-am dus. Și-a pus capăt vieții dintr-un motiv ce ar părea stupid: a aflat că ființa pură și suavă, care-i oferea ceai dulce și muzică de Chopin (adică eu, Ioana Scavin), este metresa schimonositului său tată. De cele mai multe ori asemenea

încercări rămân doar la stadiul de tentativă, fiindcă semidoctii de sinucigași habar n-au unde este inima și trag alături, dar bietul Alec a avut și aici ghinion; glonte a plesnit exact în locul unde trebuia. Înainte de a comite acest ultim gest, Alec le-a spus polițiștilor tot ce știa despre întreprinderea lui taică-său, ca ultimă răzbunare împotriva bătrânului cărăbuș care m-a pângărit. Nici nu bănuia Alec că și eu sunt amestecată.

De altfel, sunt convinsă că patronul (Bonel) își găsisese și alte colaboratoare (și amante), dar, în virtutea unui principiu care n-a fost niciodată călcat în relațiile dintre noi, despre aceste lucruri nu se discuta nici în șoaptă. Dar și așa, ce imprudență senilă din partea lui Bonel, să-i divulge fiului lucruri despre care... Sau Alec o fi dedus singur?

La mormântul său nu venea nimeni. Am aruncat câteva flori și am spus niște rugăciuni. Toate pe câte le știam, dar ce valoare au strigătele către ceruri ale unei nelegiuite?

Alec mă ruga să-i cânt la pian, și de obicei mă lăsam convinsă. În acest timp el stătea cuminte pe fotoliu, clăpăug cum era, și doar din când în când își exprima admirația, pe franțuzește, până ce într-o zi, din amuzament, i-am spus, miștindu-l, că nu înțeleg o boabă, ceea ce l-a cam descumpănit. Într-o clipă am dărâmat în sufletul său edificii și valori (Ioana să nu știe vorbi franțuzește!?), dar în cele din urmă mi-a găsit o scuză și s-a întremat.

Imaginaea lui avea să mă urmărească multa vreme ca o amenințare de neînțeles, mai pregnantă decât amintirea celor la a căror pieire contribuisem direct. N-am reușit niciodată să află ce interpretare a dat Alec întâmplărilor din subsolul casei Bonel, divulgându-le abia într-un moment de mânie disperată împotriva părintelui său. Sau, și m-aș mira să greșesc cunoscându-i firea, credea că e în firea lucrurilor să se întâmple așa?

Mormântul său e mut și singuratic, ca o pasăre înghețată iarna.

Alec Bonel nu s-a născut, n-a trăit, n-a murit. Nu el e tânărul palid care și-a trimis un glonte în inimă... Nimic nu atesta trecerea lui pe pământ, nimic... în afară de o subțire dără mohorâtă în memoria mea. Și mai continuă să existe amintirea acestei creaturi slabe în coșmarurile care mă zgâlțâie uneori noaptea, când ochii lui lacomi și înfricoșați se aprind brusc...

*

Lucruri ciudate s-au întâmplat după moartea lui Alec, după prăbușirea casei Bonel. Războiul trecuse cu tăvălugul, ecourile stăruiau. Orașul S., care suferise bombardamente, fusese cucerit, recucerit și iarăși cucerit, continua să trăiască într-o bolnăvicioasă

tensiune, ca sub stare de asediu.

Unul din trenurile fantomă ce rătăceau fără noimă depuse într-o zi la gară personajul a cărui apariție ar fi trebuit să mă îngrijoreze.

Cu fața cam sumbră, cam crâncenă, ca a țaranului decis să nu-și lase mândria călcată în picioare de hoții de orășeni, acest ins nu era altul decât dragul meu Neculai, pornit într-o lungă expediție de căutare... îl căuta pe fratele său Augustin.

N-aveam de unde ști că spilcuitul și întreprinzătorul Augustin, în vreme ce-și sorbea halbele la „Echinox”, avusese când (el totdeauna reușea să facă mai multe lucruri deodată) să scrie acasă câteva rânduri și să arunce plicul la cutia poștală de pe peronul gării, plic care a ajuns în cele din urmă la destinație. Dacă se pierdea, cum s-au pierdut atâtea... Acel răvaș era ultimul semn de viață primit din partea fiului rătăcitor, care anunța că se află la S., unde așteaptă un tren care poate va veni, poate nu...

Orice om, întâlnind în cale piedici, ostilitate, amenințarea neantului, ar fi renunțat, dar căpățânosul de Neculai se agăță cu dinții de singurul indiciu conținut în scrisoarea fratelui său și anume, că a fost concepută într-un birt din imediata vecinătate a gării, la „Echinox”, și pornind de aici reuși să adune în cele din urmă, cu mare trudă, semne și mărturii care-l conduseră la mine. Ca să obțină acest strălucit rezultat a trebuit să-l piseze timp de o săptămână pe cârciumar; acesta nu voia să audă de nimic și nici n-ar fi vorbit până la urmă, indiferent dacă reținuse figura lui Augustin sau nu.

Se nimeri însă să fie de față unul dintre obișnuiții localului, un vierme care în schimbul alcoolului oferit de Neculai își aminti în cele din urmă că-l văzuse pe Augustin.

Înfățișarea acestuia atrăsese oarecum atenția, și după îndelungi consultări cu alți bețivani, ajunseră la concluzia că tânărul cu față frumoasă și smerită, ca de preot, ieșise din cârciumă însoțit de o elegantă doamnă.

După alte deliberări, își amintiră și cine era doamna...

Acest bărbat cu figura lipsită de finețe se înfățișă la mine acasă și fără niciun ocol îmi puse întrebări cu privire la soarta fratelui său, Augustin.

Trecuseră două sau trei luni de la căderea casei Bonel. Vâlva stârnită părea să fie în descreștere, totuși era imposibil ca Neculai să nu fi aflat, colindând prin oraș, câte ceva despre această sinistră poveste.

Discuția dintre noi, dintre mine și Neculai, s-a desfășurat la început în antreu, apoi l-am poftit în casă, mizând pe impresia ce trebuia să i-o facă interiorul meu. Mă purtam cu mânuși. N-am încercat să neg, cunoscusem într-adevăr, în urmă cu mai multe săptămâni, la gară, unde tocmai mă interesam de mersul trenurilor, un tânăr amabil care

se oferise apoi să mă conducă în oraș. Ce coincidență! Prin urmare actualul meu musafir e fratele mai mare al acelui simpatic tânăr? Surpriza e atât de plăcută că mă simt biruită din prima clipă. Îmi pare foarte bine. Mă bucur... Chiar mult. Dar nu pot da, din păcate, nicio indicație asupra modului în care și-a folosit vremea în zilele următoare...

Dacă m-a vizitat acasă? Nu... (Acesta e de altfel și adevărul.) Cunoștința noastră s-a limitat la o simplă plimbare până în centrul orașului, cu o conversație agreabilă în cursul căreia aflatam că încurcase niște trenuri sau cam așa, ceva, dar că faptul nu-l deranja din cale-afară, dimpotrivă are de gând să se distreze nițel și mă invită și pe mine, dacă am timp, la o petrecere oarecare...

Dacă am acceptat invitația lui Augustin? Nu... având în acea perioadă alte obligații. Ne-am despărțit în centru și de atunci nu l-am mai văzut. Cu ce-l mai pot servi pe musafirul meu? Cu nimic? Atunci...

Abilitatea detectivă a dragului meu Neculai părea cât se poate de limitată. În afara de încăpățănare... Mă așteptasem să-l aud răsucind tot felul de întrebări, și în orice moment eram pregătită să abat dezmințiri subtile și alibiuri temeinice împotriva acuzațiilor eventuale, dar n-am fost supusă acestui efort.

Când l-am văzut a doua oară, aproape că uitasem de existența sa. Așteptându-mă, rezema un salcâm, mototolindu-și șapca. Nu mi-am putut stăpâni o tresărire. I-am recunoscut fața trasă, fălcile dure, bărbia vânăată de răzuită ce fusese cu un brici necruțător.

„Ca un tăietor de lemne, rămas fără lucru”, mi-am zis, și, Dumnezeuule, cât de aproape mă aflam de adevăr!

Apropiindu-se, a declarat că trebuie să vorbim „ceva foarte serios”. L-am poftit să mă urmeze, cu un gest firesc, dar ușor dezabuzat, ca în fața unui musafir ce începe să fie plicticos de insistent.

Căldura și moliciunea locuinței mele părură din nou să-l copleșească. Stătea obosit, greu ca un bolovan azvârlit de cine știe ce intemperii în fotoliul adânc, și simțeam cât ar fi de bucurios să nu spună nimic, fiindcă întotdeauna cuvintele îl încurcau din cale-afară: spui una și iese cu totul altceva, auzi într-un fel, dar înțelegi invers – cât de perfidă o fi fost intenția Creatorului când i-a pus omului în dinți vocabularul – și, în plus, pe lângă propria incertitudine față de jocul blestemat al cuvintelor, ușurința, măcar aparentă, dacă nu și reală, a celorlalți în a jongla cu ele.

L-am lăsat singur, în plasa lui de îndoieli (o ușoară cruzime din partea mea), fără a-i întinde puntea șovăitoare a unei conversații oarecare sau începutul mult mai temeinic al unui pahar cu alcool. Stăteam față în față, Neculai neștiind cum să înceapă și dacă să înceapă, iar eu cercetându-l necruțătoare, de la degetele, cu

încheieturi noduroase, până la pantofii nevăcsuiți, trecuți prin mâinile atâtor calfe nepricepute, că-și pierduseră aproape orice formă.

Mă întrebam, dar nu cu real interes, cum de reușea să supraviețuiască. Să fi adus cu sine oricât de mulți bani, tot s-ar fi devalorizat între timp. Aveam să aflu mai târziu cum își câștiga mămăliga zilnică, umblând prin curțile oamenilor, salahorind sau tăind lemne acolo unde se nimerea. Cu sudoarea frunții, adică.

Mai târziu mi se relevară și alte amănunte... Trecutul său nu mă interesa câtuși de puțin, mai ales la început. Ce înseamnă, la urma urmelor, trecutul unui om? Dragul meu Neculai nu părea să fi avut vreunul, cât de cât important. Cei vreo treizeci de ani cât împlinise pe atunci nu-i aduseseră vreo satisfacție deosebită sau măcar o mare dezamăgire. În adâncul sufletului meu, acolo unde dispar rezervele și pudorile, păstrez condamnabila convingere că marele eveniment al vieții lui l-am constituit eu... Chiar dacă n-a fost un eveniment tocmai fericit, dar dacă ne gândim la atâția oameni care trec prin viață fără să li se întâmple nimic...

Nemiloasă, încercam să ghicesc primul cuvânt pe care-l va rosti și nu-mi venea în minte decât „miriapod”. Complet anapoda. Mă decisesem să nu-l ajut în niciun fel, să-l las să înceapă primul, iar el, mirat întrucâtva de noua mea conduită (în raport cu bunăvoința de data trecută), începea să se simtă toropit. AXIX!! Discrete parfumuri adiau prin încăpere, iar tăcerea părea că se va interpune definitiv între noi. Gândul acesta, sau unul asemănător, păru că-l sperie.

Începu să vorbească. Important este, îmi explica, să-l găsească pe Augustin, dacă acesta mai e în viață. Aflase între timp lucruri înspăimântătoare care-l scârbiseră și mai mult de acest oraș, unde, pe cât arată semnele, bietul său frate își găsisese sfârșitul.

Precizia intuiției nu m-a surprins, știam că va face legătura; ceața dintre noi, odată cu spusele sale, se risipi, simțeam că mă bănuiește și că eventual ar putea deveni periculos nu prin iscusință, ci prin încăpățănare. Am confirmat, deci, că auzisem și eu despre nelegiuirile săvârșite de ticălosul de Bonel și că nu-mi repugnaseră mai puțin.

Vorbeam reținut, cu o anumită rezervă.

În gândul meu se răsucea pe nesimțite o undă de îndoială. Ce să fac cu el, mă întrebam, și, mai ales mă întrebam *ce merită?*

Ce merită el și ce aş merita eu?

A fost poate singura ocazie când m-am temut să nu dau greș. Bărbații sunt, în general, niște câini pe care-i amăgești trecându-le pe sub nări un os gras. Neculai se ivise însă din niște depărtări ce mă puneau în încurcătură, cu toate că le detestam. Nu cunoșteam lumea sa și nici gândurile pe care le dirija pe căi imprevizibile (nu din prea multă fantezie, ci dimpotrivă cred, dintr-un deficit al imaginației).

Lipsa lui de personalitate avea, fir-ar al dracului, o foarte certă

personalitate!

Pentru a-l neutraliza, existau două căi, moartea sau dragostea. Prima părea mai lesnicioasă, aveam experiență (mi-am spus cu o tresărire). Iar remușcări, mai deloc. Sau te pomenești că bravez? Nici în privința dragostei nu-mi lipsea experiența, dar nu puteam înlătura gândul ispititor că în fața morții va avea și el reacția normală, comună tuturor oamenilor, adică va muri și prin urmare va tăcea, își va sista căutările, se va împăca și cu gândul că Augustin nu mai e... Morții sunt atât de lesne de convins. Poți le spui orice și te cred. Erau simple gânduri, fiindcă până la urmă n-am luat nicio hotărâre.

Mărinimoasă ca niciodată, i-am oferit hotărârii libertatea de a mă lua ea pe mine...

Și asta s-a petrecut nu brusc, ci pe îndelete. Să mai spui că hotărârile gândite sunt cele mai bune!

A trebuit să treacă timp lung, săptămâni sau luni, pentru ca dragul meu Neculai să aibă revelația (revoltătoare!) că nu dorința de a-l căuta pe Augustin îl mai reține aici (pierduse și așa orice speranță), ci ireductibila mea persoană, pururi aureolată în aburul vinețiu al suspiciunii neconfirmate, dar poate cu atât mai interesantă, mai neliniștitoare.

În făptura lui de om cumpănit, căruia îi plac numai așezările temeinice, se ridicase un neașteptat dor de dragoste, poate chiar de aventură, iute reprimat însă. Dacă nu mi-ar fi propus – (absolut pe neașteptate, am apreciat surpriza!) – să ne căsătorim, poate că între noi s-ar fi născut o legătură oarecum durabilă și în orice caz originală, dar seriozitatea i-a jucat o festă urâtă, deși la început n-am reușit să mă sustrag farmecului magic al acestor cuvinte „căsătorie”, „nevastă”, care m-au toropit ca un alcool.

În aceasta privință sunt femeie ca toate femeile.

Din nefericire pentru dragul meu Neculai euforia a fost de scurtă durată.

De altfel, ideea de a mă lua de soție și de a mă duce acasă la el izvora dintr-o neîncredere permanentă. Rolul jucat de mine în tragica piesă a dispariției lui Augustin pendula în viziunile sale între două semne de întrebare, iar existența mea, cea trecută, cea prezentă îi apărea la fel de neclară.

Nu știu de unde apăruse speranța că, devenindu-i soție, aș fi ieșit din îndoielnicul meu trai, brusc imaculată. Credea oare că titlul legal de nevastă ar fi conferit un nimb de încredere frunții mele păcătoase?

Ciudat, și mie mi se părea – ba chiar mă temeam de asta – că binecuvântarea nupțială a preotului mă va obliga la o transformare.

Ori eu nu mai voiam să mă transform; socoteam că e prea târziu!

Iar dincolo de aceste aparențe, sub stratul impresiilor și crezurilor de suprafață, nutresc convingerea că nimeni nu se schimbă niciodată

(mai ales eu, dacă pot spune așa), ceea ce ar fi fost un mare dezastru pentru dragul meu Neculai.

În timpul celei de-a doua discuții pe care am purtat-o, mă întrebam ce merită. Ei bine, cred că Neculai a meritat din plin dezastrul. Și eu i l-am adus. Dar asta nu înseamnă că...

Să zicem, da, cred că putem zice, că Neculai este singurul om pe care l-am iubit într-un fel. În felul meu. Ferească Dumnezeu să afle asta! Ar fi și mai nenorocit. Dar n-are să afle. Sper... Însă dezastrul îl merita. Și el știe pentru ce!

MĂRITE ÎNOTĂTOR, STIMULEAZĂ-MI memoria!...

Picase o zi cu ploaie și grindină. În orașul acesta, furtuna coboară iute din munți, se prăvale cu violență, întunecă și îneacă totul ca un sentiment dur și atotcuprinzător, ca setea de putere și mărire... sau de glorie, poate.

Ședeam alături, Neculai mânca, și ascultam împreună danțul grindinei pe acoperișuri.

Nefericit, flămând, neîngrijit, îmi devenise cumva drag. Poate că ideea de a mă lua de nevastă să fi trecut prin capul său confuz chiar în ziua aceea de grindină și neliniște cu oameni speriați alergând pe străzi ca-n ziua de apoi... Cine știe, gospodar cum e, i-o fi plăcut mâncarea ce i-am oferit-o, sau felul cum am prezentat plinea tăiată în felii subțiri, economice...

Mă uitam la el cum înghite lacom, ca un câine flămând, și-mi era milă de el, și-mi venea să râd. Cât de caraghioși sunt bărbații! Și cât de slabi.

Să mă ceară în căsătorie, ce idee neașteptată! Și alții optaseră la mâna mea: printre aceștia, un colonel întors din război invalid (dar nu faptul că-i lipsea un picior mi-a dictat refuzul), un popă care-mi oferea dulcea viață patriarhală a unui sat unde se fierbe țuică aspră și marmeladă blândă... și încă o sumă de zezzeci încercaseră să mă lege de ei și să-mi schimbe cursul vieții... Ce zădărnice, să schimbe, să transforme ceea ce s-a hotărât definitiv acum un milion de ani, în clipa când primul cimpanzeu a ridicat prima bucată de cremene, a dus-o la nară și s-a speriat că miroase a ars... Haide! Se va găsi, desigur, vreun deștept care să mormăie: fatalista!...

Dar propunerea lui Neculai a venit altfel. Pusese în ea o cruntă gravitate, obligându-mă să suspin, să mă așez, să mă gândesc. În fața

lui nu-mi puteam da drumul râsului, așa cum aş fi vrut. Şi asta nu-mi plăcea. Râsul meu impertinent l-ar fi determinat poate să mă ia la palme, ceea ce ar fi fost cu totul de prisos. Sprâncenele lui mari şi negre adăposteau ochii adânciţi de post îndelungat. Pe nesimţite, cu mult înainte de a-mi rosti răspunsul, pe care Neculai îl aştepta ca pe un verdict, am început să cedez, parcă acceptând că nu există altă ieşire.

Şi, luând cuvântul, abrupt ca întotdeauna. Neculai îmi promise că după ce ne vom instala (îngrozitoare definiţie: „Ne vom instala”, aducătoare de migrenă, generatoare a tuturor disperărilor, ce înseamnă la urma urmelor *să te instalezi?*), îmi va face rost şi de pian, acolo, acasă la el.

Ce risipă! am exclamat, dar Neculai, trecând cu naivitate peste micul meu sarcasm, m-a asigurat că nu-l va costa nimic, întrucât îl va aduce de la o rudă unde zace de ani şi ani, uitat. Fireşte! E bine să fim gospodari înainte de toate, oricât ne-ar da inima ghes.

O stâncă stranie şi contorsionată, cu mai multe capete, străjuie ca o permanentă ameninţare, ca un avertisment, localitatea; sosisem la Neculai acasă (fie-mi iertat acest salt!), data nunţii şi fusese fixată, cu o grabă aproape suspectă, iar Neculai, în haine negre, de mare gală, haine de logodnic, parcă aproape fericit: nu-i lipsea decât un pic de încredere...

La biserica ortodoxă avu loc o slujbă întru pomenirea bietului Augustin (dispărut fără urmă), întru iertare a păcatelor sale, întru amintirea sa, întru veşnica prosperitate a sufletului său ajuns desigur în paradis întrucât nu avea păcate grele...

Îmi amintesc: cu ocazia tristei ceremonii, trei femei în mare doliu au ocupat capul cortegiului; la mijloc, bătrâna lor mamă, cea care îl dăduse lui Augustin viaţa, în urmă cu atâţia ani, în stânga eu, care i-am luat-o (fără să vreau), iar în dreapta juna şi zvăpăiata Pia, care tot l-ar fi ucis (dacă nu m-aş fi grăbit eu) într-o căsnicie cumplită (presupun, cu riscul de a greşi), întrucât în ciuda primelor două însuşiri, prezumtiva logodnică strălucea ca un astru stins printr-o teribilă lipsă de umor.

Această familie aşezată s-a îngrijit să ridice şi un mormânt simbolic în amintirea fiului dispărut, în vechiul cimitir, alături de osemintele unui fel de bunic care crăpase cândva de ciudă că nu s-a putut îmbogăţi... Cât de ciudată graba aceasta de a-i confecţiona lui Augustin mormânt fals, cât timp nici nu erau foarte siguri că el într-adevăr ieşise din viaţă. La ce bun un mormânt fals, şi la ce bun chiar unul adevărat? La ce bun aceste cortegii funerare pe care le urăsc, artificialele ceremonii şi cimitirele?

Oamenii unui viitor mai înţelept (admiţând că un astfel de viitor există, lucru de care eu mă îndoiesc) vor prefera desigur ca după

moarte cenușa să le fie risipită din avioane albe peste piscuri argintii... Nu-i așa? În felul acesta, poate, gândul morții ar deveni mai luminos...

Simțeam apăsarea timpului. Trecea încet, ca stors dintr-un teasc sleit. Pianul pe care mi-l promisese Neculai sosi într-adevăr, dovedindu-se a fi însă o piesă preistorică, ciuruită ca de gloanțe, ca și cum de-a lungul anilor s-ar fi dat repetate bătălii pentru a-l cuceri, și cred că nici meșterul divin care grijește, verifică, unge și repară din când în când trâmbițele Ierihonului și celelalte instrumente muzicale puse de Creator la dispoziția Satanei pentru a suna sfârșitul parțial al lumii, n-ar fi știut din ce parte să-l apuce. (Poate fac confuzii, e și normal, am fost mult persecutată în școală la orele de religie; fiind cea mai frumoasă, profesorii-preoți considerau că dându-mi note mici demonstrează dârzenie în fața ispitelor. Cuvioșii de ei...)

Prin armare a trebuit să renunț și la muzică. Însă nu total; glasul viitoarei soacre împărțea timpul în intervale: un interval vechi, depășit, ce se prăbușea în hău, și altul din care abia începeau să ronțăie minutele.

„Închide focul și stinge fereastra”, striga virtuala soacră spre virtualul socru, dând totdeauna două porunci și încurcându-le.

„Varsă lemnele și taie găleata!”

Simpaticii bătrâni discutau mult despre mine, ei își închipuiau că pe șoptite, fiind cam surzi. Deruta nu era mică în mintea încetoșată de țiucă a socrului. Îl simțeam oscilând între mândria de a avea o noră ca mine și obiecțiile, nu lipsite de bun simț, ale babei sale care observa că lui Neculai îi trebuie o muiere așezată, una ce știe coace pâine, hrăni rațele și îngriji de gospodărie.

Și, firește, să și puieze, fără fandoseli domnești.

Din încurcătura în care intrasem, m-a scos Mag Aurelian, acest demon de rasă pe care l-am întâlnit tocmai la timp, într-una din zile, între Lacurile-Salce și Coama-Lacurilor, unde umblase, pretindea el, să picteze. Neculai se cam pierdea în prezența lui. Am observat îndată ce mi l-a prezentat pe pictor.

— Într-adevăr, eu sunt Mag Aurelian, zise acesta. Lui Neculai nu-i acorda atenție. Ce dezastru v-a aruncat spre ținutul nostru, frumoasă doamnă? Fiindcă numai un dezastru poate fi vinovatul... Cu toții eșuăm, în cele din urmă, pentru unii e însă prea devreme.

Nu cred că aceste cuvinte să-i fi plăcut dragului meu Neculai. Mag Aurelian pronunțase cuvântul dezastru... Stranie intuiție!...

— Domnule, am zis, cercetându-i fața tăbăcită, aspră, nu cumva aveți acasă o statueta... un om rănit care încearcă să se salveze trecând înot un fluviu adânc și mare?...

Ochii lui Mag Aurelian de un albastru intens, dar de o nuanță rea, ascuțită, se aprinseră, izbucniră, fu o clipă de pârjol; părea că însăși

întrebarea mea îi adusese un răspuns mult așteptat și dorit, conținutul propriu-zis al cuvintelor fiind depășit, necontând conținutul, ci impresia în totalitate, care se traducea printr-o confirmare a ideii ce și-o făcuse despre mine în urma cu o clipă, sau poate în urmă cu o mie de ani, confirmare fericită ce atingea și stimula invizibilul sau potențial de demon și piază-rea...

Pe urmă privirea lui mă părăsi, iar ochii săi luciră brusc parcă în galben. N-am reușit să înțeleg niciodată aceste schimbări de culori.

Vorbind, întinse o mână ce se ridica parcă peste Coama-Lacurilor, spre bălțile ce luceau stins în depărtare. Mă tutuia din primul moment. Cred că acesta e un element al hipnotismului de acaparare. Altădată, Mag Aurelian spunea:

— Acolo, Ioana, sub Lacurile-Salce, peste arhipelagul acela de oglinzi, s-au întâmplat lucruri despre care e mai bine să nu întreb... nu vei primi decât răspunsuri încurcate, contradictorii, năucitoare. Poate într-o bună zi. Când ne vom cunoaște mai bine, îți voi spune eu adevărul, deși adevărul te conduce de cele mai multe ori spre Long-Marion. Există întotdeauna un trecut încețoșat, dens de întâmplări sinistre, despre care oamenii nu vor să-și mai amintească. Acest orașel prăpădit târăște pe urmele sale o trenă confuză, lungă și sumbră ca o coadă de cometă, dar despre asta vom mai vorbi... Să mergem. Să mergem ca niște oameni convinși că Long-Marion e departe.

Din prima clipă Mag Aurelian încerca să mă epateze; totdeauna încerca să creeze impresia că nu vine de acasă, ci dintr-un loc inaccesibil mie și celorlalți, și acest joc, mărturisesc, îmi plăcea. Era un cuceritor de profesie, pe față, și prin aceasta, cumva, cinstit! Doamne, ce ticălos era!

— Când ai de gând să fugi de aici, Ioana?

— Ce te face să crezi că am de gând să evadez, Mag Aurelian?

Un râs scurt, parcă amenințător. Să fii bătrân, și să te cheme Mag Aurelian! Fiindcă era bătrân.

— O să fugim împreună, eu și așa mă pregăteam de câtva timp...

De față cu alții, se distra cinic furnizând vagi amănunte cu privire la cadoul ce ni-l va oferi la nuntă, dar eu știam că în acest interval el pune la cale amănuntele plecării...

— Unde e ținutul Long-Marion? Departe? Într-acolo plecăm?

În zorii zilei dragul meu Neculai a bătut la ușa camerei unde, prin consemn, cât timp nu eram căsătoriți, i se interzicea să intre. Cum nu a primit răspuns, a călcat în cele din urmă consemnul și primul lucru pe care l-a văzut, pe un colț de masă, a fost scurta mea scrisoare.

„Nu pot deveni soția ta, port vina morții lui Augustin.”

O foaie albă, îndoită, pecetluită dacă pot spune așa, cu o mică floare așezată deasupra.

O floare de „nu-mă-uita”.

În cameră nu era nimeni, adia vântul dimineții prin fereastra întredeschisă. Venea multă liniște.

*

Patefonul cântă „Rumba plajei Miami”.

Mag Aurelian pictează.

Căpitanul Byrne se plimbă pe puntea superioară.

Claviatură albă, improvizații leneșe pentru pian, adaggio lent al amintirilor... Pe puntea „Dragonului” îmi stă la dispoziție un pian superb și un întreg salon de muzică prin care mișună umbrele și fantomele căpitanilor ce au comandat această coajă pe întunecatele mări ale Ispitei și Dorinței.

O trăsătură în plus, de penel, precizează mâna ridicată deasupra fluviului, deasupra universului întreg, mâna înotătorului rănit care încearcă să se salveze. Mag Aurelian pictează. Culorile se mușcă între ele, se devorează.

De-a lungul fluviului mohorât, peste spații, singur, înotătorul rănit, în primejdie...

La ce bun explicația? De ce n-am dispărut pur și simplu, fără să las urme și scrisori? Cu timpul, cred că ar fi început să mă uite, cu timpul, Neculai s-ar fi convins singur că acest episod nu face parte din viața lui, ci dintr-o poveste auzită într-o seară de beție, prin cabanele de sub Coama-Lacurilor, în vreme ce afară viscoala de sfârșitul lumii, viscoala de adio o poveste azvârlită de un necunoscut cu apucături ciudate, ai cărui ochi luceau parcă în întuneric, un om ce nu venise de nicăieri, un om care plecase apoi trântind ușa. Plecase, de asemenea, nicăieri.

Pe puntea „Dragonului” căpitanul Byrne, acest domn ireproșabil, mă răsfată ca pe o pisică favorită, iar Mag Aurelian delirează în continuare, face planuri de viitor. Dumnezeuule, să faci planuri de viitor (există parcă vreun viitor?) când sub tine fluviul încă mai fierbe de bombe și mine perfide ce-și reglează mecanismele la trecerea navelor și din când în când, distrându-se, tușesc o dată, tare... Știi cum e când praful de pușcă începe să tușească.

Degetele mele sunt lungi și albe, clapele pianului strălucesc mat. Sunt artistă din creștet până-n tălpi. Sunt cea mai uimitoare ființă pe care a produs-o civilizația. Puțini înțeleg. Și vai lor!

— Povestește-mi ceva despre Long-Marion, Mag Aurelian. Ai fost acolo?

„Dragonul” navighează puțin, zile întregi zace leneș ancorat lângă vreun chei mort. Noptile pe Dunăre sunt extraordinar de adânci.

Te mai gândești oare la mine, dragul meu Neculai? Sus, printre Lacuri, în ziua când am urcat încet împreună, ca doi veritabili logodnici, Neculai mi-a arătat o bancă retrasă și am stat acolo

ascultând murmurul vuitului printre stâncile golașe. Mă simțeam bine. El – nu. Degetele mele se plimbau pe bancă între „Marioara plus Costin” și „Luni ziua întâlnirii, Gabriel”, ca pe claviatura unui pian, degetele mele pe lemnul plin de iscălituri, peste „T. și cu I.” și peste „Dane, amintește-ți”, și peste „Luky, Luky”, și sufletele acestora începeau să cânte, cânta „Dane, amintește-ți”, mai șters, mai îndepărtat se auzea vocea lui „Luni, ziua întâlnirii, Gabriel”, iar „Luky, Luky” nu se auzea deloc. AXIX!! Pe scurt, o întregă aiureală.

Iar când ne-am ridicat de pe bancă, în fața noastră apăruse Mag Aurelian care tocmai cobora. Din primul moment înfățișarea lui mi-a atras atenția, ca și cum aș fi văzut o cobră, printre șopârle nevinovate.

— Cine este acest prinț izgonit? l-am întrebat pe dragul meu Neculai.

(Poate că lucrurile nu s-au petrecut exact așa.)

— Da, doamnă, este adevărat, eu sunt într-adevăr Mag Aurelian. Iar dincolo de aceste stânci, unde oglinzile lacurilor se ivesc ca un arhipelag... ca un arhipelag sclipitor...

Din momentul acela începuse să îmbătrânească rapid.

Pe puntea „Dragonului” Mag Aurelian pictează. Ce cuvinte i-am spus în ziua aceea lui Neculai? Încercam să-l conving. „Ascultă, prietene, prietene și dragul meu Neculai, ce idee ciudată să mă ceri de nevastă tocmai pe mine și să mă aduci la tine acasă! Să profanezi acest prag cinstit. Altfel își închipuiau bătrânii tăi o noră, în mintea lor ideea de noră aduce cu un fel de spălătoreasă, o fată zdravănă, cu mânele suflecate și brațele roșii și puternice, limpezind scutece... Ce neîncrederi și slăbiciuni ai vrut să birui în tine, hotărând să te însori cu o mondenă, ce zgârcenie ancestrală ai încercat să vindec, aducând-o pe risipitoare de mine în casa ta?

Orașul vostru e făurit din limite, niciodată n-aș fi crezut să trec printr-o astfel de așezare omenească, dar ce spun eu: „să trec”, când căsătorindu-mă cu tine va trebui să rămân aici... să rămânem aici... sau vei fi de acord să ne facem într-o bună zi geamantanele? Când am sosit (îmi amintesc: ploua), mi-ai arătat în spatele gării un fel de soclu pe care nu se afla nimic. Acolo trebuia instalată o statuie, dar nimeni nu s-a mai gândit la ea... Prin oraș mai sunt câteva puncte unde statuile lipsesc și pe blocurile cenușii de piatră cresc doar licheni galbeni (de culoarea diamantului purtat la deget de Augustin, da?) și țopăie vrăbiile...”

„Ioana, m-a întrerupt Neculai, fiindcă vorbeam, cred, de mult timp, taci puțin.”

Puțin mirată, l-am privit, însă o clipă mai târziu el mi-a arătat, cu un gest al bărbiei, în direcția Lacurilor. Era ceața ce urca spre noi. Moale, ca o blană de pisică. Nu înțeleg de ce, pe aici, oamenii se tem de ceață. Spun că îi orbește.

Mi se pare că nu greșesc: acum stai singur în același loc și te gândești la mine. Iar gândul meu îți aduce imaginea ceții.

Dunărea are momente când rămâne nemișcată în albie, în țesătura propriilor ei vrăji. Căpitanul Byrne se află în salonul de muzică, aud pianul. „Ceața e atât de periculoasă”, mi-a spus Neculai. „Oamenii care rățăceau printre lacuri își pierdeau mințile pomenindu-se înconșurați de cețuri.”

Atâta stângăcie, în grija ce mi-o purta, încât uneori deveneam curioasă asupra căsniciei noastre, cum ar fi decurs, cine ar fi cântat în casă – totul e atât de imprevizibil, nu? – și cum s-ar fi terminat.

— Mărturisește că te gândești la Neculai, mă cuprinde pe după talie Mag Aurelian. Mărturisește și-ți va fi mai ușor. Ai niște întrebări care ți-au rămas pe suflet, greșesc, Ioana? Neculai era un om atât de deosebit...

— *Era?* Ce trebuie să înțeleg, Mag Aurelian?

Mâna pictorului lunecă ușor spre gâtul meu. Mă mângâie.

— Am lăsat ordin să fie ucis, după plecarea noastră. Ca să nu ai de suportat urmărirea și toate șicanele sale, fiindcă e dintr-ăia ce nu renunță ușor. Haide, nu-mi mulțumești?

— Presupun că ordinul nu va fi îndeplinit... Vreau ca Neculai să trăiască. Înțelegi?

Dar intervine depărtarea, bineînțeles. Vorbim ca despre un om care nu există.

— Ordinele pe care le dau se execută întotdeauna, Ioana.

— Cred că am să teucid, Mag Aurelian... Drept orice mulțumire. Pentru folosul meu și al tău.

— Bine, dar nu-mi mulțumești?

— Cred că am să teucid...

*

Oricâte ochiuri faci, e un moment pe care nu-l poți ocoli, Ioana Scavin: moartea lui Mag Aurelian. Încetează cu rățăcirile, oprește-te exact aici.

E adevărat, juri clarvăzători, voi știți totul, și zadarnic aș încerca să mă ascund în spatele unui gând ca ăsta:

„... odată seara, când m-am întors acasă, l-am găsit pe Mag Aurelian înjunghiat.. ” Dacă insistați atâta, sunt în stare să recunosc: eu am fost aceea care i-am dat pictorului lovitura de grație, și apoi am fugit. Am rățăcit delirând aproape întreaga noapte, iar când m-am întors, o dâră de sânge m-a condus din pragul casei până la firul apei. Mistuit de flăcările agoniei, Mag Aurelian, însetat, fără pic de apă în casă, se târâse spre Dunăre, se aruncase în valuri... Dunărea era mare și *rea* în acel anotimp, curentul l-a înșfăcat și l-adus la apă adâncă, la

vârtejuri.

Pictorul îmi datora mie acest sfârșit demn de viața sa, de aceea, din îndepărtatul Long-Marion ar trebui să-mi trimită numai gânduri de mulțumire. Dacă nu-i veneam eu de hac, ar fi murit de bătrânețe, acasă, cu capul pe o pernă albă... Neplăcut, nu? Trebuia să termin cu el: îmi rezervase un rol detestabil.

Rolul pe care ți-l propusese Bonel nu era la fel de sinistru?

Ba da, juzi necruțători... Dar n-am mai vrut să joc. Sunt actriță numai pentru o singură piesă.

Deveniseși bună peste noapte? Cum rămâne atunci cu vechea ta convingere că nimeni nu se schimbă niciodată?

Nu mă schimbasem, nu mă făcusem mai bună, nu, eram aceeași, însă urăsc situațiile repetate. Și încep să mă plictisesc. M-aș putea dezvinovăți, dar tot mai mult îmi dau seama că voi nu reprezentați mare lucru pentru mine, juzi nițel caraghioși...

Înduioșător! Mai lipsește să pretinzi că l-ai lichidat pe Mag Aurelian pentru a-l răzbuna pe dragul tău Neculai!

Adevărul ar fi parțial, juzi, de data aceasta foarte înțelepți. De ce n-ar exista adevăr parțial, dacă există sfârșit al lumii parțial?

Dar în momentul când te-ai înhăitat cu „pictorul”, cunoșteai îndeajuns trista lui faimă, aflaseși că practicase o viață întreaga crima fizică și morală, înșelăciunea și șantajul, și tocmai aceste amănunte l-au făcut și mai atrăgător în ochii tăi.

Mag Aurelian, juzi perspicaci, apăruse ca omul potrivit pentru a mă scoate din capcana unei căsătorii cu cele mai nefericite urmări, mai ales pentru cel care urma să-mi devină soț. Nu mă puteam mărita cu un om al cărui frate fusese victima mea.

Din nou, Ioana Scavin, încerci să te înfățișezi sub o lumină favorabilă. Lui Mag Aurelian i-ai dat lovitura de grație pentru a curma lungul șir de fărădelegi al căror autor era... Cu Neculai nu te-ai măritat, pentru a-l feri de revelația înspăimântătoare, ce putea surveni oricând, că soția sa e o asasină. Asta nu te-a împiedicat să deschizi ochii în momentul când „pictorul a făgăduit că va lua măsuri pentru a-l împiedica pe Neculai să te urmărească și va aranja lucrurile în așa fel ca să nu vă mai întâlniți vreodată.

Nu bănuiam, juzi îndărătnici, că sub promisiunea aceasta se ascunde o sentință împotriva lui Neculai!

Știi însă bine că Mag Aurelian nu e omul jumătăților de măsură!

Dar sentința n-a fost dusă la îndeplinire, juzi încăpățânați! Neculai n-a fost ucis, porunca lăsată de pictor n-a fost îndeplinită.

Asta nu schimbă cu nimic dimensiunea culpabilității tale, Ioana Scavin. Mai ai ceva de adăugat?

Aș avea multe de adăugat, juzi încrezuți, împlătoșați în legi metalice, dar spre ce folos? Cât timp binele conviețuiește la un loc cu

răul, adeseori în același sâmbure, în aceeași clipă, pe aceeași traiectorie și cât timp nu există posibilitatea de a le cântări pe fiecare în parte... dar ce tot spun eu? Sunt nevinovată? Sunt vinovată? La urma urmelor, juzi mohorâți, hotărârea voastră aproape că nici nu mai contează pentru mine... contează doar sentința lui Neculai, iar sentința lui e fără echivoc.

Neculai, iată un pahar de cristal în care am turnat o doză îndestulătoare din „somniferul” preparat de tine! Am să închin cu mine însămi.

Pedeapsa va fi și a ta.

Dincolo de hotărârea juzilor, tu ar fi trebuit să ierți... Cei ce au iubit mult trebuie să fie înclinați spre îngăduință... După ce voi deșerta acest pahar, am să plec și eu spre Long-Marion... fiecare om are un Long-Marion al său... locul unde s-au desfășurat înfruntări despre care nu se mai știe nimic...

Presupun că-ți petreci zilele și orele undeva prin apropiere, așteptând rezultatul... Somniferele pot fi luate oricând, nu numai în serile cu întuneric fosforescent, în mijlocul căruia capetele retezate se ivesc când la un geam, când la altul... Apropie-te, vino sub ferestre, am să-ți trimit strigătul conștiinței mele. N-ai să înțelegi nimic, totuși apropie-te. Aceste clape negre și albe vor naște alarmate arpegii, lungi tânguiri, crunte strigăte de teroare...

Odată, demult, când eram tânără, îmi fu dat să înfrunt.....

.....
iubirea ta pentru mine, singulară pâlpăire care m-a urmărit în fiecare clipă. AXIX!!..... cu atât mai greu pot să pătrund în necruțătorul tău gând, dar simt că trebuie să accept acest pahar, la urma urmelor trebuie să pună capăt ceva și lungului șir de nelegiuiri..... nu te depărta, ascultă până la capăt.....naivul, credulul, asprul, dragul meu Neculai..... înspăimântătorul, întunecatul Long-Marion.....

(Neculai)

PRINTRE OAMENII CARE SE ÎNTORC, discontinuu șuvoi străbătut de pulsații neregulate, mă amestec și eu șchiopătând vizibil, astăzi, din cauza vechii mele răni ce-mi dă de știre că furtuna de vară se apropie; peste puține ceasuri torențele cerului vor mătura

acoperișurile, străzile, colinele întunecate, cimitirele...

De mirare cât de multă lume o cunoscuse pe Ioana!

„Era cea mai frumoasă femeie din câte am văzut vreodată” aud un glas, și nu cutez să mă întorc.

Logodnicul ei, Fred, al cărui nume e de fapt Anton, n-a putut să participe la înmormântare; se vorbește că ar fi reținut pentru cercetări; toată lumea comentează stupefiată; procuratura, deplasată la fața locului pentru a constata sinuciderea, a întors pe neașteptate concluziile... Există urme și semne care au dat alt curs cercetărilor. Anchetatorii se mișcă încruntați. S-au pronunțat cuvintele „omor prin otrăvire”.

Am luat bilet pentru personalul de la opt-patruzeci-și-opt seara, mă întorc acasă, e chiar momentul, dar până la plecarea trenului, până la izbucnirea furtunii, e destulă vreme să colind prin oraș. Nu mai am nimic de făcut. Aceste ultime ceasuri pe care le petrec aici pot în sfârșit să le consacru nu ei, ci amintirii fratelui meu Augustin.

Dar cu toate eforturile mele, imaginația șchiopătează, nu-l întâlnesc nicăieri, oricât scrutez fețele trecătorilor, vitrinele cu oglinzi, prin care îmi lunecă, singuratică, umbra, ferestrele deschise și ferestrele închise, copacii parcurilor (după oricare trunchi ar putea fi ascuns fratele meu, dar nu e), trec în revistă băncile pline cu inscripții, inițiale și inimi (nici unul dintre singuraticii ce se odihnesc nu e Augustin...), vehiculele ce aleargă vuind pe stradă (niciunul dintre călători nu e Augustin); și de asemenea Augustin nu e nici în memoria mea. Augustin nu e nicăieri. Numai Ioana... e peste tot.

O amărăciune pe care n-o poate învinge nici gândul că mi-am îndeplinit față de el datoria.

Bagajele mele sunt puține. Sunt un călător sărac, îmi aranjez cufărul, iar gazda mea, doamna Tinuca, are grijă să nu uit nimic; vechea rana de la picior mă doare tot mai rău, la noapte, în tren, n-am să închid ochii, singur, cu o cohortă de gânduri pe urmele mele, și în continuare tot singur, cu aceleași gânduri, mereu cu aceleași gânduri, până la capăt. Acolo unde poate mă așteaptă Augustin...

— Mai vii prin orașul nostru, domnu Neculai?

Îi răspund că nu. Niciodată.

Bunul simț al doamnei Tinuca protestează:

— Cine știe, domnu Neculai! Atunci, demult, imediat după război, când ai locuit prima oară la mine, la plecare ai vorbit la fel: că nu mai vii. Omul nu poate hotărî dinainte. Omul se întoarce mereu acolo unde a iubit... Poate că te întorci, peste zece, peste douăzeci de ani... n-ai să mă mai găsești.

— Nu mă mai întorc, fiindcă n-am iubit nimic... aici.

Femeia nici nu mă ascultă. Își continuă propriile ei gânduri.

— Vara, mai ales, e frumos la noi... Dacă ar veni iarși doamna

aceea...

Nu știi de unde se naște curiozitatea.

— Ce doamnă?

— S-a interesat de cameră... Distinsă și atât de frumoasă. Cred că o actriță.

— Să sperăm că nu rămâi fără chiriași, coană Tinuca.

— Am rugat-o să revină peste câteva săptămâni, după ce pleci dumneata...

— Cu o actriță nu e rost să te împaci... Face gălăgie, primește musafiri... Mai nimerit e un bătrân ca mine.

— Când ai mas aici prima dată, nu erai bătrân.

— Nu... Nu eram...

— Drum bun, domnu Neculai...

Las cufărul la gară și mă întorc în oraș. Mai am multă vreme până la tren, nici n-a început să însereze, e cald, e foarte cald, o bere înghițită la repezeală nu ajută aproape nimic, aceeași forță căreia nu pot decât să mă supun, mă plimbă pe străzile orașului, pentru cea din urmă oară.

Sunt un om bătrân și rănit. Și foarte obosit, la capătul oricărei puteri. Ca să înțeleg ce se întâmplă cu mine, trebuie să-mi adun toate gândurile.

Dintr-un gang în întâmpinarea mea iese un râț negru și gros... Așa ceva nu mi s-a mai întâmplat din copilărie, de când colindam pustietățile sterpe de pe Coama-Lacurilor, ținutul de piatră unde se poate întâmpla orice.

Ocolesc arătarea, trec mai departe, înconjurat de Oameni-Invizibili din a căror nesfârșită conversație prind numai cuvinte disperate, fără semnificații deocamdată. Ca să înțeleg ce se întâmplă cu mine, strâng resturile de puteri ce mă mai țin în picioare și în viață și trec de douăzeci de ori pe aceeași stradă în sus și în jos, fără să știu încă ce caut.

Din conversația Oamenilor-Invizibili nu reușesc să desprind nimic, secretul pe care-l țin este strâns și teribil, și mă mai întorc o dată prin fața aceluiași case și vitrine și ganguri, până se întuneacă și se face ora gării. De mii de ori am plecat din orașul acesta fără să fi adus la îndeplinire ceea ce trebuia, dar de data aceasta totul e terminat.

Peste șine trenul se târăște lent și ancorează în fața peronului, parcă numai pentru mine. Nimeni nu așteaptă acest tren. Locomotiva are un râț negru și gros. Urcați în vagoane, mă îndeamnă impiegatul, dar eu, cu bagajul în mână, ținut de o mirare târzie, las trenul să plece, cu toate că știu că nu va fi altul curând. Vagoanele lunecă prin fața mea, pline cu Oameni-Invizibili, și cu foarte puțini călători; de scara ultimului, aș putea încă să mă agăț, dar în acest moment dezlanțuirea ploii mă silește să caut refugiu în restaurantul gării unde

s-au și adăpostit pasagerii ce au renunțat să urce în tren. Toți au figuri lunguiețe, tâmpe, și par să aștepte ceva... Mă întreb ce...

Degeaba, fraților, n-are să mai apară Ioana! Zadarnic v-ați înghesuit aici, netrebnicilor, așteptând ca Ioana să vă momească iar cu farmecele ei! De dragul unei mângâieri a Ioanei, vă lăsați bucuroși fripți în tigaie, dar Ioana nu mai este, casa Bonel nu mai există demult... Deasupra gării tună, ca în seara sosirii lui Augustin...

Până ce sunt servit și până ce chelnerul îmi ia banii, furtuna trece mai departe. Acum în oraș au început ultimele reprezentații la cinematografe.

Scot un bilet, dar renunț să intru, spre uimirea stupidă a femeii de la intrare care mi-l rupe și mă vede ieșind cu blestematul de cufăr ce-mi smulge mâna. La un hotel modest mi se dă un loc liber într-o camera cu încă șase paturi. Alături de mine deja sforăie un om-vizibil, dar eu arunc bagajul lângă pernă și ies iar, târându-mi piciorul rănit, ca un pușcăriaș. Asfaltul e aproape uscat, aerul proaspăt adie pe la obraji.

Deodată mă opresc.

Acum știu ce căutam!

Din vitrina luminată a unui mic magazin din colț, oglinda rotundă trimite drept în ochii mei o undă magnetică; a trebuit să las trenul să-mi scape, numai pentru a revedea și a încerca să înțeleag ce este cu statueta de bronz din dreptul oglinzii!

Un om care înoată, înspăimântat, traversând ape tumultoase, încercând să se salveze, cu un ultim efort!

Țintași invizibili au trimis de undeva de pe mal, în spatele său, două săgeți ascuțite... Fața rănitului, pe jumătate cufundată în valuri, e dură, ca și când neavând putere și timp să simtă durerea și apropierea sfârșitului, încercând să alunge frica, se concentrează numai asupra gândului de a se salva...

Știu acum că, tot timpul, căutasem înotătorul rănit, dar de ce? Rămân nemișcat în fața vitrinei, deschis cu toate antenele pe recepție, pregătit pentru revelații ample, care însă întârzie. Ce importanță poate avea pentru mine neînsemnata statueta reprezentându-l pe înotătorul rănit?

De la etajul doi al hotelului privesc orașul cufundându-se în liniște și somn. În spatele ferestrei deschise la care stau, trei oameni obosiți dorm adânc; alte trei paturi sunt libere, sau poate în ele se odihnesc Oameni-Invizibili. Sfârșitul lumii începe odată cu mine. O ciudată reticență m-a decis să nu mă întorc la vechea mea gazdă, doamna Tinuca, poate fiindcă nu mai am ce face în acest oraș, și de altfel mâine voi lua primul tren. Numai că până arunci trebuie neapărat să-mi amintesc ce este cu înotătorul...

Furtuna a trecut demult, acum aripile ei scapără peste munții din

zare, luminând uneori culmile ce țâșnesc din beznă ca un arhipelag... ca un arhipelag încă nedescoperit, totuși durerea continuă să persiste: mă va însoți până la moarte. Prietenii lui Mag Aurelian au lucrat bine, cu o râvnă ieșită din comun, ca și cum proștii de ei nici n-ar fi bănuit că pretinsul pictor fugise în lume fără gând de întoarcere, și că astfel niciodată nu vor fi răsplătiți pe măsura trudei depuse. De mai multe ori, încolo și înapoi, a trecut peste mine, mutilându-mi fața, trupul și zdrobindu-mi picioarele, căruța grea, încărcată cu bolovani.

Și totuși copiii care m-au descoperit, din întâmplare, la marginea orașului printre grămezile de gunoi, au povestit că la sosirea lor, în zorii zilei, buzele mi se mișcau, îmbălmăjind ceva despre niște Oamenii-Invizibili. Duceam conversație cu ei. Niciun medic și niciun tratament n-au reușit să mă alcătuiască la loc, așa cum fusesem înainte, și pe parcursul unui timp ce înainta cu întreruperi, viața a tot ezitat, dacă să mă părăsească sau nu.

O bună lovitură de cuțit și o moarte pe potriva sa îi era rezervată și pictorului Mag Aurelian, și scris a fost să și le câștige într-un bordei pe malul Dunării nu prea multă vreme după fuga sa... Cine ridicase oare tăișul scilpitor împotriva pictorului? Vreau să cred că tot un Om-Invizibil...

Îmi șoptește un gând că Ioana a fost cea care l-a determinat, la plecare, să ta măsuri temeinice spre a mă împiedica s-o urmăresc. Ioana a asmuțit Oamenii-Invizibili împotriva mea. Altfel n-ar fi avut neobrăzatul curaj de a-mi lăsa scrisă, aparent sincera și candida mărturisire despre rolul ce-l jucase în dispariția lui Augustin!

*

Oamenii vizibili din această cameră dorm adânc în paturile lor, nicio tresărire de spaimă nu le tulbură visele. Nici unul din oamenii vizibili din preajma mea n-a intrat pe furiș în locuința vreunei femei, cu o sticlută de otravă pregătită din timp, cu mare migală...

Și totuși nu ura m-a stăpânit... Dacă ar fi fost să mă călăuzesc după intensitatea urii, aș fi lăsat totul baltă. Dar trebuia, neapărat trebuia, să refac echilibrul adânc tulburat al acestei balanțe. Iar din restabilirea eternei constante a adevărului, au făcut parte și șansele pe care i le-am acordat Ioanei.

Orbirea ta, femeie!...

În prima zi când te-am descoperit, ți-am și ieșit în cale: poftim, recunoaște-mă! Și fugi! Sau ucide-mă tu! Sau apără-te, cum vei ști!

Lipsită de vedere să fi fost, chiar și atunci inima ta cruntă, atât de străină de lumina pură a obrazului, ar fi trebuit să te avertizeze de apropierea mea!

Sau șina de fier care mi-a trecut peste față, smulgând carnea,

zdrobind osul nasului, să fi avut călcătura atât de grea, să-mi fi schimbat înfățișarea atât de necruțător că ochiul tău, de obicei ager, n-a înregistrat nici cel mai mic semn de recunoaștere?

Nu cred, nu cred!

Orbirea ochiului tău pornește de la orbirea inimii!...

N-am luat nici trenul următor. Lanțuri nevăzute mă vor fi ținut în orașul unde am ucis. Încetul cu încetul aflu tot. Omul care anchetează acest caz are o privire tristă și nu e de prin partea locului, fiindcă stă la un hotel mai răsărit, din centru. Totdeauna detectivii nu sunt „de prin partea locului”, ci trebuie să fie veniți „de undeva”, numai că insul ce se ocupă de moartea Ioanei n-are figură de polițist, sau în orice caz de polițist care înregistrează succese, și mă întreb, la urma urmelor, ce speră să descopere? Îl cheamă Mocanu, domnul Adrian Mocanu, și se pare că n-are de gând să mai zăbovească mult.

Dar eu de ce mai zăbovesc în acest oraș? La hotel, portarul mă întreabă în fiecare dimineață: „Mai rămâneți?” Răspund: „Nu!”, dar mă corectez imediat: „Mai rămân”.

Tatăl meu, ca un țăran de obârșie ce era, ținea obiceiul să se ridice din pat la revărsatul zorilor, fie că avea de lucru, fie că nu. Îmbătrânind, nopțile sale deveneau tot mai scurte, până ce, cu puțin înainte de moarte, nu mai ațipea deloc. Stătea lungit în pat, cu ochii deschiși, în noaptea lui plină de vedenii. Când m-am întors din război purtam două decorații, în același buzunar; împlinisem treizeci de ani și eram sergent artilerist. Veneam pe jos cale de vreo douăzeci și cinci de kilometri de la ultima stație până unde circula trenul, restul liniei fiind smuls de pe terasament și mă gândeam la tata. Nu la fratele meu Augustin, care făcuse ce făcuse și scăpase de front și nici la sărmana mama ale cărei scrisori încă mai umblau prin lume în căutarea feciorului plecat la regiment, ci la bătrânul meu și la bucuria ce i-o fac întorcându-mă viu și întreg.

Am mers toată noaptea împreună cu încă trei demobilizați și uite, la drumul acesta mi s-au întors atât de adeseori gândurile, că nici nu mai îmi amintesc exact ce s-a petrecut. De la o vreme toate încep să se deformeze când te gândești prea mult la ceva.

Eram patru, ca turbați, așa ca oamenii care au scăpat ca prin minune din foc, și trecând prin sate, unele aproape pustii, am jefuit case, ducând mâncare și băutură cu noi, cuprinși de cea mai feroce

aiureală, iar într-un loc întunecat, între două dealuri, unde zăcea o mașină răsturnată, un om, cred că era doctor, ne-a ieșit în cale și ne-a cerut puțin sânge.

Pe marginea drumului o femeie stătea să moară.

Pe doctor l-am bătut până l-am lăsat în nesimțire, risipind instrumentele sclipitoare din trusa lui neagră și rotundă... Eram beți, fiecare din noi făcuse legământ cu diavolul și credeam că ni se cuvine *orice*. Toți patru fusesem până la război, și chiar în timpul războiului, niște oameni potoliți, fără niciun fel de izbucniri, nici prea fricoși, nici prea viteji, și cred că, oarecum, cam grei de cap. În orice caz nu foarte isteți, niciunul.

Noaptea a trecut, cu șarja ei de stranie demență și am ajuns, pe rând, acasă. Abia se luminase, Coama-Lacurilor plutea încă în ceață, iar tata se preumbla prin curte. Nu m-a recunoscut. Nici când am intrat în casa nu m-a recunoscut și multă vreme, zile multe, n-a vrut să schimbe o vorbă cu mine...

Mai departe purtarea sa față de mine a oscilat. Între manifestări neașteptate de tandrețe părintească și abrupte accese de răceală, când îl surprindeam bodogănind că va lăsa casa și pământul unui singur moștenitor, acesta fiind Augustin, neputând dărui jumătate din avere unui om de care nu e chiar sigur că e fiul său...

Înfricoșătorul gând că toată această poveste depășește competența unui medic m-a determinat încă de la început să mă opun unor sugestii ce recomandau aducerea psihiatrului în casa noastră. De altfel purtarea părintelui meu părea anormală doar în ce mă privea pe mine.

Apariția Ioanei, când am adus-o, a adâncit mult această criză. „Ei, nu v-am spus eu?” bombănea tata într-una. Eu, împreună cu Ioana, alcătuiam – în concepția sa o gașcă ce pusese gânduri rele avutului strămoșesc, și în acest scop îl înlăturasem și pe Augustin, a cărui dispariție o regreta numai din acest punct de vedere: că nu e de față ca să ne pună la punct.

Perioadele de criză alternau însă și cu momente de luciditate, când discuta cu mama perspectivele eventualei mele căsnicii.

În dimineața când Ioana m-a părăsit, l-am găsit la poartă, la revărsat de zi. Radia de o bucurie rea. „A plecat! l-am auzit șuierând. A plecat!”

Nici n-am înțeles, la început, despre ce este vorba...

*

Ce tot încearcă să scormonească acest om cu fața triumfiulară, cam tristă, mereu sufocată parcă de un efort invizibil, strangulată de emoții vechi și amintiri uitate, acest „detectiv”, despre care cred că și copiii au aflat că „anchetează” cazul Ioanei Scavin? Ce mai este aici de

anchetat? E ca și cum ai răsuci inutil bisturiul în rana unui cadavru. Care adevăr îl caută acești domni? Adevărul Ioanei Scavin sau adevărul meu? Nu vor descoperi nici unul, nici altul. Fiindcă nu există două adevăruri diferite, ci unul singur, și acela e definitiv și intangibil și nimeni nu se poate apropia de el. E ceva care ne privește numai pe noi doi, pe mine și pe Ioana. Moartea ei a fost meritată, odihnească în pace. În pace. Dacă e posibil.

Dar eu încep să nu cred în pacea de dincolo de mormânt. Dacă ar fi așa, Ioana nu mi-ar ieși în cale la fiecare colț de stradă... Nu are pace, nu.

Bat clopote de amiază. Caut și găsesc vitrina micului magazin în care descoperisem acum câteva seri statueta. Recunosc vitrina, chiar și oglinda rotundă e acolo, dar surprinzător, înotătorul rănit lipsește, înăuntrul câțiva clienți examinează alene marfa. N-am timp, mă strecorez printre ei.

— Acum câteva zile ați avut în vitrină... Vânzătorul e distrat, ca toți vânzătorii de pe la noi, pare că nu aude, preferă să continue o discuție cu un amic ce se rezemă cu ambele coate de tejghea și-i șoptește ceva confidențial. Un alt vânzător e inabordabil, mută niște lăzi. Totdeauna e câte unul care mută lăzi, în loc să te asculte.

Ridic vocea:

— Fii amabil, prietene...

Ultragiat, îmi privește cu o strâmbătură cicatricea.

— Nu e nevoie să țipați, aud bine.

— Ba dacă nu țip, nu auzi. Nimeni nu te aude până nu țipi. Am văzut în vitrină o statueta...

— N-avem.

Îmi întoarce spatele.

— Ce n-aveți? Ascultă-mă până la capăt... Un înotător... cu două săgeți...

Tot cu spatele:

— N-avem.

— Ce n-ai, domnule?

— Înotători. Niciun fel de înotători. Ce e aia înotători? Și nici săgeți.

— Am văzut în vitrină.

— Nu se poate. În altă parte ați văzut.

— Era în vitrina dumneavoastră!

— Eu știu mai bine ce era și ce nu era în vitrină. Nu mă mai rețineți, am clienți...

— Dar eu ce sunt, dacă nu client?

Siguranța lui monotonă mă derutează întrucâtva. Ies și cercetez iarăși vitrina. Oglinda rotundă se află într-adevăr în locul unde o fixasem în memorie, dar observ puțin mai în stânga niște vase de

ceramică și o veioză dintr-ai-a pictată, al cărei întrerupător se defectează de regulă a doua zi după ce ai cumpărat-o. În seara când descoperisem statueta, nu observasem, parcă, ceramica și veioza. E adevărat că în seara aceea eram năuc de tot și în plus afară plouase, iar atmosfera părea tulbure... Poate am greșit strada și magazinul. Mă plimb multă vreme, ocolesc câteva piețe, trec în revistă toate vitrinele, dar nu descopăr nicăieri înotătorul rănit.

Exista un cuvânt ciudat pe care Ioana obișnuia să-l rostească uneori: AXIX!! Ce o fi însemnând?

Am bănuț, și mențin parțial această convingere și acum, că sărmanul meu tată o zărise în timpul nopții pe Ioana părăsindu-și odaia, dar nu suflase un cuvânt, nu dăduse alarma, păstrând pentru dimineață plăcerea răutăcioasă de a mă informa primul că rămăsese fără logodnică. Când am intrat în camera ei, m-a izbit curentul: fereastra deschisă permitea vântului dimineții să umfle perdelele străvezii. Pe colțul mesei, sub floarea de „nu-mă-uita” – perversă intenție! – cele câteva cuvinte... M-am dus în oraș. Așa cum bănuisem, Mag Aurelian lipsea de acasă și am înțeles că plecaseră împreună.

Dincolo de Coama-Lacurilor, printre bălțile năpădite de vegetație, câteva drumuri de țară, cotropite și ele de iarbă, de rar ce-s folosite, te duc în ce direcție vrei. Chiar și spre Long-Marion!

Am rămas multă vreme pe malul unuia dintre lacuri, gândindu-mă la soarta Lui Augustin și la soarta mea. Nu eram prea sigur a căruia dintre noi e de preferat. Cine știe ce idei sau planuri deosebite nu îmi treceau prin cap, priveam în apă ca prostit, iar lovitura care a venit pe neașteptate nu m-a făcut să cad în nesimțire, ci la început doar m-a orbit. O lovitură pe la spate, în ceafă. M-am ridicat în picioare, urlând de durere, nu vedeam decât negru, în timp ce glasurile Oamenilor-Invizibili se apropiau, din toate părțile, în timp ce roțile cu grele șine de fier se și urniseră în direcția mea...

*

Am să cutreier orașul, casă cu casă, am să intru din magazin în magazin, până ce voi regăsi înotătorul rănit, până ce voi înțelege de ce trebuie să-l găsesc și ce anume mă leagă de încercarea lui disperată de a se salva...

Gândul acesta e al meu?

Și dacă nu e al meu, al cui e?

Într-o seară Ioana se urcase pe unul din soclurile fără statuie din orașul meu. Cu noi era și Mag Aurelian. Discuția se purta mai mult între ei și Ioana i-a cerut să facă toate vrăjile necesare pentru a o prefăce, acolo, imediat, în bronz. De ce neapărat în bronz?

Glumind astfel, nu era veselă...

NOROCUL MEU A FOST NOROCUL conquistadorului: sosind în orașul S., pe doamna Tinuca am găsit-o sănătoasă și în viață. Tot la ea mă adăpostisem și în urmă cu nouăsprezece ani. M-a recunoscut fără ezitare: „Domnu’ Neculai, domnu’ Neculai, numai Dumnezeu hotărăște drumurile noastre... Spuneai că nu te mai întorci aici, și iată... Omul se întoarce întotdeauna în locul unde a iubit”.

„Omul se întoarce numai acolo unde a ucis... Dar nu cumva e același lucru?”

Așteptam reacția ei cu privire la fața mea desfigurată de groaznica cicatrice, dar reacția n-a venit. N-a spus nimic. Mă recunoscuse, și atât...

Știu totul despre viața *de acum* a Ioanei. La ce oră pleacă de acasă, când se culcă, pe cine iubește, unde lucrează. Dar înainte de toate, vreau să-i dau toate șansele. Vreau să fie o partidă cinstită: îi ies în cale pe stradă, o pândesc în fața institutului unde cochetează cu chimia, mă așez exact în fața ei la restaurant (în repetate rânduri), o urmăresc fără a mă feri, dar nu-și dă seama, nu mă recunoaște.

Ușurința ei de a trece prin viață este criminală. Orbirea ta, femeie! Oare pentru ochii Ioanei mă schimbasesm atât de mult? Desigur, de vreme ce ea a rămas ca la douăzeci de ani.

Intru în casa Ioanei fără să iau vreo măsură de precauțiune; mai mult chiar, fumez țigară după țigară, las să pice scrumul pe fața de masă și pe jos, deplasez scaune și schimb locul câtorva obiecte. Dar a doua zi, nu pot citi pe fața ei nicio urmă de neliniște. Fără îndoială a făcut ordine, a dereticat, a așezat totul la loc, fără *a gândi*, fără a-și pune vreo întrebare („cine a fost!?”), fără a observa, fără a bănuși... Da, în felul acesta poți să rămâi tânăr, poți să nu încărunțești, nici în o sută de ani.

Intru iarăși în casa Ioanei, de data aceasta nu las niciun semn, rămân multă vreme în fața portretului din camera de culcare, gândindu-mă la înotătorul rănit...

Zadarnic circuitul nu se produce, nu pot face vreo legătură, numai ochii ei mă sfidează în continuare cu ușurateca lor inconștientă!

Notez pe raftul noptierei o sticlută cu somnifer... Prin urmare visele tale nu sunt chiar atât de line...

Petrec o seară întreagă la local, așezat în fața mesei la care Ioana, cu Fred-Anton, împreună cu altă pereche, se distrează de minune. De mai multe ori, din întâmplare, cum stăm față în față, se uită drept în

ochii mei, dar nu vede nimic. Se uita în mine, ca în gol. Să nu mă recunoască, fie, dar să-l observe măcar pe omul cu față mutilată care o urmărește, care n-o scapă din priviri?

Ea – în primul rând, iar restul lumii nu există. Aceasta este Ioana! Ioana, dragostea mea...

Intru în casa ei pentru a treia oară, în plină zi.

De data aceasta sunt hotărât, dar îi las, în continuare, intacte, șansele. Nu iau niciun fel de măsură de precauțiune, aș putea fi arestat ca un infractor oarecare, iar dacă s-ar întâmpla așa, nu m-aș dezvinovăți, nu m-aș apăra.

Cheia de la poartă e la locul ei, agățată în cui, n-am decât să strecor mâna...

Dar, înainte de a intra în casă, mă așez pe trepte și fumez în liniște o țigară; poate mă observă vreun vecin bănuitor și dă alarma. Cele două chibrituri folosite le arunc în fața intrării, țigara o sting de balustrada balconului, și o las așa; chiar și un orb ar observa că cineva nepoftit s-a ventilat pe acolo... Pătrund în casă (cheia se află totdeauna sub preș) și în drum spre camera ei de culcare dăruiesc de pe cuier un pardesiu și răstorn un taburet... Torn otrava în sticluța cu somnifer, dar așez sticluța în alt loc. La urma urmelor ce vreau eu, s-oucid, sau numai s-o avertizez?

*

Omul care se ocupă de moartea Ioanei Scavin, detectivul lipsit de mister, acest domn Adrian Mocanu a cărui față triumfiară începe să mi se arate în vis în timpul nopților pe care le petrec pe un pat ieftin al hotelului „Corvin”, își consumă majoritatea timpului într-o braserie unde bea cafele, câteodată și coniac, fumează țigări (nu pipă) și răsfoiește ziare. Știrile externe par să-l preocupe mai mult decât cazul pentru care-și pierde timpul pe aici.

Ei, domnule detectiv, la ce concluzie ai ajuns, e sinucidere, sau crimă de omor?

Braseria se numește „a Cetățuii”, aici se vândolesc toată ziua artiști de la teatrul care e peste drum, precum și indivizi ce pot fi cuprinși în formula, destul de pretențioasă, de „oameni de artă”.

Detectivul, care nu e prea tânăr, dar, avantajat de fizic, nu-și trădează probabil vârsta reală, ar putea fi confundat cu vreunul dintre regizorii ce se îmbată cu regularitate aici, plănuind mari spectacole („de avangardă”, cum am auzit că se spune), dar și cu vreun student de prin ultimii ani, nițel întârziat, desigur...

Se întâmplă să intru la braserie și să nu-l găsesc pe domnul Mocanu la masa lui; mă simt puțin îngrijorat: pe unde colindă, ce pune la cale? Ce o mai fi descoperit?

Dar când îl văd deschizând ușa și comandându-și coniacul și cafeaua, mă calmez: lucrurile decurg normal... fără zguduiri. Amân de pe o zi pe alta întoarcerea în orașul meu, unde nu mă așteaptă decât soclurile învechite pe care nici azi n-au fost așezate statui, și unchiul Tihan, căruia i-am scris să-mi trimită bani la post-restant.

A fost un timp când, după ce prietenii lui Mag Aurelian m-au pisat bine, a trebuit să rămân la pat aproape doi ani... Oasele mele zdrobite nu se legau ca lumea și trebuiau rupte și potrivite din nou. O fată din oraș, telefonistă, Gabriela, pe care înainte de povestea cu Ioana părinții ar fi vrut s-o vadă nevasta mea, a-nceput să-mi aducă la pat o mulțime de cărți, de milă, îmi iertase „trădarea”, deși până la urmă tot pe altul l-a luat, poate din cauză că, rănit în toate chipurile, n-am vrut să mă mai gândesc la însurătoare. Până atunci nu citisem mai nimic, considerând cărțile un lux inutil. Gabriela, care aducea cu o căprioară și nu era mai puțin frumoasă decât Ioana, îmi pune la capătâi tot felul de volume.

La început în silă, apoi tot mai bucuros să descopăr această nouă lume, atât de necesară pentru starea în care mă aflam, am început să citesc. Se aflau printre acestea și cărți polițiste care m-au distrat, dar impresia generală, cea de pe urmă, e neplăcută.

Doi ani de zile am tot citit... Și am citit și după aceea. Pe detectivul de la „Braseria Cetățuii” îl priveam prin prisma celor câtorva romane cu omoruri misterioase și dezlegări teribile, aduse de Gabriela, printre alte multe cărți, și care-mi lăsaseră un gust fad.

Cum ai putea oare să afli întregul adevăr, domnule Adrian Mocanu?

Haide, bea-ți coniacul și du-te la culcare...

EXISTĂ ȘI ALTE MOTIVE PENTRU care nu-mi convin romanele cu detectivi. Surâsul învingătorilor mă enervează... învingătorii, mai degrabă, ar trebui să fie triști. Detectivii atoateștiutori, care-l descoperă. Totdeauna pe bietul vinovat, se lăfăie prin cafenele fumând țigări scumpe și bând coniac. Pun pariu că în nouăzeci și nouă la sută din cazuri, n-au cunoscut adevărul întreg. Iar din adevărul întreg face parte o sumă de adevăruri fragmentare... Încearcă să te descurci printre ele, polițistule, încearcă să descoperi din ce cauză un anume Neculai, venit de la capătul pământului, a pus otravă în somniferul unei anume Ioana Scavin, în loc să ți se adreseze direct ție, dacă

această femeie era într-adevăr vinovată, așa cum pretinde el... încearcă...

Interesele cui le reprezinți, de fapt, domnule Adrian Mocanu? în numele cui te afli aici? în numele Ioanei Scavin?

Dar dacă ai fi suficient de dotat ca să descoperi întregul adevăr, faptele n-ar pleda cătuși de puțin în favoarea moartei! Ar trebui s-o învii, dacă așa ceva ți-ar sta în putință și s-o condamni, pentru a doua oară.

Sau poate că, fără să știu, interesele mele le reprezinți, domnule cafegiu? Ar fi inutil... în zona obscură a sufletului meu, unde se învălmășesc, toate aceste întrebări și se afla doar o mică parte din răspunsuri, nu are acces nimeni, nici chiar cel mai isteț detectiv.

Și cu toate acestea urmăresc cu o tresărire de teroare, din „Braseria Cetățuii”, prin vitrina transparentă, apariția pe partea cealaltă a bulevardului, de după colțul parcului, a lui Adrian Mocanu care, după ce așteaptă să se facă stopul pe verde, traversează și se apropie de intrarea localului.

Exact așa se ivea și Ioana!

Pe după colțul parcului, în după-amiezile ei libere, când venea singură să se instaleze îngândurată în fața cafelei. Împreună cu Fred nu intra niciodată aici, locul acesta fiind locul ei de singurătate.

Anxietatea mea sporește văzând cum, iarăși!, domnul Mocanu, se îndreaptă spre măsuta de lângă perete unde ocupă exact scaunul Ioanei. E o realitate ce se perpetuează în fiecare zi, cu o prea sâcâietoare precizie, pentru a mai fi calificată drept întâmplătoare. Încep să cred că detectivul ocupă intenționat locul Ioanei, dar ce speră să obțină el astfel?

Uneori rămân lungi minute cu fruntea lăsată deasupra paharului meu golit pe jumătate și mi se pare că încă totul e la început, mi se pare că de cealaltă parte a sălii se află Ioana, singură la masa ei, iar aici stau eu, pândind-o și sperând, în ascuns, că în clipa următoare va întoarce capul, mă va privi și mă va recunoaște. Iluzia e atât de puternică încât ridicând ochii și văzând că pe locul știut sade un bărbat, în locul Ioanei, acest inutil Adrian Mocanu, tresar din tot corpul a dezamăgire și-mi vine să mă ridic și să merg la el cu mâinile întinse:

„Totul e zadarnic, renunță la cercetări, recunosc singur, eu am ucis-o pe Ioana...”

Dar ar fi un sacrificiu stupid, îmi dau seama, și un triumf facil de partea detectivului care și așa n-ar pricepe nimic. Un triumf al romanelor polițiste aduse la căpătâiul meu de frageda Gabriela, în vreme ce zăceam cu oasele frânte și răsucite prin grija lui Mag Aurelian și a Ioanei... ce fugiseră împreună în lume pentru a scăpa de plicticosul, de neîndemânaticul Neculai, care în marea sa naivitate

ceruse de nevastă o femeie călătoare, o femeie mult mai deșteaptă decât el, trogloditul, și care, în plus, între două distracții, îi atrăsese și fratele într-o capcană de unde nu se mai iese.

Dar acum, simt că mai e ceva. Ceea ce știu eu, pare neînsemnat și nu mă mai impresionează.

Ce ar înțelege din toate acestea un neisprăvit de anchetator, tânăr încă, dar de pe acuma plictisit de viață, așa cum îl arată figura, care în loc să taie lemne la pădure (într-un an ar deveni alt om), sau măcar în loc să-și petreacă timpul iubind femei, zace prin localuri îmbâcsite de fum?

Foarte bine, foarte bine, dar de ce se așază mereu pe scaunul Ioanei?

Să merg la el și să-i spun:

„Inutilule, alege-ți alt loc, masa aceasta ar trebui să rămână întotdeauna liberă în amintirea unei femei care chiar dacă n-a fost cu nimic mai bună la inimă decât tine, ba dimpotrivă, ne-a dat cea mai frumoasă lecție de felul cum trebuie să-și vegheze fiecare interesele...”, spun prostii... din cauza băuturii, dar... dar de ce totuși se așază pe scaunul ei?

Câteodată, în momentele de derută poate, Ioana folosea un cuvânt: AXIX!! O exclamație ciudată rostită pe un ton inimitabil. AXIX, deci!

Vecinul meu de pat din camera cu cele mai ieftine locuri ale hotelului „Corvin” începe să-mi dea de furcă, într-o noapte m-a trezit ca să-l ajut să prindă un șobolan imaginar ce amenința, după spusele sale, să ne roadă ghetele, hainele, și să ne distrugă și pe noi. Cărunt, slab, cu ochii holbați, cu o cămașă de noapte peticită atârând pe umerii ascuțiți, mi-am dat seama, cu înfiorare, că *seamănă* cu mine, prin ceva, prin ceva...

Asta mă determină să-i acord de la o vreme o anumită atenție, de unde-l ignorasem cu totul până acum. Noaptea mă trezesc din ce în ce mai des și ascult bolboroselile sale care nu prevestesc nimic bun. Dacă n-aș ști cu exactitate că de moartea, de așa-zisa „sinucidere” a Ioanei, se ocupă netrebnicul acela de Adrian Mocanu, aș fi ispitit să cred că pe urmele mele a fost lansat un copoi experimentat sub înfățișarea acestui bătrân slăbănog, care știe multe și încearcă să-mi puie nervii la încercare.

Am căutat, și am izbutit, să dezgrop din memorie clipa apariției acestui călător la fel de singuratic ca și mine. Camera 68, cea în care viețuiesc de câțva timp, e de obicei pustie peste zi, incomodă, lipsită de orice confort cum e, aleasă mai ales de oameni ce sosesc la oraș cu treburi și sunt nevoiți să înnopteze undeva. Aceștia vin seara, se culcă, și dispar a doua zi dis-de-dimineată, uneori fără să se fi ivit ocazia de a fi zăriți la chip.

Vecinul meu de pat e însă aici de aproape o săptămână, și nu pare

deloc grăbit. Are și un nume: Matei și prima oară mi-a fost dat să-l zăresc indirect, prin oglindă, în vreme ce mă rădeam, lăsând degetele să-și facă singure lucrul, examinând vânăta mea cicatrice care îmi desparte fața în două. În diagonală. Se ivise și el, vecinul meu, în oglindă, alături de fața mea mutilată, uimitor lucru, fiindcă nu auzisem deschizându-se ușa, o ușă ce scârțâie de obicei, trezindu-te din cel mai adânc somn. Matei s-a dezbrăcat fără să spună o vorbă, și-a tras pătura peste cap și a dormit până a doua zi.

Până la povestea cu șoarecele nu i-am dat nicio atenție, în ciuda neașteptatei sale apariții, dar în noaptea când cotrobăiam prin unghere în căutarea dihaniei ce ne amenința, mi s-a părut că simt o legătură invizibilă ce ne coordona mișcările, silindu-le să fie asemănătoare.

L-am auzit vorbind noaptea, în somn. Amenința pe cineva cu moartea. L-am surprins o dată urmărindu-mi mișcările, tăcut și atent. Și-o fi dat și *el* seama de asemănarea dintre noi?

Dacă da...

Pe zi ce trece aștept să crească pe fața lui o imensă cicatrice în diagonală... Mă pomenesc urmărindu-l, ori de câte ori se ivește ocazia; în această seară profilul întunecat al lui Matei, alcătuit din linii frânte, răsare la un colț; părul cărunț lucește stins sub șirul de lumini; îl văd cum merge, nesigur, bombănind fără încetare, și-l urmez câțva timp la distanță prin încâlceala vechilor străzi ce viermuiesc anapoda între cele două bulevarde principale. Observ, surprins de fiecare dată, cum încetinește pasul prin fața fiecărei vitrine, oprindu-se chiar, ca și cum ar căuta ceva, reluând apoi mersul cu o mișcare specifică a umerilor, o bruscă zvâcnire de eliberare, ca de o greutate nevăzută.

Nu trebuie să treacă mult timp ca să-mi dau seama că tot colindul său nu are, cel puțin aparent, niciun rost, întrucât revine pe străzi, unde a trecut doar cu o clipă înainte, cotește brusc sau rămâne nehotărât la răscruți; încruntându-mă, dau să-l părăsesc, dar imediat mă încăpățânez, decis să clarific intențiile inamicului șobolanilor, și mă furișez iar, copiindu-i pașii.

Fire invizibile unesc gesturile noastre și mă tem că și gândurile.

După alte câteva ocoluri, concentrice, tatonări împrejurul unei ținte necunoscute, după nenumărate semi-opriri în diferite locuri, îl văd nemișcat în fața unei mici vitrine, și, cuprins de bănuială, patrulez pe partea cealaltă a străzii, urmărindu-l cu coada ochiului. Ceea ce vede el acolo mă neliniștește la culme, mai ales că vitrina îmi pare cunoscută!

Alung cu o încruntătură hoarda de Oameni-Invizibili ce mă asaltează, și mă pregătesc să aștept chiar și întreaga noapte, dacă va fi nevoie, până ce vecinul meu de la „Corvin” va pleca, iar eu am să pot vedea cu ochii mei ce anume a putut să-i atragă atenția în vitrina

aceea modestă.

Încremenirea lui Matei e neomenească. Dincolo de veștmintele sale largi, presimt pietrificarea. Peste două mii de ani va fi dezgropat un om de piatră și strănepoții se vor întreba ce lovitură de trăsnet l-o fi surprins acolo.

Deasupra mea, undeva la etaj, o fereastră larg deschisă spre cer face ca întunericul din afară să se amestece în fâșii difuze cu o lumină timidă rătăcind în violet. Cineva reia la pian obsesiv aceeași partitură, cred că o femeie; niște degete lungi și palide mângâie dreptunghiurile negre și albe ale clapelor, sufletul cuiva încearcă să se spovedească.

Mă aflu aici și incertitudinea mă ucide cu încetul...

Peisajul e străin, stâncile vinete, molifții conici, negri, lunecând din geometrie, mă împresoară din ce în ce. Sunt singur! Un arpeggiu violent, ca un semnal, mă trezește și-mi dau seama că omul din fața vitrinei a dispărut, mai observ o siluetă subțire îndepărtându-se și dând colțul, e poate el, dar aici locul e liber și alerg spre mica vitrină luminată.

Întâi oglinda rotundă mă orbește apoi, ieșind din raza ei, descopăr statueta, înotătorul rănit, încercând să se salveze într-o traversare disperată.

*

Când ajung la hotel, vecinul meu s-a culcat demult și pare să doarmă. Sau se preface? Îmbrăcămintea sa e împrăștiată pe scaune, în neorânduială. Un om în vârstă ar trebui să se poarte altfel...

Matei, ce ai căutat în fața vitrinei cu înotătorul rănit? Ce chemare ți-a călăuzit pașii într-acolo unde numai eu sunt așteptat? Nu voi primi niciun răspuns, știu. Și totul va continua pe dibuite.

Alți doi călători, niște necunoscuți, dorm somn greu pe paturile de dincolo de Matei, nicio alarmă n-ar fi în stare să-i ridice în picioare, somnul lor e liniar și fără vise, călătorie între două stații, pe un spațiu vidat, fără lumină și plante.

De la fereastră, dincolo de turnurile orașului se văd culmile munților, ca aburite în bătaia piezișă a lunii, înșelător arhipelag... arhipelag de piscuri țâșnind din întuneric, gata să dispară parcă, de la o clipă la alta. Și-mi amintesc că iarăși nu mi-am notat strada și locul unde pot regăsi înotătorul rănit. Măine voi rătăci de la magazin la magazin, iar vânzătorii impertinenți mă vor privi cu bănuială, răspunzând că nu au așa ceva. Poate că aș putea lua informații de la Matei care deocamdată doarme împăcat, sau se preface...

Dar cum să-l întreb așa ceva?

Ce ar crede despre mine?

Dar eu, ce să cred despre el?

PĂMÂNTUL NU E ROTUND! La tot pasul mă izbesc de muchiiile sale ascuțite, zdrelindu-mi și rănindu-mi trupul brăzdat și așa de cicatrici. Port în mine o grea încărcătură, poate un fel de electricitate, de care și mie începe să-mi fie teamă. Ar fi suficientă o cât de neînsemnată mișcare greșită pentru a se produce descărcarea, explozia, și, în haosul ce ar urma nu s-ar mai deosebi față de față, gând de gând, moarte de moarte...

Ceva asemănător i s-a întâmplat lui Victor Stof, caporalul căruia îi explodase în brațe obuzul, sub ochii noștri, în vreme ce-l transporta la tun. În cazul lui însă, era vorba de un exploziv cu efecte cunoscute, deci limitate, în vreme ce forța nicitoare ce scapără în toate moleculele mele, n-a fost încă experimentată... n-a fost experimentată suficient, vreau să spun...

Îmi amintesc că Ioana vorbea într-una despre sfârșitul parțial al lumii, și multă vreme n-am reușit să pătrund înțelesul cuvintelor, fiindcă Ioana nu avea obiceiul să se explice. Acum când ea a murit, mi se pare că încep să înțeleg.

Neastâmpărul meu, neliniștea care mă ridică din pat în puterea nopții, și pe care cred că o comunic până și trecătorilor grăbiți ai căror umeri se ating din greșeală de umerii mei în tramvai sau în înghesuiala străzii, inexplicabila frenezie de a descoperi un adevăr final definitiv, de a atinge un punct invizibil, de a mă debarasa de propria mea umbră, de a reuși să mă privesc de la distanță, străin și despărțit de mine, cu un ochi critic și răuvoitor, toate la un loc, au pe lângă unele motive secundare o cauză principală, pe care încerc zadarnic s-o ignor!

*

Umblu pe străzi căutând să descopăr printre chipurile lunguiete ale trecătorilor figura impenetrabilului meu Adrian Mocanu, a cărui dispariție subită mă indis pune la culme. Zadarnic aștept ore întregi la „Braseria Cetățuii”, cerând cafea după cafea, până ce pupilele încep să-mi lucească de atâta luciditate, zadarnic îmi ațintesc, privirea spre scaunul ocupat altădată de Ioana, iar în ultima vreme de inutilul meu Adrian Mocanu, care printr-o inexplicabilă coincidență își alegea totdeauna acest loc; acum la măsuta aceea se așază din când în când tinere actrițe cu genunchii albi și privirile languroase, veșnic în

așteptarea regizorului care să le ofere „rolul cel mare”...

Parcă nu s-ar ști că de obicei rolul cel mare vine prea târziu!

Ce tot zicea Ioana despre... ce tot zicea Ioana despre străbuna ei, vrăjitoarea, arsă pe rug în vechime pe zidurile orașului? Din viermuiala ulicioarelor ce alcătuiesc cartierele vechi, răsar zdrențuite și negre rămășițele turnurilor și fortificațiilor ce ocroteau cetatea; vrăjitoarea, care ia înfățișare trebuie să fi semănat cu Ioana, fiindcă nu știu de ce îmi închipui că a pierit tânără, a primit sărutul flăcărilor aici, sau dincolo? Din hornuri strâmbe ies dăre de fum ce împung oblic cerul, rare ca pilonii aproape invizibili, aproape definitiv erodați ai unui *fost* oraș suspendat, care în loc să intre în pământ ca toate cetățile dispărute, decimate de holeră sau pârjol, s-a ridicat încetul cu încetul, părăsindu-și temeliile greoaie, catapetesmele subterane, pierdute în pământ ca niște oseminte încrucișate.

Duhul vrăjitoarei trebuie să fie aici, sub bolțile pietrificate spre care se cațără iedera...

Adrian Mocanu, însă, nu e nicăieri, nu-l întâlnesc nici prin cârciumile mărginașe, nici prin sălile cinematografelor, nici plimbându-se pe bulevard prin fața vitrinelor aranjate fără gust și strident luminate.

Și totuși orașul nu e mare.

Nimeni nu se poate ascunde aici.

Dacă vrei să întâlnești un om, îl întâlnești, dacă nu azi, atunci mâine...

Caut locul unde a fost arsă pe rug vrăjitoarea, străbuna Ioanei, caut zadarnic vitrina în care se află expus înotătorul rănit și-l caut, la fel de zadarnic, pe Adrian Mocanu. Ar trebui să las totul și să mă întorc, până nu e prea târziu, acasă. Dar nu pot părăsi orașul, simt că nu-l pot părăsi, câtă vreme detectivul se află aici, câtă vreme nu-mi dau seama de rezultatul cercetărilor sale, dacă, firește, va fi vreun rezultat; știu că limfaticul meu detectiv, deși invizibil, se află încă aici, și aș prefera să-l văd pe urmele mele decât ascuns cum e printre Oameni-Invizibili, punând la cale cine știe ce drăcie care numai la adevăr nu-l va duce.

Adevăr! Oare (dacă scormonesc bine!) prezența, la fel ca și absența acestui om, mă neliniștesc în așa hal, numai fiindcă mi s-a părut că citesc dincolo de aparenta sa lipsă de vigoare neașteptata sete, dorul, aș zice, de a merge până la capăt întru descoperirea adevărului? Dacă așa ar sta lucrurile, ar trebui să fiu satisfăcut.

Vorbe... La ce lucruri bune mă pot aștepta din partea anchetatorului? Ce adevăr mai poate fi dincolo de ceea ce știu eu? Și de unde atâta necruțătoare pasiune la acest Adrian Mocanu (care zace probabil în vreo cameră de hotel, bolnav din cauza coniacului prea mult pe care l-a băut)...?

Mă încercă iar tentația de a-l chestiona pe portarul hotelului unde

știu că locuiește, sau în orice caz a locuit, dar nu pot merge, totuși, până acolo cu îndrăzneala. Ar însemna să mă predau de bună voie în mâinile acestui nepriceput. Netrebnicii ce zac toată ziua prin „Braseria Cetățuii”, actorii și poeții aia, poate se întreabă și ei, gândindu-se la mine: „Unde o fi dispărut bătrânul slăbănog cu cicatrice hidoasă pe figură, ce-și făcea veacul pe aici, dând cafenelei un aer pitoresc?”

Se întreabă, pe dracu! Nici nu m-au băgat în seamă. Parcă te bagă vreodată în seamă cineva?

Încetul cu încetul, pe măsură ce ziua se scurge, pe măsură ce întinericul se mulează peste așezări și fețe, transformând totul într-un arhipelag... schimbător arhipelag de lumini și umbre, elementele necunoscute ce clocotesc în mine prevestind inevitabila explozie se potolesc parcă.

Undeva pe aceste străzi, probabil chiar pe o strada paralelă, trebuie că se plimbă și vecinul meu de pat de la „Corvin”, care seamănă din ce în ce mai mult cu mine. Odată cu venirea nopții atenția mi se îndreaptă mai mult către el, fiindcă-l bănuiesc prin apropiere, copiindu-mi mișcările. Diferența e numai că el știe unde se află înotătorul rănit. Sau mă înșel? Poate că el crede același lucru despre mine! Într-o bună zi va trebui să vorbim, să ne confruntăm, dar aș vrea ca asta să se întâmple cât mai târziu. Nu știu de ce mi-e teamă de o discuție deschisă cu Matei. Undeva, mă simt dezarmat, și bănuiesc că el știe...

Aproape ca în fiecare seară, îl zăresc părăsind hotelul, după ce a trândăvit toată după amiaza lungit în pat, și mă iau pe nesimțite pe urmele sale. Nu am altceva de făcut. De altfel, de obicei, când ajungem în forfota bulevardelor, îl pierd. O singură dată am mai reușit să mă țin scai de el, dar atunci nu m-a mai dus până la vitrina cu înotătorul rănit. Sau n-o mai fi găsit-o nici el. Nu știu de unde, gândul că și Matei e nesigur cu privire la locul unde poate fi văzut înotătorul. Poate datorită mării asemănări dintre noi... Unul nu poate ști mai mult... sau în orice caz mult mai mult decât celălalt. Unul nu poate ști *ceva esențial*, de care celălalt să fie complet străin. Sunt tot mai conștient de strania, invizibila, dar puternica legătură care ne unește și uneori ne coordonează mișcările.

Dar nu asta mă preocupă în acest moment.

Ce spunea Ioana despre o perdea în spatele căreia se ascund tot felul de măști care numai din când în când ies la iveală?

Înspăimântătoarele ei viziuni mă urmăresc acum pe mine, ca și cum aș fi moștenitorul lor de drept, ca și cum n-aș avea în spatele meu propria mea perdea cu măști ce se agită mereu. Întinzând lungi și scheletice tentacule albe ce încearcă să mă surprindă pe la spate. Ce spunea Ioana despre teama de Long-Marion? Nu, Long-Marion nu i-a aparținut Ioanei, ci lui Mag Aurelian... Toate spaimele ce ne învăluie

noaptea, toate amenințările ce ne pândesc vin dinspre îndepărtatul ținut Long-Marion... Toate măștile...

Femeie, cum de ai putut fi atât de oarbă? Eu am făcut ce am făcut dedublându-mă, dedublându-mă în prieten și în dușman; acolo unde dușmanul pune venin, prietenul lăsa un semn de avertizare...

În seara aceasta Matei mă poartă prin forfota străzilor, ca întotdeauna, dar am impresia că ruta lui e în afara programului obișnuit a peregrinărilor fără țel, și asta îmi sporește curiozitatea și nu-l scap din ochi. Nu m-aș mira ca la rândul meu să fiu urmărit, poate chiar de fatidicul Adrian Mocanu, dacă nu cumva, așa cum am mai presupus, acesta zace biruit de vreo criză de ulcer sau mai știu eu ce boală la modă.

În adâncul sufletului meu nutresc speranța (speranță să fie oare, sau îngrijorare contrariată?) că detectivul a și părăsit de câteva zile localitatea, ducând în servietă un liniștitor și lipsit de glorie raport, în care se arată pe larg, cu toate amănuntele posibile, amănunte semnificative și importante în aparență, că în cazul Ioanei Scavin avem de-a face „într-adevăr” cu o sinucidere...

O, sărmanule detectiv, pentru o asemenea jalnică concluzie a trebuit să consumi atâtea cafele și coniac?

Cu aceste gânduri, cât pe-aci să-l scap din vedere pe Matei! Acum mi se pare că-l văd din nou, a cotit-o pe neașteptate și silueta sa precară, umbra sa malefică, se profilează în lungul unei străduțe aproape pustii. Deși nu sunt sigur că este chiar el, mă strecor cu grijă, de teamă să nu fiu cunoscut, foarte curios să află încotro a pornit. Parcă aş urmări o himeră, fiindcă am tot mai puțin certitudinea că omul din fața mea e Matei.

Ezitănd între tentația de a lăsa totul baltă și dorința de a merge până la capăt, ajung (pe neașteptate!) într-un loc pe care l-am ocolit stăruitor în ultimul timp. Deși se spune că asasinul revine totdeauna la locul crimei, n-am mai trecut pe strada aceasta din ziua când... Este strada pe care a locuit Ioana. Fantoma lui Matei, umbra subțire pe care am urmărit-o și care m-a condus până aici, trece exact pe sub gardul de sârmă în spatele căruia, uneori seara, venea Ioana să se așeze pe un scaun pliant ce stă acolo mereu, sub un cais.

Mica grădină din fața casei... Un bec aprins deasupra intrării creează *impresia* că gazda e acasă și așteaptă musafiri!

Pe Matei, sau pe cel pe care l-am confundat cu Matei, nu-l mai văd fiindcă m-am oprit de câteva minute, nehotărât, hipnotizat, ca și cum n-ar exista posibilitatea atât de simplă ca altcineva, eventual vreun netrebnic de moștenitor, să se fi mutat în casa Ioanei.

N-aș fi vrut în niciun caz să ajung aici în seara asta! E locul pe care l-am evitat instinctiv oricât de mult am umblat prin oraș, în căutarea lui Adrian Mocanu.

Iar blestematul de el nu se află nicăieri în altă parte decât aici! Acum îl văd, apropiindu-mă încet, așezat exact pe scaunul pliant al Ioanei, așa cum se așeza pe locul ei la „Braseria Cetățuii”, trăgând alene din țigară, visător, privind parcă în sus, către cerul înstelat... Ce tot spunea Ioana despre ghicirea gândurilor? Vrea Adrian Mocanu în felul acesta să-i afle gândurile? Trec prin dreptul casei, călcând moale, dar nu suficient pentru a nu fi auzit. Detectivului însă nu-i pasă de mine. Stă singur pe scaunul Ioanei și se gândește... pare că se gândește. Nu întoarce capul după rarii trecători ce tulbură liniștea străzii...

Mă enervează acest Adrian Mocanu!

Nu se obosește să vină el pe urmele asasinilor, ci-i silește să vină dâșzii la el!

Odată și odată am să-i spun câteva vorbe. E un leneș, un netrebnic, nu face nimic, a părăsit pur și simplu camera incomodă de la hotel, pentru a se muta în casa Ioanei, sub pretextul cusut cu ață albă al cercetărilor aprofundate. Iată-l cum „cercetează” tolănit în răcoarea serii! Sunt convins că nici nu-i pasă de fapt dacă Ioana s-a sinucis sau a fost omorâtă. Pierde și el timpul aflându-se „în deplasare”, își face viața cât mai ușoară, înlăturând pe cât posibil complicațiile.

Dar adevărul este, totuși, că nu mă așteptam să-l văd aici...

Acest șoc, această lovitură de pumn în bărbie, mă scoate din făgașul obișnuit al lucrurilor. Nu sunt convins că tot ce cred despre Adrian Mocanu e adevărat. Mă derutează, mă supără aerul său indolent, pasivitatea, cel puțin aparentă de care dă dovadă.

Ascuns în umbra parcului de peste drum de casa Ioanei, rămân câțva timp nemișcat. Nici el nu clintește. Doar fumul țigării mai mult bănuir, se învârteste leneș printre frunzele caisului. N-am de gând să rămân aici toată noaptea să-l văd cum trândăvește ca un om care a dat în sfârșit de bine. Mă îndepărtez tăind parcul în diagonală, dar dintr-odată glasul unui pian mă cheamă înapoi. E fără îndoială pianul Ioanei. Detectivul a intrat în casă. El este cel ce-și plimbă degetele nepricepute pe clapele albe. La drept vorbind nu-mi dau seama dacă știe să cânte sau improvizează ca un ageamiu, dar îl văd prin fereastra deschisă, așezat în fața claviaturii; nu face deloc un secret din faptul că se află aici! O fi sperând să descopere ceva, crede că pianul îi va face mărturisiri cu privire la fosta-i stăpână?

Mă simt cuprins de îngrijorare și privesc atent împrejur. Nu știu de ce am impresia că și Matei, fantoma mea nocturnă, trebuie să se afle și el ascuns undeva prin apropiere... Simt că fiecare gest făcut e *dublu*.

Simt că acest om, vecinul meu de pat din sordida cameră a hotelului „Corvin”, vine de departe, și mă înnebunește gândul că eu de fapt îl cunosc. Dar de unde, de când? E atât de bătrân, pare atât de erodat, că în lumina crudă a zilei vezi prin el...

Întunericul însă îi conferă o anumită consistență, întunericul mă obligă să țin cont de prezența sa, mai mult invizibilă, fiindcă, deși îl pierd mereu din vedere, pot ști, datorită respirației duble a bățăilor duble ale inimii, că-l am în apropiere. Și sentimentul acesta nu e cătuși de puțin liniștitor.

(MAG AURELIAN)

ÎN VECHIME DUMNEZEU SE ARĂTA oamenilor și schimba cu ei păreri, și le dădea sfaturi, și nimeni nu se mira din cale-afară văzându-l, fiindcă-și petrecea vremea mai mult pe Pământ, plăcându-i mireasma florilor și viermuiala orătăniilor de El create.

Acum oamenilor li se mai înfățișează doar diavolii.

Sunt un diavol!

Din îndepărtatul și tenebrosul Long-Marion, unde am ajuns în noaptea în care Ioana m-a îmbrâncit în Dunăre, după ce pumnalul mușcase de două ori din mine (dar al cui era brațul?), m-am înapoiat cu mandat temporar, pentru a plăti totul cu vârf și îndesat. Cu vârf și îndesat!

Dar ce veți zice de un Circ și de un Teatru ce iau foc pe neașteptate, ce balans de țipete și vâlvătai, ce spectacol deosebit, când iau foc dintr-odată un Teatru și un Circ! Ce veți zice de forfota măscăricilor și a junilor-primi, și ce veți zice de un ins palid și subțire, înveșmântat în negru, care se va apropia pe neașteptate și va șopti:

„Mag Aurelian, grăbește-te! În cabina de la parter, între oglinzi venețiene, zace prinsă în capcană, în mijlocul oceanului de flăcări, o fată pe care o cunoști, Ioana! Grăbește-te, Mag Aurelian, altfel peste câteva clipe nu vei mai avea ce salva!”

Prin urmare pe Ioana am ucis-o prima dată dând foc Teatrului și Circului, o lovitură formidabilă pregătită de mâinile mele înțelepte și lucide, în vreme ce sufletul îmi delira de plăcere și tristețe, închipuindu-mi și văzând aieva scena, ultima scenă în care flăcările devorează trupul ei blestemat...

A murit atunci, sau a scos-o cineva, sau am salvat-o chiar eu? Iată ce n-am să știu exact niciodată, fiindcă, mi se pare, am mai ucis-o de câteva ori și după aceea... Trebuia s-o fac!

Asta e bună, eu – la Long-Marion, iar Ioana pe Pământ, în brațele oricărui netrebnic...

Întâlnirea dintre noi, cea dintâi întâlnire, n-a avut loc, și nu s-a desfășurat așa cum îi plăcea Ioanei să povestească și nu eu am determinat-o să fugă în ajunul căsătoriei ei cu nă tân g ul de Neculai, ci Ioana a venit la mine și a spus:

„— Mag Aurelian, salvează-mă, ia-mă cu tine, nu pot rămâne aici!”

„Să te iau cu mine? Dar de unde ai dedus că mă pregătesc s-o pornesc din loc, prințesă a tuturor deșerturilor?”

„Simți cum bate vântul?” am auzit-o vorbind, și fața ei mincinoasă strălucea de cea mai curată frumusețe, în vreme ce schimba temporar subiectul, așa cum îi stătea în obicei când punea în funcțiune motoarele seducției.

Arta schimbării subiectului.

Meseria de a schimba subiectele.

Plăcerea de a schimba subiectul.

Ioana ac afla în atelierul meu, singură, descotorosită pentru moment de Neculai (o fi povestit cuiva despre această vizită?) și încă nu-mi oferea totul, nu mi se oferea, până ce nu stabilisem prețul.

Arta de a stabili prețul.

Meseria de a cere prețuri mari.

Plăcerea de a fixa prețul.

Femei goale zâmbeau lasciv din cele câteva uleiuri ale mele, rezemate de pereți, și printre ele Ioana mai vie ca oricând scânteia.

„Simți cum bate vântul? Dealurile dinspre nord par să se îndepărteze încet, ca un arhipelag... arhipelag amăgitor, ca și cuvintele pe care le schimbăm, pictore!”

Fiindcă nebunia cu arhipelagul îi aparținea Ioanei, și nu căpitanului Byrne, cum ar fi fost mai firesc, și cum povestea ea mai târziu. Mai târziu, în vorbele ei toate s-au răsturnat, au deraiat de la adevăr.

Nu mai voiam să plec, nu intenționez să părăsesc orașelul cu socluri de pe care lipseau statuile, fiindcă îmbătrânisem, dar acesta a fost prețul: să fugim împreună.

„Nu ți-e teamă, Ioana, că logodnicul tău, acest biet Neculai atât de crunt și rușinos păcălit, nu se va lăsa totuși, și, încăpățânat cum e, te va urmări până-n pânzele albe?”

„N-o să poată; în această privință, bizuie-te pe mine!”

Și m-am bizuit. Mult mai târziu am aflat ce pusese la cale! Mă întreb dacă nu cumva Ioana a aruncat vina pe mine, convingându-se încetul cu încetul că eu sunt cel care i-a întins lui Neculai teribila capcană din care a ieșit ca tras pe roată...

„Mag Aurelian, căpetenie izgonită, eu sunt cea care-ți aduce un mesaj de forță, trebuie să mă urmezi, chiar dacă drumul pe care vom porni duce direct spre Long-Marion!”

Pentru că și Long-Marion-ul îi aparține Ioanei! Și eu îi aparțin Ioanei, toate câte sunt îi aparțin, deși, se spune... se spune că ea a

murit.

Ieri, Neculai m-a urmărit prin tot orașul, azi e momentul meu să pășesc nevăzut și neauzit în spatele său; la rândul său Neculai îl urmărește pe omul care anchetează cazul Ioanei.

Ciudat! De câte ori a putut să moară această femeie! Și fiindcă a murit de atâtea ori, eu cred că mai trăiește, și că e vorba numai de un truc al ei. Dar pe mine nu mă înșală. Ceasuri întregi mă odihnesc pe patul de la hotel, alături de un pat tot atât de incomod în care Neculai își petrece lungile sale ore de insomnie, în vreme ce eu mă prefac că dorm. Ar fi prea crud pentru mine să fi venit cu mandat temporar din îndepărtatul ținut Long-Marion, special pentru a-i plăti Ioanei toate datoriile, și să aflu că până la urmă un altul a ucis-o!

Ar fi o nedreptate, dar despre asta nu pot discuta cu Neculai fiindcă el continuă să se prefacă a nu mă cunoaște. El se prefacă că nu mă cunoaște, eu mă prefac că nu-l văd, totuși într-o noapte când ne aflam numai noi doi în cameră, simțindu-l extraordinar de treaz, m-am ridicat și am aprins lumina. Obrazul său era alb, ca al unui om înspăimântat de moarte, iar cicatricea se desena limpede, în diagonală, pe fața sa îmbătrânită. A fost singura ocazie când am schimbat câteva cuvinte. Mi s-a plâns că nu poate ațipi din cauza șobolanilor ce se vânzolesc sub noi și rod neîncetat scândurile putrede ale dușumelei.

Am ascultat cu atenție, dar n-am auzit nimic, am stins lumina și curând am prins un somn odihnitor până în zori.

Neculai, cred, n-a ațipit toată noaptea.

Am continuat să ne ignorăm ziua și să ne pândim reciproc seara, pe întuneric, cu toate că, țin s-o spun, Neculai e un urmăritor deosebit de nedibaci. Nimic mai simplu decât să-l păcălești și să te scapi de el. În schimb eu mă strecor nevăzut prin umbra zidurilor și reușesc, când vreau, să-i înregistrez fiecă mișcare.

Multă vreme n-am înțeles ce se petrece în sufletul său, n-am înțeles de ce nu se retrage, de ce nu părăsește locul unde a ucis tot ce iubea mai mult. În fiecare seară pleacă un tren care îl poate duce departe, acasă, acolo unde va fi ferit de urmărire și bănuială.

Niciun detectiv, oricât ar fi de ager, nu poate descurca teribilul ghem al acestei afaceri cu ramificații tenebroase și rădăcini ascunse, și acum sunt convins că nici Neculai nu știe exact ce s-a întâmplat de fapt. Și nici eu, fiindcă acolo departe unde m-au surghiunit și de unde am venit cu mandat temporar, a cam început să mă părăsească memoria; Neculai crede că el a omorât-o pe Ioana, când, în realitate, eu sunt făptașul crimei. Am ucis-o nu o singură dată, ci de cinci ori, și din cele cinci morți ale ei, cea mai temeinică a fost când cu focul ce a mistuit Circul și Teatrul, în anul când Ioana devenise metresa actorului cu favoriți roșcovani care a apărut mai târziu, după prima ei

moarte, în câteva filme proaste.

*

Pe sârmanul Neculai îl scot din minți manevrele lui Adrian Mocanu, detectivul cu față triumghiulară și cu înfățișare ce nu prea inspiră încredere.

După ce a petrecut câteva zile în ultima locuință a Ioanei, trândăvind de dimineața până seara la umbră, sau încercând clapele planului, Adrian Mocanu și-a îndreptat atenția asupra unei vechi case din apropierea gării și poate fi zărit tot mai des la fereastra camerei în care a locuit Ioana imediat după război; în realitate pot spune că s-a instalat acolo, fiindcă nu părăsește garsoniera decât la prânz când se duce să ia masa la „Subterana Romanilor”, fostul restaurant Bonel. Vreau să cred că detectivul, care e sau un om isteț, sau un farsor, caută să-și aleagă locul la masa preferată a Ioanei, dacă o fi avut o masă preferată, amănunt ce nu poate să nu atragă atenția lui Neculai.

Urmărindu-l în atâtea seri, sau lăsându-mă urmărit, încerc să aflu sentimentul care-l domină pe Neculai și acum știu că acest sentiment e teama.

Da, teama.

Teama îl împiedică să lase totul baltă și să se întoarcă acasă, fiindcă ar putea fi urmărit și acuzat în cele din urmă de crimă în propriul său oraș, ceea ce ar da proporții catastrofale evenimentului.

Teama, ignorată conștient sau inconștient, a pus stăpânire pe Neculai, și acum el încearcă să tranșeze disputa aici, și cât mai repede cu putință. Dacă va pierde și va fi arestat ca ucigaș al Ioanei, are speranța că totuși cei de acasă nu vor afla... iar dacă iese învingător, ei bine, atunci se va putea sinucide *de bună voie* cu restul de otravă ce i-a rămas și pe care-l păstrează în mototolita sa valiză de sub pat.

Dacă n-are acest gând, i l-aș putea sugera eu, nu prin cuvinte, ci numai din privire, fiindcă sunt un diavol. Ciudat acest sentiment al unei vinovății inexistente (fiindcă de moartea Ioanei eu sunt vinovat!), sentiment care generează o spaimă lașă. Fiindcă numai prin prisma acestei spaime urâte și a lașității ei, pot explica următorii pași ai lui Neculai, care de câteva zile își concentrează atenția asupra incolorului și cumsecadelui Fred-Anton, ultimul amant al Ioanei.

Am înțeles repede ce urmărește Neculai. Cât de urât din partea lui! Deocamdată noaptea mai face un salt, iar trecătorii sunt tot mai rari. Între stele și pământ se interpun câțiva nori ce lunecă încet ca un arhipelag... arhipelag invizibil aproape, ca petele sufletului omenesc.

Ce oarbă și josnică spaimă a pus stăpânire pe Neculai! Mai bine crima directă și premeditată, mai bine să-ți ucizi fratele, mai bine să strangulezi o femeie, decât să manevrezi în așa fel ca vina să cadă pe

capul unui nevinovat. Și iată manevrele lui Neculai:

Adrian Mocani va primi o scrisoare în care este invitat să cerceteze un anumit colțisor al locuinței lui Fred-Anton; va găsi acolo dovada cea mai sigură a vinovăției fostului iubit.

Tot pătrunzând în locuința Ioanei, Neculai s-a exersat cu succes și acum nu întâmpină dificultăți deosebite în a intra în garsoniera de burlac a lui Fred.

Îl pândesc, bine ascuns în umbră. Mă întreb ce pune la cale? Vă ascunde o punguță cu praf ucigător, din acela folosit și cu Ioana, sau a ticluit o corespondență compromițătoare pe care detectivul, avertizat, o va descoperi într-un anume loc?

Dar Neculai e prea redus mintal pentru a reuși un fals ca lumea, și în general întreaga sa acțiune poartă pecetea unei gândiri rudimentare, de nivel atât de coborât, încât, dacă nu mi-ar fi scârbă de el, mi-ar fi grozav de milă.

CAMERA LUI FRED-ANTON E CHIAR în colțul unei clădiri cu trei etaje, la primul. Dexteritatea mediocrului meu Neculai este eficace, până la un punct. A reușit să afle totul despre casă și locatarii ei și acum nu se sfiește să rămână minute îndelungate în camera fostului iubit al Ioanei, ba chiar să aprindă veioza. Asta e culmea impertinenței, dar mai precis spus, a tâmpeniei. Dacă face pe spărgătorul, ar fi trebuit să-și facă rost măcar de o nenorocită de lanternă. Putem oare călca în picioare toate regulile, fără riscul de a fi amendați?

Îl văd în cele din urmă ivindu-se și-mi vine să ies din umbră și să-l mustru. Un cât de mic instinct al pericolului să fi avut, acest bătrân nebun tot și-ar fi dat seama că a fost urmărit și pândit. Îl am în mână pe Neculai, din toate punctele de vedere, și acest sentiment mă înclină spre generozitate.

Precis se va duce acum să cerceteze vitrinele: o veche manie a lui, deși câteodată am impresia că ar căuta ceva anume.

Să vedem unde se duce... Noapte neagră, fă-mi trupul străveziu, demoni aduceți gânduri inspirate cugetului meu...

*

Dar ce veți zice de o biserică sătească, zveltă, cu turn de lemn, și ce

veți zice despre părintele Augustin, un popă tânăr și voinic despre care se știe că a fost preot militar și a însoțit pe fronturi un regiment de roșiori, și ce veți zice despre slujnica lui venită de la oraș, frumoasă ca o icoană?

Și ce veți spune despre pictorul vagabond și bătrân căruia părintele Augustin i-a încredințat cuvioasa cinste de a zugrăvi unul din pereții bisericii sale, distrus de o infiltrație de apă?

Pentru munca lui, pictorul primea hrană și casă, preț bun pentru vremurile urâte de după război.

Acea veche și înțeleaptă biserică stă pe o colină rotundă în bătaia luminii, loc bun, așa cum se pricepeau să aleagă pe vremuri meșterii în lemn, iar în spatele altarului, unde pământul coboară, pentru ca imediat să urce din nou spre împăduritele pustietăți ce înconjoară ramificată așezare de munte, se întinde cimitirul unde odihnesc cinstiții răposați, precum și răposații mai puțin cinstiți pe care i-a dat satul de la obârșia sa și până azi, în frunte cu popa cel bătrân, plecat la Domnul Dumnezeuul său în zilele când a trecut războiul și pe aici.

Pictorul vagabond picase într-o zi la ora când tocmai stătuse ploaia, mânat de un simț al său, un fel de miros câinesc ce-i semnalase că va găsi aici un ciolan de ros. Și l-a găsit.

Pictorul venea de departe, din ținutul Long-Marion, cu mandat temporar, și ultimele două împunsături de cuțit pe care le primise îl mai dureau, cu toate că rănila se închiseseră demult. La intrarea în sat, văzându-l atât de prăpădit, o femeie încă tânără, ce-și păzea cei trei copii mici pe un spațiu de iarbă și lumină, i-a întins ceva de mâncare, iar pictorul a luat mâncarea, cu toate că nu venise ca cerșetor. A luat, pe lângă bucata de pâine primită, și răspunsul femeii cu privire la locul unde se află biserica satului și casa popii celui tânăr.

Arșița plutea peste sat, iar oamenii erau puțini, fiind plecați cu toții la lucru, și în afară de femeie și de cei trei copii, puțini observară trecerea înceată a străinului vlăguit, care pășea totuși cu o anumită hotărâre, către un țel al său...

Două ceasuri mai târziu, pictorul vagabond era angajat de popa cel nou, iar diacul și alți oameni primiră porunci să facă rost imediat de vopsea, bidinele și alte scule, precum și de scări și scânduri.

Diacului, om în vârstă, înrăit în tipicuri și datini, nu-i plăcea nici mort de popa cel nou, și nici de slujba pe care o ținea, cu întorsăturile ei neașteptate (iar în taină poate-l muncea gândul că ăsta nu-i popă, ci Satana în carne și oase), totuși obișnuit de atâta vreme cu supușenia în fața straielor preoțești, chiar dacă în dosul lor se ascunde Cel Viclean, îndeplini întocmai ordinele și a doua zi pictorul, întremat de un somn adânc și de o gustare servită de slujnica cea oacheșă a părintelui Augustin, purcese la lucrul său...

Dar trebuie să-mi întrerup șirul amintirilor: iată că în seara asta

Neculai, despre care nu se poate spune nicidecum că ar fi un om al surprizelor, vrea să renunțe la obișnuitul său pelerinaj prin fața vitrinelor (unde pare să caute ceva, dar ce?), și se îndreptă direct spre centru, spre localurile țipător luminate, în care placa modernă a orașului se învârte, se învârte...

La ce s-o fi gândit pe drum, obscurul meu Neculai, după farsa pe care a pregătit-o fostului iubit al Ioanei?

Poate la fratele său Augustin, dispărut cu atâția ani în urmă?

Sau se gândește la Ioana?

La orașelul cu socluri pe care n-au să fie puse niciodată statuile, sau la blestematul pictor Mag Aurelian despre care crede și acum că i-a răpit logodnica?

Se gândește la cetele de oameni ce vin în calea sa, ca niște mișcătoare arhipelaguri... arhipelaguri de viață, dar atât de neexplorate, se gândește la misteriosul obiect pe care-l caută neîncetat prin toate vitrinele orașului, sau pur și simplu, în locul gândurilor, continuă să troneze sumbră, și mare ca un evantai de cometă, frica? Frica...

Neculai intră la cel mai select local, iar zece minute mai târziu îl urmez și înțeleg de ce a venit aici, la fostul restaurant Bonel. A venit să-l observe pe Fred-Anton care stă la o masă, în colț, împreună cu două femei.

Fred-Anton e un tip minunat! De unde, din ce pepiniera de oameni perfecți l-o fi recoltat Ioana, și ce sadism subconștient o fi îndemnat-o să-l aleagă tocmai pe el? Fred știe că a te arăta la un local cu o femeie, scurtă vreme după moartea încă insuficient clarificată a fostei iubite, nu se cuvine, oamenii ar începe să vorbească, iar anchetatorii, eventual ar ciuli urechile.

Și din cauza asta Fred-Anton vine cu două femei, ceea ce e cu totul altceva!

Trece câțva timp până ce Neculai să-mi înregistreze prezența; e șocat, firește, dar caută să-și ascundă nesiguranța ce-l cuprinde la vederea mea; vrea să lase impresia că nici nu m-a văzut, continuă să joace cu stângăcie un rol care nu i se potrivește; i-am stricat întreaga seară, acum, în loc să-l poată observa în liniște pe imbatabilul Fred, victimă sigură de data asta, se simte el cântărit și studiat, și cunosc, vai, plăcerea unei asemenea situații...

În marea sală noi, adică Fred, Neculai și cu mine, formăm un triunghi cu laturile aproximativ egale. Dacă aș încerca să precizez că distanța dintre mine și fostul amant al Ioanei este ceva mai mare decât distanța ce mă separă de Neculai (fostul logodnic, deci...), ar însemna că înclin spre pedanterii ce nu-și au locul acum.

Fred, împreună cu cele două femei ale sale (mă întreb care dintre ele e paravanul și care e cea adevărată?), bea vin roșcovan din pahare

subțiri și înalte, iar Neculai are în fața un pahar mic cu o băutură tare. Îl imit fiindcă, oricum, există o forță comună, invizibilă, dar ușor sesizabilă, ce ne coordonează mișcările, și un destin comun, sub orbita căruia plutim spre aceleași minciuni, și spre aceleași adevăruri finale.

Într-o existență oricât de falsă, intervine până la urmă un adevăr final, nu-i așa? Chiar dacă acest adevăr final se numește moarte.

Fred nu bănuiește nimic, are fața senină ca o fasole sănătoasă, albă. E un bărbat zdravăn, pentru psihicul căruia moartea Ioanei n-a constituit un seism deosebit. A și uitat și de altfel el nu e vinovat cu nimic, întreaga tensiune se consumă între masa mea și a lui Neculai și ca totdeauna în asemenea clipe, mi-e teamă de scurt circuit, firele sunt subțiri și mă întreb câtă vreme vor suporta descărcările violente ale curentului alternativ.

Între noi trei se face simțită o absență. Ce figură geometrică perfectă ar fi ieșit (un pătrat) dacă în sală se nimerea și Adrian Mocanu! Dar detectivul, reținut de misterioasele sale calcule, lipsește. Îl supralicitez aproape conștient. Probabil chefuiește și el în vreo cârciumă mai retrasă, ascuns într-un ungher. Fiindcă e un singuratic. Ca și mine, ca și Neculai. Nu ca și Fred Anton, care cred că n-a rămas singur niciodată, nici chiar în somn.

Și mai lipsește cineva: Ioana. Ciudat, pe ea am lăsat-o la urmă, deși ar trebui să ocupe în orice moment capul listei, chiar moartă fiind (realitate în care continuu să nu cred).

Hei, Neculai, posomorâtule! Ce ai zice s-o vezi intrând pe Ioana? Cum crezi, la masa cui s-ar opri? La masa ta, sau la a mea, ori poate s-ar îndrepta către Fred?

Dar el nu mai e singur, pe când noi...

Știu ce gândește acum Neculai, i-am pătruns gândurile; iată ce cuvinte îi umblă prin cap: afurisit moșneag, stafie blestemată, ce bine ar fi dacă te-ai întoarce înapoi în Iad, de unde ai venit ca să mă chinuiești!...

Cred de altfel că Ioana, dacă ar veni, nu ne-ar băga în seamă, și ar alege un altul; are tot dreptul e atât de tânără. Mie trebuie să-mi mulțumească, fiindcă am ucis-o demult, în plinătatea frumuseții...

Dar ce veți zice de o Sfântă Paraschivă zugrăvită în biserica aceea sătească de către pictorul vagabond, în schimbul hranei zilnice și a unui culcuș, o Sfântă Paraschivă cu toate trăsăturile Ioanei? Mergeți și căutați biserica aceea și o veți vedea pe Ioana cum arată în nelegiuirea ei tinerețe și cum a rămas de altfel până în ziua când se spune că s-ar fi sinucis... Fiindcă pictorul a luat-o drept model pe frumoasa slujnică a părintelui Augustin, care nu s-a prea împotrivit. Mai curând s-au împotrivit, probabil, dreptcredincioșii, mai apoi, când au recunoscut-o și au văzut în asta semn de mare nelegiuire. Cum o fi scos-o la capăt popa cel tânăr, despre care și așa umblau vorbe nu tocmai luminoase?

Atunci am omorât-o pentru a doua oară pe Ioana, după ce am terminat zugrăveala peretelui și i-am desăvârșit cum am putut mai bine portretul de sfântă. Am omorât-o noaptea, iar când s-a crăpat de ziuă am fugit din satul acela. Atunci Ioana a murit pentru a doua oară, dar nu avea să fie ultima ei moarte. Fiindcă ne-am întâlnit iarăși... și iarăși... Cei care s-au ciocnit o dată pe o cărare prea strâmtă, se vor izbi mereu și mereu, toată viața, oricâte ocoluri ar face. Și oricât s-ar feri unul din drumul celuilalt. Este o lege...

Viața era totuși frumoasă și ușoară în casa părintelui Augustin, și nimeni nu-și spunea acolo pe numele cel adevărat. Țăranii cârteau împotriva — popii, dar tot îi aduceau danii, ca pentru biserică, iar dimineața înainte de a mă duce la întâlnire cu vopseaua și bidinelele, aveam paharul meu, un pahar mare, umplut cu țuică adevărată, pe care după ce-l beam, îmi venea să cânt. Și-mi venea să întreb pe slujnica popii: Ioana, mâna cui a ridicat cuțitul? Mâna ta? Nu-mi vine să cred, chiar dacă mai târziu ai să povestești că tu l-ai omorât pe Mag Aurelian ca să salvezi niște oameni de șantajul lui... Ce fel de șantaj? Ai să inventezi ceva, de pildă că le fura copiii... N-am înțeles niciodată scopul minciunilor tale... nu simple minciuni, ci un fel de menghină prin care strecurai adevărul silindu-l să ia altă înfățișare...

La rândul-ți, și tu spuneaai cam același lucru despre mine.

Să fi fost mâna părintelui Augustin cea care a ridicat pumnalul? Dar când te-ai putut întâlni cu el, acolo în orașul de pe malul Dunării? Prin urmare, pedepsele mele au venit nu neapărat în numele meu... Să zicem că în numele lui Neculai...

Hei, posomorâtule, Neculai, ce gândești tu acum despre mine?

Neculai părăsește restaurantul. Trece aproape de mine, fără a mă privi, dar observ cât de alb îi este obrazul.

Frica...

Fac plata și-l urmez imediat.

În noaptea asta simt nevoia să-l necăjesc, însă el mi-a luat-o înainte, ceea ce nu mă tulbură, fiindcă știu că-l voi regăsi în camera noastră de la hotel. La ora aceasta n-are unde sa meargă în altă parte. Dar când ajung la hotel constat cu surprindere că Neculai nu e acolo, iar valiza de sub patul său a dispărut. Neculai s-a mutat sau a fugit! Nu mă culc, alerg la gară, dar Neculai nu e acolo, nici în sala de așteptare, nici pe peron, nicăieri. Mă simt singur ca niciodată. Unicul om cu care aș fi putut discuta despre Ioana, a dispărut. Și cu toate că n-am vorbit cu el despre femeia care a știut să încâlcească atât de iremediabil viețile noastre, posibilitatea acestei discuții *exista*, și asta era aproape suficient. În orice clipă l-aș fi putut aborda:

— Neculai, îți amintești de Ioana?

Și după o lungă privire cercetătoare, după o lungă nehotărâre și o scurtă tresărire a umerilor, ar fi fost nevoit să răspundă în cele din

urmă:

— Da, îmi amintesc de Ioana, Mag Aurelian.

— Prin urmare, îți amintești?

— Cum să nu-mi amintesc, dacă eu am otrăvit-o?

— Ți se pare, Neculai... dragul meu Neculai – cum îți spunea cândva Ioana – vina aceasta apasă pe umerii mei în întregime. Eu am ucis-o...

Dar acum nu mai am cu cine schimba aceste cuvinte și-mi dau seama că va trebui să-l caut pe Neculai, să-l scot din vizuina unde s-a ascuns de frica lui Adrian Mocanu, și să...

Departe, la orizont, la marginea întinericului, se mișcă un tren cu toate luminile aprinse. Ele unduie și se suprapun, apropiindu-se, ca un arhipelag... arhipelag plutitor de străluciri ireale, traversând în diagonală sufletul nopții.

ÎN SPATELE MEU S-A DESCHIS o ușă. Vine cineva? Nu, nu e nimeni. Nu s-a deschis nimic, în spatele meu nu e nicio ușă. Numai golul se cascadează și de dincolo de porțile lui invizibile, Long-Marion-ul îmi trimite semnal că mandatul meu e trecător și poate expira oricând.

Există, îmi zic, o mică șansă de a-l regăsi pe Neculai: urmărindu-l pe Adrian Mocanu. Nu se poate ca detectivul să nu știe nimic de existența lui și să nu-l țină sub ochi. Observând manevrele discrete ale lui Adrian Mocanu, voi ajunge la Neculai și poate-l voi convinge să nu mai fie laș.

Detectivul nu se mai ocupă de cele două locuințe ale Ioanei, probabil a explorat acolo tot ce se putea explora. O bună parte din timp și-o petrece la poștă, primește și expediază scrisori, corespondența lui vine la post-restant și am observat că duduia de acolo îi pune cu mare grijă la o parte teancurile de plicuri.

Constat, dar nu cu mare surprindere, că Adrian Mocanu locuiește iarăși la hotel, dar nu la orice hotel, ci la „Corvin”, într-o cameră de la parter, unde primește câteodată vizita unor necunoscuți.

Rămân mut de uimire, în capul scărilor, cam trei zile de la dispariția lui Neculai (o fi plecat acasă?!), văzându-l pe Fred-Anton ieșind din camera detectivului. Fostul prieten al Ioanei are o înfățișare impecabilă și nu pare tulburat. Am impresia că încercarea lui Neculai e pe cale de a eșua: Adrian Mocanu nu crede în vinovăția lui Fred. Sau e prea abil ca să arate ce gândește?

Îl văd procedând cu încetineală, cu o maximă economie de nervi și mijloace la elucidarea acestei povești care, cred eu, nu poate fi clarificată din niciun punct de vedere.

Pe Adrian Mocanu, care totuși se află aici în primul rând pentru a afla dacă Ioana s-a sinucis sau a fost ucisă (deși eu cred că ea trăiește), nu par să-l intereseze amprente și alte fleacuri de acest gen. Am impresia că disprețuiește ajutorul pe care i l-ar putea eventual oferi un câine polițist și nu e dispus să țină cont de niciuna din indicațiile „sigure”.

Cel puțin așa se vorbește: curiozitatea orașului continuă să rămână trează. Acum, după ce Ioana nu mai e, multă lume pare să-și amintească diferite lucruri despre ea și mai toți susțin că au cunoscut-o bine.

În realitate nimeni nu știe nimic, iar în fruntea ignoranților l-aș pune pe Fred-Anton (care zilele trecute și-a scos un costum nou de la croitor, gri-pepit), iar apoi pe toți ceilalți foști colegi de la Institut ai Ioanei.

Unii din ei fac cu plăcere declarații și dau depoziții. Dar nu lui Adrian Mocanu căruia puțin îi pasă de astfel de tip; detectivul se ocupă cu infinit mai multă plăcere de oameni tăcuți ce-și deschid cu greutate gura, iar duminica dimineața, invariabil, se duce la concertul Filarmonicii. Lumea știe cine e și, dată fiind aversiunea generală față de polițiști, nu se înghesuie în a-i acorda simpatii; totuși se așteaptă de la el să spună adevărul cu privire la moartea celei care a fost una din cele mai frumoase femei ale orașului. Ori tocmai aici el pare cel mai puțin grăbit, de parcă și-ar fi făcut din acest caz o ocupație viageră!... Să spun adevărul? Cercetările lui, cred, se extind asupra unor domenii aproape interzise muritorilor de rând. Pe fața lui slabă, dreptunghiulară, încăpățânarea pare să fi scris cu litere vizibile pentru toți cei ce nu sunt prea orbi: VREAU SĂ AFLU TOTUL.

Și e singurul lucru care mă supără la acest om, împotriva căruia nu am, de fapt, niciun resentiment. Doar atât că eu știu că nimeni nu poate afla totul...

Între două cotituri primejdioase, oricum, trebuie să-ți frângi gâtul, și chiar dacă umbli cu fruntea sus, pentru a salva aparențele, cei ce au ochi să vadă, știu că porți proteză la gât... Luați-o asta cum doriți...

*

Dar ce veți zice de o bibliotecă mare și întunecoasă, și de o bibliotecară, și de cineva care se apropie furișându-se pe la spate, cu mâinile întinse?

Și ce veți zice de un luptător cu pumnii, adică de un boxer, un om puternic, dar care a avut ghinionul să iasă numai pe locul doi în toate întrecerile? Învins totdeauna chiar în cea din urmă bătălie, dezamăgit, boxerul încerca acum cu disperare să devină cărturar... Creierul său zdruncinat în atâtea lupte pierdute avea, cred eu, mecanismele suficient de dereglate pentru a deveni un savant de renume în vreuna din multele și generoasele ramuri ale științei. Dragostea pentru frumoasa bibliotecară nu putea decât să-i stimuleze decolarea, și această mare iubire s-a născut în vastele săli unde miroase a hârtie îngălbenită, a erudiție sterilă, a vanitate ascunsă, sau pe coridoarele unde e voie să fumezi în tăcere, concentrat, privindu-te numai în interior...

Dar dacă privea numai spre interior (spre interiorul științelor, firește!), fostul boxer și viitorul-savant, cum de a remarcat-o pe frumoasa bibliotecară, care după ce-și lăsase chipul zugrăvit pe un perete de biserică de către un biet pictor vagabond, veghea acum asupra rafturilor de cărți, circulând însă adesea între o sală și alta, parcă anume pentru a atrage atenția bătrânilor stăpâni peste științe și celor mai tineri care abia îi băteau în poartă?

Se vede că posibilitățile fostului boxer, de a se interioriza, erau încă destul de reduse (ceea ce nu prevestea nimic bun pentru viitorul său de cărturar), dacă n-a reușit să rămână nepăsător la unduirea aceluia frumos trup de femeie, făcut parcă anume întru izgonirea gândurilor pioase și a pornirilor statornice!

Și ce veți zice despre omul care într-o seară se furișa încet cu mâinile întinse spre gâtul alb al tinerei bibliotecare? Omul se temea grozav, se temea mai ales de întâlnirea cu boxerul care l-ar fi sfâșiat într-o clipă, dintr-o singură clămpănire a fălcilor.

Așa am ucis-o pentru a treia oară pe Ioana: prin strangulare. Trebuia s-o fac. Altfel ar fi fost nedrept: eu la Long-Marion, iar ea aici, pe Pământ, în brațele boxerului?

Vedeți?

Încă un lucru despre care Adrian Mocanu nu are să afle nimic.

În spatele rneu s-a deschis o ușă... Vine cineva? Vine cineva?

Nu, parcă n-ar fi nimeni... Nimeni n-a iubit-o pe Ioana atât de mult cât a iubit-o Mag Aurelian, pe cerul căruia ea strălucește și acum, ca o stea și ca o cometă.

De ce a trebuit s-o ucizi și tu, Neculai? N-am omorât-o eu de destule ori? Cu focul, cu sabia și cu degetele... cred că era suficient.

Ca o stea și ca o cometă...

În vechime oamenii trăiau sute de ani. O sută șazeci și doi de ani împlinise Iared când i s-a născut Enoh, iar după asta a mai trăit opt sute de ani. Cred că Ioana face parte dintre ființele rare făcute să trăiască mult, și aștept s-o văd din clipă în clipă de la această fereastră, ivindu-se la colțul străzii.

— Ioana! Ioana!

— Tu? Aici? Te credeam la Long-Ma...

— De ce ai mințit? Recunoaște că prima noastră întâlnire n-a avut loc în orașelul în care te-a dus Neculai pentru...

— Mag Aurelian, te înșeli, eu nu sunt Ioana.

— Iarăși minți! Să-ți văd degetele. Frumoase... Mai cânti la pian?

— Tu minți, Mag Aurelian. Le prefaci că n-ai ști ce caută Neculai prin vitrinele orașului. Ai uitat povestea cu înotătorul rănit? Iați, uți mereu, Mag Aurelian, și ca să completezi golurile, inventezi, inventezi... Am fost eu vreodată slujnica sau iubita lui Augustin.

— Augustin trăiește! Augustin, fratele lui Neculai. Am aflat de la...

— Trăiește? Nu-mi vine să cred, dar dacă e adevărat... De ce ne-ai combinat în aceeași poveste?

— Fiindcă l-ai cunoscut... L-ai cunoscut, l-ai cunoscut pe părintele Augustin... Atunci eu te-am ucis a doua oară.

— Nu m-ai ucis niciodată, Mag Aurelian.

— Ioana, ochii tăi îmi ascund ceva. Spune-mi, ai fost la Long-Marion?

— De fapt, repet, te înșeli... Nu sunt Ioana.

Din nou se deschide o ușă. Cine-i în spatele meu? Cine se apropie? Nu e nimeni. Prin hotel curentul trânteste ușile, și nimănui nu-i pasă. Într-o bună zi ușile or să-și ia zborul ca niște aripi smulse. Fără netrebnicul acela de Neculai mă simt teribil de singur. Nimeni în acest blestemat de oraș nu se gândește la Ioana. Nimeni nu vine la cimitir la mormântul ei. Am fost acolo în speranța că-l voi întâlni pe Neculai, dar el, după cum mi se arată, a fugit acasă.

Am rămas multă vreme, dar n-am reușit să conversez cu ea, pesemne fiindcă sub lespedeaa aceea nu e îngropată Ioana. Undeva s-a produs un fals. O substituie...

Poate că acest lucru l-a simțit și Adrian Mocanu, fiindcă în timp ce mă pregăteam să plec, l-am văzut apropiindu-se încet pe cărarea ce

urcă până la aceasta extremitate a cimitirului. M-am dat puțin la o parte, rămânând totuși în preajma mormântului Ioanei. Adrian Mocanu m-a salutat, deși nu mă cunoaște:

– Bună seara, domnule.

Apoi s-a așezat pe una din scundele bănci care despart morții, iar eu am rămas în continuare, sperând că detectivul va deschide discuția. Atât de mult doream să-l aud că-mi adresează niște cuvinte că aș fi fost mulțumit chiar dacă prin vorbele acelea m-ar fi anunțat că mă arestează, sub învinuirea de omucidere...

Dacă s-ar fi ivit Neculai, sau măcar Fred-Anton, am fi fost iarăși trei, ca în seara când... Există cazuri când oamenii s-au îndrăgostit de ființe ce nu mai erau în viață... Nu m-aș mira ca Adrian Mocanu să se fi amoretat de Ioana. Detectivul e un om cuvios. Nemișcat, cu ochii ținți la crucea ei, prezența mea nu părea să-l stingherească. Apoi s-a ridicat brusc și a plecat. Izbutise să afle ceea ce-l interesa?

— Ioana Scavin, jocul e joc, dar trebuie să se sfârșească.

— Detectiv nepriceput!

— Toate câte le-am aflat despre tine mă fascinează. Da, da, știu lucruri pe care alții nici nu le bănuiesc. Ieși din ascunzătoare, nu mai fă pe moarta!

— Ce s-a întâmplat cu Neculai? Unde a dispărut?

Privindu-l cum se îndepărtează, l-am invidiat pentru tinerețea lui! Am impresia că e unul din puținii oameni din câți cunosc eu, de care Ioana, dacă ar fi în viață, ar fi în stare să se îndrăgostească.

Fiindcă Ioana nu m-a iubit pe mine.

Și nici pe Neculai. Și așa stând lucrurile, cred că amândoi am ucis-o degeaba.

(ADRIAN MOCANU)

CÂȚIVA OAMENI, UN NUMĂR DE case, două sau trei cârciumi și eventual alte câteva elemente, nu totdeauna de primul rang, pot caracteriza un oraș, chiar un oraș cu pretenții. Mai există, firește, muzee, turnuri, monumente, dar astea le găsești cam peste tot...

Când sosești într-o localitate pe care n-o cunoști prea bine, pentru a lucra la un caz ce pare surprinzător de ieșit din comun, e bine să-ți fixezi urgent câteva puncte de reper, chiar dacă ele nu au o legătură directă cu obiectul atenției tale. Simple puncte de reper între care să

circuli, de care să te sprijini, altfel ești pierdut.

În învălmășeala de labirinturi, ce pornesc haotic, amenințător, dintr-o întâmplare cum ar fi moartea în împrejurări îndoielnice a unui om, a unei femei frumoase, apar zeci de fire false, dar ce e mai rău, de cele mai multe ori nu apare niciunul...

*

Sumbre, răutăcioase, mari pustietăți hohotesc în jurul numelui Ioanei Scavin, ce pare să-și fi trăit întreaga viață *numai* pentru a-și pregăti un sfârșit derutant. Tot ce se știe despre această femeie și tot ce află, încetul cu încetul, e contradictoriu și fiecare porțiță nouă, descoperită, anulează ușile deschise anterior.

Când am sosit în orașul S. Nu mi-am fixat niciun termen și nici măcar nu mi-am propus să clarific cu toată certitudinea dacă Ioana Scavin s-a sinucis sau a fost asasinată.

Mă gândeam, înainte de toate, să află cine a fost ea, și aveam, în această privință, asupra anchetatorilor din S. ceea ce aș numi ascendentul ignoranței totale, avantajul de a lua totul de la zero, sau din punctul pe care-l voi socoti, convenabil și în momentul pe care-l voi considera oportun.

Cercetările colegilor mei și rapoartele întocmite mi-au fost de neprețuit folos, însă m-am servit de ele treptat...

N-am însă nici pe departe intenția de a mă opri asupra tuturor amănuntelor anchetei care sunt, în pofida a ceea ce s-ar crede, suficient de plictisitoare.

În experiența mea s-au ivit cazuri când adevărul, sau dacă vreți, să folosim un termen consacrat, pista reală, mi s-a relevat la contactul dintâi cu localitatea în care urma să-mi desfășor investigațiile, datorită a ceea ce aș numi intuiție norocoasă, fiindcă norocul, în ingrata noastră meserie (ea și în cea de artist!), joacă un bun rol.

Sosești într-un orașel de provincie în care doi tineri, proaspăt căsătoriți, au fost asasinați în propria lor locuință, lumea e îngrozită, iar unul dintre șefii autorității publice locale, agitat, se grăbește să-ți dea tot felul de amănunte... iar tu ai, pe neașteptate, șansa de a observa că unei anumite case, din apropierea celei în care s-a comis nelegiuirea, îi lipsește o porțiune de burlan, la mijloc (partea de sus și cea inferioară fiind neatinsă), și fleacul acesta ți se înfige în creier și te urmărește, până ce îți dai seama că uite, chiar de aici trebuie să începi lucrul!

Am o superstiție a mea în legătură cu primul contact ce-l iei cu localitatea unde vei lucra și adaug la această superstiție și o convingere, și anume că dacă din această primă și superficială observare a locului nu te-ai ales cu un cât de neînsemnat punct de

reper, e semn rău, e somn că ancheta se va împotmoli...

Și din această cauză apropiindu-mă de orașul S. mi-am permis să-i joc o mică festă colegului meu O. care, amabil, venea să mă întâmpine la gară, la acceleratul de unsprezece, am doborât din vagon într-o stație unde am așteptat trenul următor. În felul acesta, sosind în S. aveam posibilitatea să fac un tur de recunoaștere singur, să ispitesc norocul...

Dar în pofida oricărei speranțe, inspirația m-a ocolit, deși m-am învârtit prin oraș până seara, și am trecut de câteva ori prin parcul în apropierea căruia se află locuința celei ce fusese frumoasă, enigmatică Ioana Scavin.

Era un prim semn, așa am considerat eu cel puțin, și nu mă înșelasem că ancheta va fi grea, interminabilă și, poate, se va sfârși cu un rezultat ce încununează nu rareori eforturile unui detectiv, oricât ar fi el de strălucit: eșecul.

ÎNTÂI DE TOATE AM LUAT fotografiile, cu toate că ele îți oferă aceeași posibilitate de a cunoaște un om, precum o ilustrată ștersă – fiordurile norvegiene.

Marea majoritate a fotografiilor, sau poate chiar toate fotografiile, mint. Sfinte Dumnezeule, oamenii nu sunt așa cum îi prinde celuloidul impregnat cu săruri ultrasensibile, nu sunt nici mai buni, nici mai răi, ci *altfel*.

Toate fotografiile ce o înfățișează pe Ioana mint, până la una, chiar, sau poate mai ales, cele prinse de lentila fină a criminalistului și dezvoltate cu maximă atenție în laborator.

Îmi plac actorii de cinema americani, deși asemenea preferință spusă cu voce tare ar friza, după unii, o anumită frivolitate. Îmi plac fiindcă sunt dezinvolți și știu să facă de toate, să danseze, să cânte, să se bată... îmi plac, fiindcă mulți dintre ei mor pe scenă, sau pe platoul de filmare; fotografiile aceluiași actor nu seamănă între ele: parcă ar înfățișa oameni complet diferiți...

Fotografiile Ioanei nu numai că mint, dar fiecare minte *altfel*. Una vorbește despre blândețe, iar următoarea aduce o nuanță de cruzime împrejurul senzualiei guri, de formă ușor triunghiulară, fin rotunjită însă la colțuri, așa cum rareori poți vedea. Ciudate asociații îți pot veni în fața fotografiilor unei femei care nu mai trăiește, iar printre altele, nu pot trece cu vederea gândul că un bărbat care a iubit-o pe

Ioana rămâne cumva rănit pentru tot restul zilelor, deși, vă rog să credeți, manifest scepticism față de amorurile eterne...

Poate că (îmi trece acum prin minte), iubirile adevărate și mari sunt cele în care este amestecată și puțină otrăvă, însă acesta e un gând atât de eretic, încât nici nu stăruie asupra lui!

Dar nu straniul farmec al celei care a fost Ioana Scavin i-a determinat pe colegii mei din S. să pună sub semnul întrebării ideea sinuciderii, ci mărturii mult mai concrete, precum și unele neconcordanțe uimitoare, pe care poate le voi aminti în treacăt, sau poate că nu, fiindcă în primul rând nu vreau să transform aceste amintiri ale mele într-o simplă povestire detectivă (Ioana Scavin merită mai mult!), și în al doilea rând și aici fac o mărturisire riscantă, fiindcă, încă de la început, atenția mi s-a concentrat, aproape fără voia mea, asupra personalității Ioanei, mereu mai fascinantă pentru mine, eventualul asasin trecând pe planul secund; e adevărat că aflând cât mai multe despre existența celei moarte, mă puteam apropia și de posibilul ucigaș, dar nu totdeauna se întâmplă așa, ci mai degrabă exact pe dos.

Ca să aflu ceva *adevărat* cu privire la viața și trecutul Ioanei, am încercat să pornesc de la înotătorul rănit, dar până să ajung aici au trecut zile și zile... Zile când simțeam cum întreaga afacere îmi lunecă printre degete și sunt pe cale de a fi învins iremediabil!

Și atunci, într-un moment de maximă tensiune ce se scurgea ca fluid, epuizându-se către zonele mai calme, mai resemnate ale descurajării, am simțit apăsarea unei priviri: apăsarea privirii înfricoșate, dar și curioase a omului cu cicatrice (o mare cicatrice în diagonală, pe mijlocul feței), și mi-am dat seama cu o tresărire că mai văzusem acești ochi decolorați cu o zi înainte, sau cu două, și am înțeles că acest om vârstnic și obosit mă urmărește de câțva timp, cu teamă și speranță.

Presupunând că sub înfățișarea sa inofensivă omul se simte în siguranță, m-am lăsat spionat în voie, pe stradă, sau la una din cafenelele orașului unde știam că venea deseori și Ioana.

Mai mult din superstiție decât din speranța reală că în felul acesta câștig ceva, mă așezam mai totdeauna la masa la care își bea cafeaua Ioana.

Nu vreau câtuși de puțin să mă opresc asupra anumitor fleacuri, de pildă: cum am aflat pe ce scaun se așeza Ioana? Astea sunt mărunțișurile meseriei... Omul cu cicatrice – haide să-i spun pe nume, cu toate că i l-am aflat ceva mai târziu, fără nicio dificultate de altfel – Neculai, deci, nu se sfia să mă urmărească pe față; la început credeam că atitudinea mea absentă îl încurajează, fiindcă într-adevăr n-am ridicat ochii spre el nici o singură dată, iar apoi am început să bănuiesc că mă *sfinitează*...

Trebuia să stabilesc un lucru esențial: dacă am de-a face cu un maniac, dacă omul se ține scai de mine din cine știe ce alte motive, sau dacă, așa cum speram din toată mima, aceasta urmărire feroce – și atât de indiscretă! – trebuie s-o pun pe seama unei indirecte legături ce se stabilise între noi prin intermediul Ioanei.

Eu, anchetator, Ioana victimă, iar el...? Asasinul? Otrăvitorul? Eventualitatea aceasta mi s-a părut înfricoșător de simplă.

Gândindu-mă la omul cu cicatrice, aveam în față ultima scrisoare a Ioanei, de fapt un scurt bilet lăsat într-un plic:

O fac de bună voie, nimeni nu e vinovat.

17 iunie 1905, ora trei și jumătate după-masă.

Ioana Scavin.

Mărturie convingătoare asupra propriei voințe de a-și lua viața! Ioana Scavin, în deplinătatea facultăților ei mintale toarnă otravă în sticluța cu somnifer și ia o doză bună, ora e – să acceptăm cele scrise de sinucigașă – trei și jumătate după-masă. E chimistă, știe cât de ușor se pot produce accidente, poate de aceea varsă în chiuvetă restul de somnifer amestecat cu otravă, clătește apoi sticluța precum și chiuveta. Se întoarce în camera de culcare și mai are timp, după unele mărturii, să se așeze pentru un minut sau două în fața pianului...

Dar simte sfârșitul apropiindu-se, moartea vine cu suflu înghețat, Ioana se lungește pe canapea și învelindu-se în pled, așteaptă...

În jurul orei patru, în casă intră bătrâna Ida. N-are niciun fel de dificultăți fiindcă Ioana a lăsat anume toate ușile deschise, pentru a putea fi cât mai repede găsită... și înmormântată. De altfel această Ida, care uneori o ajută pe Ioana la treburile casei, și care în felul ei e puțin ținută, știe unde sunt cheile casei și de obicei vine în absența stăpânei, care are deplină încredere în ea. Bătrâna intră în dormitor, o vede pe Ioana culcată și renunță la intenția de a scutura covoarele, de teamă să n-o deranjeze. Pleacă în vârful picioarelor și se întoarce abia după ora nouă seara (prima vizită avusese loc, cum am spus, în jurul ceasului patru al după-amiezii), voind s-o întrebe pe Ioana dacă poate veni a doua zi dimineață, pentru a scutura covoarele.

În casă toate luminile sunt stinse, iar stăpâna își continuă somnul, așa cum constată cu o vagă surprindere bătrâna Ida, care aprinde lumina doar cât să o vadă pe Ioana lungită în patul ei și o stinge repede.

Iese puțin mirată de un somn atât de greu și de lung, dar fără o cât de vagă neliniște.

Concluzia s-ar impune de la sine: la ora aceea Ioana murise demult, și cu adevărat moartă a găsit-o aceeași Ida, a doua zi dimineață, când în sfârșit a înțeles ce se petrece și a dat alarma printr-un nesfârșit șir

de chiote și țipete.

Până aici nimic surprinzător: cine ia otravă la trei și jumătate după-masă, pe la patru are toate șansele să fie mort. Și firește ca dacă ești mort la patru, tot așa rămâi și la nouă, până a doua zi, când în sfârșit ești descoperit.

Numai că în moartea Ioanei Scavin se strecoară un neașteptat spațiu... viu. În aceeași noapte de 17–18 iunie, între orele douăsprezece și unu, Ioana e observată pe unul din bulevardele principale...

Există nu una, ci două mărturii, aparent sigure, dar și ele contradictorii. Ioana, care la ora aceea trebuia să fie de mult moartă, a fost văzută mergând dinspre catedrală în direcția teatrului, afirmă paznicul de noapte I.C. În timp ce inginerul S.A., un coleg al ei, susține ca a întâlnit-o la aceeași oră, îndreptându-se în direcția contrară...

Nu găsesc vreun motiv să pun la îndoială spusele lui S.A., om în vârstă de patruzeci și cinci de ani, văduv, ușor încărunțit, cu o aparență dintre cele mai serioase. La o întrebare a mea, răspunde că nu băuse alcool în seara aceea, deși se întorcea într-adevăr de la o mică petrecere. Cei din familia la care fusese în vizită pot confirma. Luându-și rămas bun de la gazde, își privise ceasul (trecuse puțin de miezul nopții), prin urmare pe bulevardul T., unde o întâlnise pe Ioana, trebuie să fi ajuns pe la douăsprezece și jumătate.

O recunoscuse încă de la distanță, apoi după ce s-au mai apropiat, o salutase, iar colega lui îi răspunsese la salut.

Dacă s-au oprit și au schimbat câteva cuvinte? Nu, nu i se păruse corect s-o oprească și nici Ioana nu manifestase vreo intenție în acest sens. Ce gândise întâlnind-o singură la ora aceea? Nimic deosebit... Dar este sigur că Ioana venea pe bulevard din direcția teatrului? Absolut sigur, de vreme ce el se apropia din direcția opusă.

Paznicul de noapte I.C. afirma exact contrariul. Ioana, după spusele sale, părea grăbită și mergea pe partea dreaptă a bulevardului, spre teatru; a trecut chiar prin fața lui.

O cunoaște? Nu personal, îl cunoaște în schimb pe logodnicul ei, domnul Anton, din timpul când funcționase ca portar – e vorba de martorul I.C. – la Institutul de Chimie.

Cât era ora? Poate răspunde exact la întrebare, întrucât văzând-o pe Ioana singură, în toiul nopții, privise involuntar la ceas: era unu fără douăzeci și cinci.

Nu există temeiuri pentru a pune la îndoială nici mărturia lui I.C., cu toate că situația pare paradoxală, din mai multe puncte de vedere.

Raportul medicului legist cuprinde și el elemente contradictorii: în corpul defunctei fusese descoperită prin autopsie o substanță pe care o voi denumi convențional otrava „B”, în timp ce analiza minuțioasă a

sticlutei cu somnifer și a chiuvetei scoase la iveală vagi urme ale unei substanțe diferite: otrava „A”.

Cât privește amprentele, s-au găsit de tot soiul, și studiul și clasarea lor ar lua vremea a patru vieți de anchetator, puse de la cap la cap.

O pălărie cu boruri lungi și o mustață schimbă înfățișarea unui individ. Nu m-au recunoscut nici măcar oamenii care anchetaseră înainte de venirea mea cazul Ioanei Scavin. Cu atât mai puțin avea să mă descopere bătrânul cu cicatricea, Neculai deci, pe care l-am urmărit zile îndelungate, în ceasurile când nu mă fila el pe mine. O primă constatare ce m-a făcut să sper că sunt pe drumul cel bun, a fost în legătură cu interesul pe care-l trăda Neculai față de persoana lui Fred.

Ioana – Fred – Neculai, un triumghi (magic dacă vreți!), în centrul căruia l-am așezat pe înotătorul rănit...

Ținându-mă ca o umbră de Neculai, intram după el prin magazine, exact la timp pentru a-l auzi întrebând în stânga și-n dreapta despre înotătorul rănit.

Înregistram iritarea vânzătorilor plictisiți de insistențele omului cu cicatrice care susținea morțiș că văzuse înotătorul expus în vitrină, doar cu o zi înainte.

Același lucru îl afirma și în magazinul următor, până ce a ajuns să fie cunoscut peste tot ca un cal breaz. Cei care-l mai luau în seamă îl expediau, mai pe ocolite, mai pe față, la psihiatrie, și mi s-a făcut milă de el și am început eu însumi să-l caut pe înotătorul rănit. Și astfel, cu toții, în zilele acelea îl căutam pe înotătorul rănit...

ESTE FOARTE GREU, APROAPE imposibil, să te înțelegi cu o femeie vârstnică și ticnită, care dintr-un minut într-altul izbucnește în lacrimi, mai mult pentru a te convinge că suferă, decât datorită unei suferințe reale. Pașii bătrânei Ida frământă nisipul pe aleea centrală a parcului, înaintând pe niște uriașe și diforme sandale, demne de o căpetenie vizigotă. Ar reprezenta un bun personaj comic, dacă n-ar fi, în esență, atât de tragică.

Am nevoie de ea fiindcă e singura persoană (singura, până la proba contrarie), care a intrat în casă, în după-amiaza zilei de șaptesprezece iunie și a văzut-o pe Ioana așa cum pretinde că a văzut-o, și prima ființă care a descoperit-o pe Ioana moartă în dimineața zilei de optsprezece iunie.

Până i-am explicat că aş vrea să stau puțin de vorbă cu ea, a început să plângă... Credea că mă pregătesc s-o pun sub acuzare pentru vina de a fi omorât-o pe Ioana. A acceptat cu greu asigurările ce i-am dat și anume că nici prin gând nu-mi trece s-o bănuiesc de crimă, vărsând însă o nouă porție de lacrimi aflând că nu o chem la procuratură, nici la tribunal, ci în casa Ioanei Scavin unde, fără îndoială, amintirile o vor doborî...

Văzându-mă așezat în șezlongul Ioanei (ca un profanator!), plânge iar, evocând printre sughițuri blânda figură a celei moarte.

O las să se liniștească. N-am nicio speranță în legătură cu ea, totuși, conștiincios ca un școlar, încerc să forțez șansa.

Doamnă Ida, zic, observând că șuvoiul de lacrimi e pe cale de a se opri, fi bună, arată-mi cum ai intrat în ziua aceea, prima dată, la ora cinci, mi se pare...

Mă corectează: era patru. De fapt asta și voiam, să aflu cât e de sigură asupra timpului. Caut să execut un fel de reconstituire, martora e însă opacă și încetul cu încetul simt că dezarmez. Obțin totuși un prim rezultat, surprinzător, rugând-o să se culce în patul Ioanei și să imite pe cât îi este posibil poziția în care se afla moarta. Acceptă să comită acest sacrilegiu doar după o nouă porție de lacrimi. Își leapădă monstruoasele sandale, se întinde pe canapea și se învelește până la bărbie cu pledul mișos, galben cu albastru.

Sunt șocat. Oare colegii mei n-au observat că...?

Decis să merg până la capăt, îi cer bătrânei să imite acum poziția în care a găsit-o pe Ioana cu ocazia celei de-a doua vizite, seara târziu. Pretinde că poziția era aceeași. O las să se ridice, să-și prindă încălțărilor, și-i arăt fotografia Ioanei Scavin, făcută în dimineața zilei de optsprezece. O nouă ocazie de a plânge...

— Așa ai găsit-o, ca în fotografie, doamnă Ida?

Confirma. Așa a găsit-o, lungită, cu capul ușor întors într-o parte, nu fără o anumită grație, ochii întredeschiși, în rochie de seară, cu pantofii pe picioare.

— Atunci de ce, doamnă Ida, când i-ai imitat poziția, ți-ai tras pledul până sub bărbie?

— Fiindcă era învelită cu pledul, simplu, explică bătrâna.

— Și învelită era și la nouă seara.

— Sigur că da, domnule de la poliție, la ora nouă seara, adică la nouă trecute, era învelită exact ca și la patru, în aceeași poziție.

— Iar a doua zi nu mai era învelită? insistă transpirând.

— Nu, a doua zi nu mai era învelită, răspunde cu blândețe femeia fără a se mira, fără a face legătura.

Hotărât lucru, azi nu sunt pornit pe menajamente. Bătrâna Ida are ghinion. O pun să iasă și să intre de câteva ori, așa cum făcuse la ora patru.

— Intrând în camera de culcare, ce ai observat, ce ai observat, ce ai observat, doamnă Ida?

Răspunsul e stereotip:

— Am văzut-o pe doamna Ioana și am crezut că doarme.

O trimit iarăși afară, decis să n-o cruț. Iau obiectele pe rând: noptiera, oglinda, fotoliul, masa... Prin urmare memoria dumitale, babo. Nu face o para chioară. Dar dacă era ceva material pentru bârfă, l-ai fi înregistrat cu precizie...

— Nici pe masă n-ai observat nimic?

— Nimic, răspunde Ida, nimic în afară de vaza pentru flori.

Și a observat-o, explică mai departe, fiindcă vaza era goală, amănunt ce a determinat-o să aducă niște flori cu ocazia următoarei vizite, seara târziu. Florile se aflau într-adevăr acolo și a două zi.

— Prin urmare nici pe masă n-ai văzut nimic, iar vaza era goală...

— În vază nu se afla decât un plic... mă corectează Ida.

Alarmat, încerc să-mi stăpânesc tresărirea, fiindcă voluntar sau involuntar, de dragul acestui plic o torturez eu... Nu-mi vine să cred. Revin, calm:

— În vază ai observat un plic, doamna Ida? Ce ai făcut cu el?

E gata să plângă, atât de crunt o jignește bănuiala că s-ar fi atins de un lucru al Ioanei. Trece timp până s-o liniștesc, plicul a rămas la locul lui; în vază, mă asigură, cu lacrimi în ochi. Îi arăt trei plicuri de forme și mărimi diferite: care din acestea se afla în vază. Îmi indică fără greș cel ce conține ultima scrisoare a Ioanei. Tulburat, trec la vizita de la nouă seara. O rog să culeagă flori din grădinița din fața casei și să intre cu ele în mână, ca atunci. Bătrâna se supune. O urmăresc, reamintindu-i că era întuneric: ce becuri a aprins, pe măsură ce înainta prin casă? Becul din antreu, becul din bucătărie...

Ce a făcut în bucătărie?

A aranjat florile, tăind din frunzele inutile. A ieșit din bucătărie, cugetând asupra imprudenței pe care o face doamna Ioana lăsând casa descuiată noaptea, și, din antreu, a pătruns în camera de culcare, aprinzând și lumina, în clipa următoare însă a și stins-o, observând-o pe Ioana care continua să doarmă. Ușa ce dă în antreu a rămas însă deschisă și folosindu-se de dunga de lumină ce pătrunderi în dormitor, bătrâna Ida, pășind în vârful picioarelor, a pus florile în vază, iar apoi a adus apa rece de la chiuvetă, și a turnat-o peste flori, să rămână proaspete.

— Foarte bine, doamnă Ida, intervin, dar pentru ca să faci toate acestea a trebuit mai întâi să scoți plicul din vază, nu e așa? L-ai scos și l-ai pus...?

Mă privește cu ochii plini de reproș.

— Nu știu de ce insistai atâta cu plicul, domnule de la poliție, dar să știți că bătrâna Ida este femeie corectă și nu se atinge de scrisori

străine... Dacă plicul s-ar fi aflat *tot* în vază, bătrâna Ida ar fi adus alt vas pentru flori... Dar plicul nu se mai afla în vază, domnule de la poliție... Plicul stătea acum alături, pe masă, așa să știți.

— Nu te supăra pe mine, doamnă Ida, dar ești sigură de ceea ce spui? Poate că l-ai scos cu un gest automat...

— Domnule, domnule, bătrâna Ida nu face gesturi automate, bătrână Ida, chiar dacă unii spun despre ea că e ȋicnită, gândește tot ce face, iar de scrisori străine nu se atinge în niciun caz, fiindcă ea știe ce necazuri se pot ivi dacă...

Ciudat este faptul că, totuși, plicul în discuție a fost găsit cu totul în alt loc: nici în vază, nici pe masă, ci pe unul din rafturile bibliotecii, deasupra cărților, cu ocazia cercetării amănunțite a locuinței Ioanei Scavin. Salturile făcute de plic sunt inexplicabile: așezat la început în vază, la vedere, cum era și normal, de vreme ce sinucigașa voia să scoată de sub orice suspiciune persoanele din jurul ei, plicul se mută apoi pe masă, în intervalul dintre ora patru și ora nouă – dacă e să luăm în serios afirmațiile bătrânei – interval în care Ioana continuă să fie... moartă, pentru ca la venirea anchetatorilor, a doua zi, să se găsească într-un loc relativ discret, pe raftul superior al bibliotecii...

*

Partiturile pe care le descopăr sunt dintre cele mai alese: mai ales romantici... Mă așez în fața pianului și plimbându-mi degetele peste clapele albe, încerc să invoc spiritul Ioanei Scavin. Dintr-un portret atârnat pe perete, în stânga pianului, ochii ei mă urmăresc stăruitori, enigmatice.

Ioana Scavin, *cine este înotătorul rănit?*

Și mă simt pătrunzând într-o zonă a marilor singurătăți...

Încerc să mă gândesc la omul care a intrat pe furiș, între patru și nouă, a citit mesajul și apoi, speriat poate, a fugit, azvârlind plicul pe masă. Încerc să văd mâna care mai târziu a aruncat plicul sus, peste cărți... văd mâna, dar nu văd omul. Las toate luminile din casă aprinse, toate geamurile deschise și mă așez afară, în grădină, pândind apariția fantomelor. Și ele nu întârzie să se ivească...

Ca un fluture de noapte atras de luminile casei, Neculai se apropie pe partea cealaltă a drumului, folosind cât mai mult umbra parcului. Prezența mea în casa Ioanei are să-l surprindă, poate o să-l înspăimânte... Ar fi imposibil să nu mă vadă, stau chiar în lumina ferestrei, dar el nu bănuiește că pe genunchii mei se află ceva ce stabilește o tainică legătură între noi.

Printre partiturile Ioanei am descoperit un vechi desen în peniță, datat „1945”. Pe colț, câteva cuvinte aproape șterse: „Vrăjitoarei de la miezul nopții”. Iar jos, în loc de comentariu: „Înotătorul rănit”.

Fiindcă într-adevăr, desenul, iute schițat de o mână nervoasă, înfățișează un bărbat luptându-se cu valurile. Are două săgeți înfipte în spate și pare la capătul puterilor, gata să abandoneze lupta.

Cine este înotătorul rănit?

Nu cumva tu ești înotătorul rănit, omule care mă pândești din umbră, cu fața adânc crestată de cicatrice?

Nuuu... Trebuie să mergem mai departe, mult mai departe...

Neculai întreba prin magazinele de artizanat de o statueta, în timp ce eu am doar desenul. Trebuie să găsim statueta. Trebuie s-o găsim pe vrăjitoarea de la miezul nopții, căreia acum douăzeci de ani un artist necunoscut i-a dedicat acest desen...

Reintru în casă și mă așez iar la pian; Neculai, care mă pândește de afară, n-are decât să-și închipuie ce dorește... Ce știe Neculai despre vrăjitoare?...

Vrăjitoarele erau arse pe rug în vechime... Pe zidurile cetății, pentru ca mulțimea să poată vedea și să nu uite ușor, ajutoarele călăului stivuiau lemne uscate, crengi de brad impregnate în rășină, ramuri de stejar și trunchiuri subțiri și albe de mestecăn, rădăcini de carpen și așchii de fag și odată cu vrăjitoarea ardea pădurea toată, munții de la pisc până-n poale și cerul, de jos până-n țăriile lui...

Ascunsă după draperii de fum și de flacără, uneori, vrăjitoarea se făcea nevăzută...

DUPĂ CE VRĂJITOAREA SE FACE nevăzută, de după draperii apare prietenul nostru Fred-Anton, în costum „de club”, cuceritor june prim la vârsta de patruzeci și cinci de ani, om ce rezista oricăror zguduiuri, calm și stăpân pe sine, cochet până și-n rarele sale clipe de singurătate, preocupat până la pedanterie de cele mai neînsemnate amănunte vestimentare; omul despre care se vorbește că are „la activ” sute de femei...

Dar dacă stai să te gândești mai bine, nu poți avea nimic împotriva lui. Nu e un personaj original, dintr-aceștia exista destui, femeile inteligente spun despre tipi ca Fred că sunt de neînlocuit în calitate de „însoțitori”... Ar trebui creată meseria de „însoțitor”...

— O partidă de biliard, domnule Anton?

Mă privește lung, apăsător, dar fără impertinență. E o căutătura aproape inteligenta, Fred ar putea face parte dintr-o elită a „însoțitorilor”...

— Ați venit aici, la club, special pentru mine, domnule Mocanu?
— De ce nu?
— Dumneavoastră știți ceva ce nu vreți să-mi spuneți.
— Și dumneata, domnule Anton, știi ceva... cunoști un secret pe care-l păstrezi cu mare grijă.

— Mă bănuieți?
— Cred că da... Asta nu ne împiedică să fim prieteni și să facem o partidă... Sau preferi șahul?

— Îmi spuneți pe față că mă bănuieți?
— Dar cum să-ți spun, prietene Fred-Anton? Mai pe ocolite?
— Ar fi mai politicos... Numele meu e de fapt Anton... Fred e o invenție a Ioanei. Spunea că sunt un însoțitor ideal...

— Cum?
— De ce vă mirați? Ioana nu m-a iubit... În Iegătura noastră sentimentul n-a jucat niciun rol... cel puțin din partea ei. Era de părere că pentru un însoțitor numele de Anton e banal și vulgar și atunci a găsit...

— Ce știi despre Ioana?
— Aproape nimic, unui însoțitor nu i te destăinuiești, nu-i povestești viața, nu-i ceri părerea decât în chestiuni mărunte... Pe Ioana o cunosc tot atât de puțin ca și pe dumneavoastră...

— Nu te deranja rolul de „însoțitor”?
— Puteți crede tot ce vreți despre mine, dar nu mă deranja deloc. Știu că mă veți contrazice, oricine ar face la fel, dar aparențele joacă un rol major în existența noastră. Nouăzeci și nouă la sută din acțiuni le ducem pentru a salva aparențele, întreaga noastră viață e o aparență, o afirm din convingere, cu riscul de a fi taxat drept ultimul idiot. Ioana mă ajuta și pe mine să salvez, în unele privințe, aparențele, de aceea am acceptat condițiile ei, condițiile mutuale, fiindcă nu și le-a formulat niciodată, era prea fină și ducea în spate o experiență inegalabilă: orice bărbat se simțea un simplu cățel în fața ei... Personalitatea ei destrăma pur și simplu prezențele dimprejur... Eu am acceptat din prima clipă situația, iar ea a înțeles că accept, altfel nu m-ar fi tolerat atâta timp în apropierea ei.

— Nu jucai totuși un rol umilitor?
— Presimțeam întrebarea, domnule Mocanu. Fiecare om joacă un rol pe potriva sa, și majoritatea rolurilor sunt mici, subordonate soliștilor. Actorii de talie sunt rari și vă rog din suflet să nu-mi faceți teorii cu privire la demnitatea rolurilor mici! Ce fel de demnitate? Demnitatea obligației de a le accepta? Poate că există un singur fel de demnitate, aceea de a fi conștient de micimea rolului tău și de a-l privi în față fără niciun fel de paleative. În rest totul e aparență! De pildă, în ceea ce mă privește sau în ceea ce-i privește pe majoritatea semenilor mei. Cu Ioana e altceva. La ea aparența juca rolul exact

invers. Ea n-avea nevoie de aparențe, dar și le crea pentru a încerca să-și acopere personalitatea esențială. Nu izbutea decât față de cei orbi... Femeile o suportau greu, învidiind-o fără să știe exact pentru ce, bărbații se fâstăceau în preajma ei și pe urmă cei mai mulți o vorbeau de rău, din cauza aceluiași sentiment neplăcut de a fi minimalizat. Dragoste? Nu știu vreun om pe care Ioana să-l fi iubit, poate și-a consumat sentimentul acesta cu mult înainte de a fi întâlnit-o eu, dar mai bucuros cred că n-a întâlnit omul care să merite atenția ei. N-am îndrăznit s-o întreb niciodată, dar... Mat, domnule Mocanu.

— Ești un șahist iscusit, prietene Fred-Anton.

— Aș prefera să aud din gura dumneavoastră numai numele meu adevărat. Acum, când Ioana nu mai e, aș prefera ca celălalt nume, găsit de ea, să cadă în uitare încetul cu încetul.

— Ai suferit mult la moartea ei?

— Nu din cale-afară, domnule Mocanu... Cred că nu prea sunt capabil de bucurii înalte și suferințe extreme. Eu sunt conștient de rolul meu mic... Și apoi nu eram decât un *însoțitor*, și dacă-mi uitam calitatea, Ioana avea grijă să mă așeze la locul meu, totdeauna cu multă finețe, dar deosebit de ferm. Șah!

— Nu sunt un jucător pe măsura dumitale, îi răspund, cedând încă de la început a doua partidă.

— Nici nu e de mirare, zice Fred-Anton, am categoria întâia.

— A fi șahist face parte din calitățile obligatorii ale unui *însoțitor*?

— Nu veți reuși să mă jigniți sau să mă scoateți din sărite, domnule Mocanu... Dar dacă vreți să știți, face parte din calitățile „în plus”. Fiind *însoțitorul* Ioanei, trebuie să acceptați că eram un *însoțitor de lux*. Mai am și alte calități... Ați tresărit pentru a doua oară, nu știu de ce am impresia că v-ați gândit la aceste lucruri, la toate aceste lucruri, înainte de a sta de vorbă cu mine... Discuția aceasta a noastră e o discuție „dirijată”? Mă conduceți cu abilitate pe terenul pe care-l doriți, pentru a afla lucruri semnificative, cumva indirect, prin deducție, prin vreo nouă metodă detectivistică pe care o încercați pe pielea mea? Faptul nu mă deranjează, de a fi contribuit și eu cu ceva la progresul criminalisticii... Dar va fi oare un progres real? Cu mine, cercetările în legătură cu moartea Ioanei duc într-o fundătură. Dacă intrați în ea, mă îndoiesc de rezultatul misiunii dumneavoastră. Ați mai prins vreodată un criminal? Nu răspundeți, păstrați secretul, dar aici vă așteaptă un mare eșec... Nu din cauza abilității eventualului asasin, ci din cauza Ioanei, care a plecat trăgând după ea toate ușile, închizându-le. Mărturisirea ei, scrisă, nu vă e suficientă? Polițiștii se bucură în general când pot închide un dosar... De ce insistați? Chiar Ioana s-ar supăra aflând de încercările disperate pe care le faceți pentru a dezgropa un adevăr ce nu va servi nimănui, nici justiției și nici victimei... Eu nu știu nimic despre toate acestea, nici adevărul

despre moartea celei al cărei însoțitor am fost, nici amănunte cu privire la cercetările ce le faceți, totuși e ceva ce mă deranjează și simt că-i deranjează și pe alți oameni: de ce atâta insistență? Cauza e pierdută, în primul rând datorită Ioanei, fiindcă așa a dorit ea. Continuând cercetările, îi sfidați memoria. Ce este rușinos într-o sinucidere? Într-o sinucidere reușită... De unde dorința meschină și diabolică, în același timp, de a găsi neapărat un asasin, un vinovat? Când adevărul sare în ochi, când...

— Nu-l caut pe asasinul Ioanei Scavin, domnule Anton.

— Ah, nu?! Dar în acest caz, ce căutați?

— Ascultă, ascultă cu atenție, domnule Anton: de unde ai aflat dumneata de ultima scrisoare a Ioanei, scrisoarea în care mărturisește că se sinucide?

Mă privește stăruitor, dar în fond absent; sunt sigur că întrebarea mea îl golește pentru moment de gânduri și cuvinte. Se apleacă ușor spre mine, în vreme ce degetele, pentru prima dată nervoase în această discuție, se joacă în neștire cu figurile de șah.

— *Touché*, răspunde în sfârșit. Atins. Presupun că de câțva timp deja vă pregăteați această întrebare. Acum sunt trecut definitiv pe lista suspectilor... Care polițist de meserie ar accepta următorul răspuns, atât de simplu: despre scrisoarea Ioanei am auzit din întâmplare... Prin oraș se vorbește de multă vreme că moarta ar fi lăsat o recunoaștere scrisă. Ar urma imediat întrebarea: așa? Și cine este, concret, persoana care ți-a vorbit de răvașul de adio al Ioanei? N-aș ști ce să răspund... Habar n-am, cu destui oameni am vorbit despre asta, se mirau chiar, date fiind relațiile mele cu Ioana, că nu știam nimic.

— Întrebarea ar fi cu totul alta, domnule Anton, întrebarea ar fi: dumneata, personal, crezi în existența acestei scrisori, și mai ales crezi în autenticitatea și sinceritatea ei?

— Vreți să spuneți că cineva, eventual asasinul, ar fi falsificat scrisul Ioanei? Ar fi prea complicat... Și apoi specialiștii, grafologii criminaliști... Nu? Se găsește totdeauna cineva mai deștept decât altul, ierarhia valorilor e nelimitată, nu-i așa... Vorbesc, arunc cuvinte, de fapt mă zbat în laț și zbătându-mă nu fac altceva decât să strâng lațul. Știu. Vă consideram un om inteligent, sau măcar priceput în meseria pe care o... practicați, dar dacă îmi veți arunca în față, acum, aici, că eu am ucis-o pe Ioana pentru ca apoi să las și o scrisoare falsă, am să vă arunc de la obraz că sunteți... sunteți un...

— Stai. Încearcă să nu spui nimic de care să-ți pară rău mai târziu. Eu nu-ți întind niciun fel de curse, domnule Anton... Amănuntul cu scrisoarea despre care ai aflat „cine știe cum” nu mă impresionează. De fapt, asta nu are importanță, știu mai multe lucruri decât îți închipui, mai bine spune-mi dacă mica și naiva povestioară pe care ți-

o voi debita îți aduce vreo amintire. Ascultă: dincolo de culmile roșiatice ale colinelor ce seamănă cu un arhipelag... un arhipelag care se scufundă încet în întuneric pe măsură ce coboară amurgul, apare un bărbat cu pălărie neagră... El îmi face semn să-l aștept. Poartă niște haine uzate, ochii lui sunt obișnuiți să scruteze depărtările, să înfrunte priveliști îngrozitoare. Acest om pentru a ajunge aici a fost nevoit să traverseze înot fluvii adânci cu ape dușmănoase, rănit, înfruntând vârtejuri, fără speranța reală de a se salva...

În vreme ce vorbesc rar, Fred-Anton se liniștește și începe să regrete izbucnirea neașteptată de adineaori. În schimb nu ascultă atent vorbele mele, e concentrat interior, își examinează situația. Când sfârșesc, mă întreabă cu detașare:

— Ce e asta?

— Mă inviți la dumneata acasă? schimb vorba. Poate ai ceva de băut?

— O percheziție mascată?

— Ești un obișnuit al clubului, domnule Anton?

— Joc șah, aici, deseori. Uneori biliard. Plecarea noastră în doi va fi mult comentată, vă dați seama? Sunteți un veritabil vânător cu clopoței, toată lumea vă cunoaște și știe ce hram purtați... Pot să vă rog ceva?

— Să salvăm aparențele?

— Da, să salvăm aparențele. Am să ies primul, iar în drum spre casă, cumpăr și băutură ca să-l pot primi cum se cuvine pe omul care-mi aduce necazuri... Aveți destulă încredere? De altfel, probabil, va fi cineva pe urmele mele, sper... Zece minute mai târziu veniți și dumneavoastră... Locuiesc pe strada... asta e bună! Mai e nevoie să vă dau adresă mea?

— Nici vorbă că nu e nevoie! O cunosc.

— Eram sigur. Pot să plec?

— Bineînțeles...

Fred-Anton dă să iasă, dar imediat revine.

— Mi-e imposibil să înțeleg... Ce fel de polițist ești dumneata, domnule Mocanu? Nu te gândești că aș putea să fug? Sau dacă nu fug, am să șterg, am să fac să dispară urmele compromițătoare din locuința mea... în vreme ce o vizită inopinată...

— Sunt convins că n-ai să fugi și ca niciun fel de urme compromițătoare nu există în garsoniera dumată.

— Aș putea, pentru a scăpa de toate necazurile, să urmez exemplul Ioanei... să mă sinucid.

— Oameni ca dumneata nu-și pun capăt vieții.

— Am mare chef să te contrazic, în fapt...

— Știu, totuși n-o vei face, măcar pentru simplul motiv că ești nevinovat...

— Asta e bună! Îmi spui că sunt nevinovat exact în momentul când psihologia începea să mi se deformeze... Începeam chiar să cred în vinovăția mea. Plec...

*

Fred e vizibil obosit; nu are exercițiul nervilor. Interiorul său e cel al unui seducător ponderat. Pereții țin în spate o singură femeie goală; în colțul dinspre răsăritul soarelui poleiala în aur șters a unei vechi și frumoase icoane încălzește camera, mai mult prin sugestie... Serviciul de coniac e fantezist și poartă marca firmei Moser.

— Tot ce am făcut azi seamănă cu o retragere, nu-i așa, domnule Mocanu? Un lung șir de eschive, majoritatea nereușite...

— Chiar și vorbele acestea ar vrea să fie o eschivă, mi se pare...

— Sunt un spadasin lipsit de talent, ce să fac? Nu-mi place să lupt, toată viața am evitat prilejul de a avea confruntări decisive, fiindcă nu cred într-o echitate a adevărului, a sorții... De obicei învingătorul e hotărât anapoda, la întâmplare, fără să fie numărate rănile și măsurat sângele scurs...

— Fiindcă veni vorba de răni, de unde ai statueta din spatele meu?

— Ah, vedeți și cu ceafa?

— Hotărăște-te dacă mă tutuiești sau nu... Statueta am observat-o când am intrat.

— Dar de ce „fiindcă veni vorba de răni”?

— Fiindcă statueta îl reprezintă pe înotătorul rănit.

Fred cercetează cu atenție mica piesă de bronz așezată pe un *secretaire*, mirat, ca și cum ar vedea-o pentru prima dată.

— Ciudat! Am cumpărat-o fără să mă uit la ea, voiam să-i fac o surpriză Ioanei. Dacă mi s-ar fi spus că am în casă un „înotător rănit”, aș fi negat cu convingere...

— Ioana nu ți-a vorbit niciodată despre înotătorul rănit?

— Niciodată, vă asigur.

— Atunci de ce ai cumpărat pentru ea *tocmai* această piesă?

— Întâmplarea pură, domnule Mocanu. Ei îi plac asemenea fleacuri, ai văzut, avea în casă ceramică de tot felul, statuete din lemn, din metal...

— E adevărat, dar nu-l avea pe înotătorul rănit... Și cred că l-ar fi dorit mult. Ciudat, cum ai reușit să-i ghicești preferințele...

— Se apropia ziua ei de naștere... treceam pe stradă și deodată văd în vitrină acest bronz...

— Mai știi magazinul de unde l-ai cumpărat?

— Firește. Dar nu înțeleg nimic... Povestea ce mi-ai spus-o la club... era parcă vorba de un bărbat care a traversat niște fluvii, rănit...?

— Exact, exact.

— Și ce înseamnă toate acestea?

— Nu știu...

— Aveam impresia că un detectiv trebuie să le știe pe toate.

— Când te-ai văzut ultima dată cu Ioana?

— Reluăm interogatoriul? Prea bine... În ziua morții ei, dacă admitem că a murit în 17 iunie, sau cu o zi înainte de moartea ei, adică socotim că a murit în 18 iunie. Nu e nevoie să mai puneți întrebări, continui singur, repet ceea ce am mai declarat. Era aproximativ în jurul amiezii, am văzut-o ieșind din laborator, parcă speriată... Mi-a spus că se simte rău și pleacă acasă, refuzând însă să se lase condusă. De atunci n-am mai văzut-o...

— Eroare, prietene Fred-Anton.

— Ai văzut-o pe Ioana în după-amiaza aceleiași zile de șaptesprezece iunie, la ora cinci...

Doar o anumită împietrire a obrazului, brusc îmbătrânit, trădează surprinderea fostului iubit al Ioanei Scavin.

— *Touché!* Atins, pentru a doua oară...

— Povestește-mi totul. Dar te rog să-ți închipui că eu de fapt știu cum a fost... Asta te va feri de alte erori.

— Bine, domnule Mocanu. Am să încerc să nu mai comit erori... Mai bem un păhărel? Sigur că mai bem... În anumite împrejurări meseria dumatăle devine pasionantă... Dar rar de tot... Cu mine e mai ușor... Când am intrat în casă, pe la ora cinei, după cum ai spus, toate ușile erau deschise. Motivul vizitei? Ioana plecase de la Institut bolnavă, speriată... Era normal să văd ce e cu ea. Am găsit-o *dormind*, jur că am fost sigur că doarme, am vrut să mă retrag discret, dar felul în care fusese pus plicul în vaza de flori mi-a atras atenția. Am citit scrisoarea și mi-am pierdut capul... Cred că am fugit... Asta e tot.

— Ce ai făcut cu plicul? L-ai pus înapoi în vază?

— Nu știu. În orice caz nu l-am luat cu mine de vreme ce l-ați găsit... Am fugit, ceea ce este penibil pentru un bărbat... dar eu nu sunt decât un *însoțitor*... îmi era groază de toate câte vor urma, într-o secundă mi-au trecut prin cap fazele cercetărilor... amestecul meu... firește, ca prieten al moartei... n-am avut putere decât să fug. Mi s-a părut că pe stradă nu trecea nimeni. Dar am fost văzut, nu-i așa? Altfel de unde ați fi știut de vizita mea. Cine m-a observat intrând sau ieșind din casa Ioanei?

— În legătură cu această vizită, crezi, dragă domnule Fred-Anton, că n-ar mai fi nimic de spus? Nu? Și nimic altceva?... Nimic... Nici chiar despre înotătorul rănit?

— Vă dau adresa magazinului...

— Foarte bine... dar... pentru dumneata ce reprezintă această statueta a înotătorului rănit?

— Eu nu pricep artele, domnule Mocanu. Doar când e nevoie mă

prefac că le-aș pricepe.

— Pentru a salva aparențele, nu-i așa?

— Pentru a salva aparențele, exact. Aparențele sunt totul... Plecați? Trebuie să mă consider... arestat?

— Doar în aparență, prietene Fred-Anton.

E O DUPĂ-AMIAZĂ CALDĂ ȘI, surprinzător, poate prin sugestie, simt miros de pepene roșu, răcoritor, aromat, cu toate că sezonul pepenilor e încă departe.

La „Braseria Cetățuii” Neculai pândește ivirea mea, cărunt, tras la față, cu marea lui cicatrice în diagonală pe figură, atât de nepotrivită cu întreaga-i înfățișare.

Toate acestea încep să fie obositoare și pentru el și pentru mine. Zilele de pândă reciprocă se transformă într-un lung calvar, veritabilă luptă pentru eliberarea conștiințelor, al cărei rezultat rămâne incert, incert, incert...

Aș spune că el, Neculai, este înotătorul rănit, dacă n-aș simți că înotătorul vine de departe, de sub orizonturi obscure, către care Neculai nu și-a trimis niciodată gândul. Poate că mă înșel? O viață întreagă urmărești o urmă falsă, iar când îți dai seama că ai greșit, cauți scuze și justificări.

Există meserii în care greșeala e chiar recomandabilă: poeții ar trebui să greșească mereu. Greșelile lor la un loc ar alcătui opera, arta lor, și cu cât ar fi mai mari, cu atât mai interesant ar fi rezultatul.

Chirurgii, anchetatorii n-ar trebui să comită erori. Dar le comit... Oamenii continuă să moară sub bisturiu, sau sub învinuiri închipuite... Și toate acestea, poate că, iertat fie-mi gândul eretic, datorită faptului că artiștii, cei care au voie să greșească, n-o fac suficient de convingător, și o parte din păcatele lor virtuale rămân neacoperite...

O parte din imensa oboseală acumulată de Neculai mi se transmite mie. Faptul că stau la masa Ioanei, aici unde el n-ar îndrăzni să se așeze, îl irită din cale-afară, dar simt că trebuie să merg până la capăt cu acest joc. Fiindcă e un joc. Esențialul e în altă parte. Din păcate se pare că oriunde te-ai afla, esențialul pare să se fi mutat exact în locul opus.

Singurătatea lui Neculai, acest eventual asasin, mă rănește și mă indispoune. Nu e nicio mulțumire să urmărești un răufăcător nefericit,

pedepsit de viață încă înainte de a fi descoperit de justiție. Ești tentat să joci cavaleriește, să-i acorzi șanse, să-i deschizi porțițe de scăpare, pe care el de altfel nu le va folosi, crezând că sunt capcane. Și de fapt, cel puțin parțial, are dreptate.

Braseria supravegherii noastre reciproce e plină de actori, de redactorii unor reviste literare, de poeți. Păcatele lor sunt însă mici, nu la înălțimea aerelor pe care și le dau, și atunci e de mirare că în locul lor greșesc eu?

Neculai, oricât ar fi de înverșunat, nu-și permite luxul să mă urmărească în plină zi, decât, eventual, pe străzile de circulație. De aceea ies, ascunzându-mi un surâs neclar, fiindcă nu știu dacă i se adresează lui sau e doar o scuză fată de mine.

Magazinul pe care mi l-a indicat Fred e într-adevăr greu de găsit. În această parte a orașului, insulă a burgului de odinioară, există câteva străduțe ce seamănă leit una cu cealaltă, alcătuind un mic, dar diabolic labirint. Îl întreb discret pe unul din vânzători dacă-și amintește de statueta. Când aude, e gata să se ia cu mâinile de cap, și-mi dau seama că Neculai a trecut și pe aici, și nu e singura dată, și i-a plictisit pe toți cu insistențele sale.

— Iarăși înotătorul! exclamă omul de după tejghea, zvârlindu-și brațele către cer. N-avem așa ceva, nici n-am avut...

Și aici, ca în orice instituție, există o anumită ierarhie, de aceea îl caut pe șeful vânzătorului, iar apoi pe șeful șefului. Lehamitea de pe figurile lor e de nedescris. Dar ei sunt plictisiți întotdeauna, așa că nu descurajez, insist, așa cum a făcut fără îndoiala și Neculai, fără a obține însă ceva în plus.

Plec, întrebându-mă dacă Fred a mințit. Nu fac o sută de pași și un ins mărunțel mă ajunge din urmă. E responsabilul magazinului, deci, se pare, șeful tuturor șefilor de acolo, și a ascultat mica noastră discuție ascuns după cine știe ce perdea. Vrea să știe dacă am venit, „pe linie oficială”. Dacă da, se schimbă povestea... Își cere scuze pentru nepoliteța „băieților” săi, poate justificată parțial.

Povestea cu statueta le stă tuturor în gât, mai ales de când cu domnul cel bătrân și maniac cu cicatrice, care vine în fiecare zi și se interesează de înotătorul rănit, în rezumat lucrurile stau cam așa. Magazinul lor ființează aproximativ de vreo zece ani. Iar profilul nu i s-a precizat nici până azi. Desface de toate: de la obiecte de artizanat și mici bibelouri lucrate de meșteșugarii și artiștii unei cooperative, până la brice și foarfeci.

Acum zece ani, el, actualul responsabil, era simplu vânzător și într-o zi s-a pomenit cu un client ciudat. Client, un fel de a spune, fiindcă nu venea să cumpere, ci să vândă. Semnalmentele lui? Scund, trecut de cincizeci. Slab, cu o față trasă, prelungă, ca de cal. Aducea statueta despre care e vorba, învelită în ziar (tot învelită în ziar a adus-o și cu

ocazia vizitelor următoare). Era greu să te sustragi insistențelor sale. Spunea că de vreme ce în magazin se vând obiecte de artă și statueta sa ar putea fi expusă, doar, doar se va găsi un cumpărător. A promis că va da o treime din prețul obținut, și cum nu se mai putea scăpa de el, în cele din urmă statueta a fost așezată în vitrină unde a și rămas un an, dacă nu chiar mai bine de un an, până ce s-a găsit într-adevăr un cumpărător care a dat suma cerută și a luat-o.

Responsabilul a trimis o carte poștală pe adresa lăsată: „Hedic Andrei, Curelarilor 18, Loco”, pentru a-l anunța pe om, pe fostul proprietar al statuetei, că poate veni să-și ia banii, o sumă neînsemnată de altfel, dar au trecut săptămâni și nu s-a prezentat nimeni. Mai mult dintr-o pornire de curiozitate, decât din exces de cinste, responsabilul (căpătase între timp această funcție) s-a deplasat personal, dar la adresa indicată nimeni nu-l cunoștea pe Hedic Andrei și nici nu auzise vreodată de el.

Cu asta, povestea părea încheiată. Dar, după un interval de doi sau trei ani, cine intră în magazin, într-o dimineață la ora când nu prea erau mușterii, dacă nu chiar dispărutul Hedic?!

Corect, responsabilul îi avansează suma obținută, iar Hedic, după ce o primește, scoate de sub ziar statueta, aceeași statueta vândută în același magazin în urmă cu doi sau trei ani.

Cică, fiind o amintire dragă, iar situația lui financiară îmbunătățindu-se pentru moment, a răscumpărat-o. Acum însă, fiind din nou în mare impas, ar dori respectuos să-l roage pe domnul responsabil s-o expună iarăși, spre vânzare. Insistențele sale erau atât de neplăcute, încât responsabilul a cedat încă o dată „deși comitea o ilegalitate”; în plus, mai era un ce neverosimil: prețul fixat de Hedic părea atât de scăzut, încât cu greu îți venea să accepți că o sumă atât de meschină poate redresa bugetul unui om.

Hedic a plecat lăsând o noua adresă, și povestea s-a repetat. S-a găsit cu chiu, cu vai un naiv de cumpărător care a lăsat bănuții, luând statueta, Hedic a fost anunțat printr-o poștală simplă, dar nu s-a prezentat. De astă dată responsabilul nu și-a dat osteneala de a-l căuta. Și au trecut din nou câțiva ani...

Câteva luni în urmă, Hedic sau fantoma sa, trece din nou pragul magazinului. Aducând înotătorul rănit. Istoria se repetă; zice că a răscumpărat-o, însă iarăși e în criză și... Refuzul categoric, inițial, al responsabilului, se tocește în fața insistențelor patetice ale celui alt. Înotătorul rămâne în vitrină, până acum vreo zece zile când a fost cumpărat de un domn. Anunțat ca de obicei printr-o carte poștală, Hedic nu s-a prezentat pentru a-și ridica modesta sumă...

TRĂIM ÎNCONJURAȚI DE GOLURI înspăimântătoare. Uneori le traversăm fără să ne dam seama și abia ajunși în fața unei oglinzi, paloarea obrazului și febrila strălucire a ochilor ne avertizează că s-a întâmplat ceva.

Printr-un astfel de spațiu vid și amenințător, apare Fred-Anton, deconcertat, fără să știe exact ce s-a întâmplat cu el.

— Domnule Mocanu, din casa mea a dispărut...

Îl întrerup. De fapt bănuiesc cam ce putea să dispară din casa lui și în plus vreau să profit de starea de comoție în care se află, de aceea, fără să-i dau vreme să termine, amânând acest deznodământ parțial, îl întâmpin cu o întrebare:

— Când ai văzut-o ultima dată pe Ioana... vie?

Neliniștea lui se accentuează.

— Am mărturisit, la ora cinci, în ziua de șaptesprezece... Să revenim iar la...?

— Și din momentul acela n-ai mai văzut-o? Nu?... Ah, nu ești destul de convingător... Ei bine, ce ți-a dispărut din casă? Nu cumva înotătorul rănit?

— Știați?

— Trebuia să presupunem... Când s-a întâmplat?

În urmă cu patruzeci și opt de ore, povestește Fred-Anton. Lipsise toată noaptea de acasă, iar când s-a întors, în zori, absența statuei i-a sărit în ochi. Nu-i venea să creadă și câțva timp a căutat-o prin locuință, tot sperând că într-un moment de zăpăceală îi găsise alt loc.

Dar, îl întreb, de ce i-au trebuit două zile pentru a se hotărî să vină la mine? Răspunsul lui e confuz, neinteresant. Se simte amenințat de forțe necunoscute, deasupra capului său bântuie furtuni invizibile, dintr-un moment sau altul fulgerul e gata să...

— Nu cumva ai venit să-mi ceri protecție? îl întreb.

Când intrăm la el în garsonieră, se repede la ferestre și le deschide pentru a goni duhoarea de alcool; într-un colț câteva sticle, mai mult goale, arată felul în care Fred-Anton a încercat să gonească incertitudinile ultimelor zile. O agrafă pe covor, un cordon uitat, și alte mici indicii, îl trădează că nu s-a luptat singur cu incertitudinile, lucru pentru care nu pot decât să-l felicit...

— Domnule Mocanu, sunt un excelent inginer chimist și în domeniul acesta...

— Domnule Fred-Anton, îți cunosc calitățile și te rog să mă crezi:

n-am nimic împotriva dumatăle... De altfel, în acest moment ești un fel de reclamant: te plângi de dispariția înotătorului rănit...

La aceste cuvinte se aude soneria și Fred-Anton, nedumerit, introduce în casă un ins care mă caută.

Este colegul meu O. Mă ia de o parte. După scurta discuție pe care o avem, O. pleacă, iar eu revin în cameră, unde gazda mă așteaptă din ce în ce mai neliniștită. Vrea totuși să pară degajat și se interesează dacă necunoscutul e unul din „rețea”. Cum nu binevoiesc a-i da explicații, preocupat și eu de cele aflate, face o remarcă asupra secretului profesional și se pregătește să toarne coniac în pahare, până când îl întrerup propunându-i să avem o discuție cât mai lucidă. Îi spun de asemenea că nu-l voi impacienta cu niciun fel de întrebări, cel puțin deocamdată, ceea ce îl obligă însă la maximum de sinceritate. Dacă nu are nimic de adăugat, plec.

Și mă ridic.

Brusc speriat, Fred-Anton îmi face semn să rămân. Ceea ce are să-mi spună nu e complicat, dar... Fapt e că de câțva timp cineva îi vizitează locuința, în absența sa. Totul durează de circa zece zile. A găsit urme: o chitanță mototolită eliberată de caseria hotelului „Corvin” (Drace! Îmi zic. Acest Neculai...), resturi de țigări ieftine, scrum, deranj prin cameră, ca și cum necunoscutul vizitator nici n-ar încerca să facă o taină din trecerile sale...

— Dar, întreb, în ziua dispariției înotătorului rănit?

— Nimic... Nicio urmă în casă, dar...

— Dar?

— Poate o simplă întâmplare... în fața ușii zăcea un bilet la autobuzul de Ocna-Săcel, o localitate cam la douăzeci de kilometri distanță.

Îmi întinde biletul, odată cu chitanța, aceste doua corpuri delictive, demne de un surâs... Îi propun să le păstreze, ca amintire, ceea ce-i provoacă remarcă, pe care o mai făcuse o dată, că aș fi un polițist ciudat. Îl întreb dacă se gândise în aceste ultime zile la Ioana. Nu, nu se gândise, propriile sale spaime umpluseră tot spațiul...

— Tot spațiul, domnule Fred-Anton? Chiar și golurile amenințătoare ce ne pândesc? Nu înțelege întrebarea și la rândul său se interesează asupra necunoscutului care-l vizitează în taină. Cine e acest om și ce dorește?

— Te vizitează doi oameni, prietene Fred-Anton... Ce doresc ei? Poate vor și ei să afle adevărul... Propriul lor adevăr.

— Ah, există pentru fiecare om un adevăr separat?

— Foarte posibil...

— Și cum vine asta? Domnule Mocanu, cum vine treaba cu adevărurile separate... Insist să-mi răspunzi!

— Un fel de adevăruri parțiale, poate.

— N-am auzit de așa ceva.
— Dar de sfârșitul parțial al lumii ai auzit?
— E absurd...
— E o vorbă a Ioanei: îi plăcea să pomenească despre sfârșitul parțial al lumii. Nu-ți amintești?
— Nu... Cred că față de mine n-a vorbit despre așa ceva. Cum se face că știți atâtea lucruri despre Ioana? Cuvintele pe care le rostea...
— Și chiar unele din gândurile ei...
— Ți place, domnule Mocanu, să amintești mereu despre Ioana, când sunt eu de față. Parcă ar fi o cursă permanentă...
— O, îmi place să vorbesc în general despre Ioana, prietene Fred-Anton. N-o fac anume pentru dumneata.
— Aveți uneori un accent prietenesc...
— Fiindcă te simpatizez...
— Din nou o cursă!
— Cătuși de puțin. Dacă voi descoperi până la urmă că dumneata ai ucis-o, îți voi căuta și circumstanțe. Din pură simpatie.
— Capcane, la tot pasul. Nu cheltuiți oare prea multă momeală pentru un... pentru un șoarece?
— O fac de dragul Ioanei, prietene Fred-Anton. Dacă ai fi numai dumneata în joc, aș fi pus de multă vreme punct, cu toată simpatia...
— Primejdioasă sinceritate!
— Sinceritatea mea?
— Dar a cui? Din ce cauză mi-a fost furată statueta înotătorului? Vrei să spui că nu ai habar? Dar vei încerca să afli?
Îl părăsesc pe Fred-Anton cu toate întrebările lui și merg să mă întâlnesc cu colegul O. Acesta îmi înmânează actul oficial ce-mi dă posibilitatea să cercetez locuința lui Hedic Andrei, la Ocna-Săcel.

*

O localitate stranie, crâncenă, contorsionată, agățată de o vale abruptă ale cărei străzi urcă pieptiș tăiate în piatră nemiloasă, un orașel ce moare cu încetul de când s-au închis minele de sare. La mari intervale, câte o uliță se prăbușește în abisurile ce pândesc dedesubt fostele galerii pe care apele subterane le lărgesc din ce în ce, ramificând și amplificând labirintele tenebroase, cutreierate doar de umbrele morților.

Odinioară, sarea scoasă din Ocna-Săcel, celebră prin puritate, pleca în aventuroase călătorii sub coviltirele căruțelor lungi, pe osii de oțel, aprovizionând bazinul Tisei și al Dunării din mijlocul continentului. Căraușii se întorceau cu bani și-și ridicau case frumoase cu cerdac și acareturi. Din când în când casele intrau în pământ, înghițite de ocele datorită cărora au răsărit, dar asta era în firea lucrurilor,

nimeni nu se speria prea tare, și supraviețuitorii dezastrelor durau acoperișuri noi, la fel de frumoase.

Ulițele sunt înguste și răsucite toate spre un fel de centru imaginar, care e de fapt un lac sărat cu apele calde, foarte adânc, fără fund zicese. De fapt majoritatea nu sunt ulițe, în accepția obișnuită a cuvântului, pe aici nu se poate trece nici măcar cu o căruță, ci adevărate strâmtori între case vopsite în albastru țipător sau garduri înalte în dosul cărora nu se poate ști cu exactitate ce se petrece.

În casa lui Hedic caut un semn și un stimulent care să mă împingă înainte, dincolo de aureola oarbă a înotătorului rănit care mă ține în loc, mă împiedică să mă apropiu de esențial.

Și esențialul pentru mine e să aflu totul despre Ioana.

Casa aceasta, spre care mă conduce un funcționar local avertizat de sosirea mea, atârna deasupra unuia din cele cinci sau șase lacuri sărate, mai bine zis prăpăstii fără fund, gata să se prăbușească odată cu prima lunecare de teren. Unele dintre lacuri sunt vechi poate de sute de ani, altele de dată mai recentă și toate s-au născut prin cataclism. În timpul verii, orașenii vin să-și tămăduiască aici măduarele reumatice; chiar sub ferestrele lui Hedic zăresc câteva cabine la care ai acces contra unei jumătăți de leu. Oricine poate să înoate ușor în apa aceasta fierbinte și grea. Oricine... chiar și un înotător rănit...

Corpul lui Hedic Andrei zace neînsuflețit în odaia cea mare, și abia arunc o privire către obrazul scofâlcit al ciudatului bătrân ce vindea statueta pentru a o redobândi iarăși, prin furt. A murit de moarte bună, cum se spune... Ca și cum poate fi moarte bună și moarte rea. Medicul îmi dă explicații bogate în amănunte inutile. O veche maladie internă a declanșat criza chiar în această dimineață, răpindu-mi posibilitatea de a-i cere personal celui dus explicații cu privire la ciudata sa purtare, cu privire la relația dintre el și înotătorul rănit, și dintre înotătorul rănit și Ioana Scavin.

Medicul legist avea să confirme spusele medicului de circă. Nimic suspect în moartea lui Hedic. Banalul sfârșit al unui om la fel de banal ca și moartea sa. Toți cei care-l cunosc spun la fel. Niciun fel de ciudățenii, nu era nici scrântit, nici măcar bețiv.

Dar eu ridic ochii de pe chipul prea puțin arătos al mortului și văd sus pe dulap statueta înotătorului rănit, căreia nimeni nu-i acordă atenție, revenită iar la locul ei, și sunt tot mai convins că omul acesta nu era nici banal, nici simplu.

Dar bănuielile rămân pentru mine.

Sub privirile nu prea binevoitoare ale rudelor și moștenitorilor ce s-au ivit dintr-odată ca niște ulii, caut, caut cu încăpățănare, până ce fețele ce mă înconjoară devin crâncene, răscolesc singur, sub ocrotirea legii, a mandatului ce-mi dă dreptul să întreprind aceasta acțiune,

cercetez cărțile, fiecare hârtie, fiecare plic, până ce descopăr această scrisoare datată „1945”.

„Dragă Andrei,

Înotătorul rănit, a cărui urmă tatăl tău o pierduse demult și n-a mai găsit-o până la moarte, pentru ca apoi s-o regăsesc eu și s-o pierd iarăși, *revine pe neașteptate printre noi*. Dar sub ce formă! Ieri am vagabondat toată ziua prin S., iar seara am întâlnit-o pe Marcela, ființa cu ochi verzi de care te interesai într-o vreme, și ne-am dus să dansăm la restaurantul Bonel.

La miezul nopții s-au stins aproape toate luminile și în orchestră a apărut o femeie mascată, îmbrăcată în negru, cu un corp superb. Avea o voce impunătoare, ca pentru liturghii păgâne... La început n-am prins prea bine despre ce cântă (proasta aia de Marcela mă amețise tot lipindu-se de mine), dar când am înțeles deodată cuvintele „înotătorul rănit”, m-am smuls din brațele ei și m-am apropiat de orchestră să pot auzi mai bine. Nu mă înșelasem! Femeia mascată cânta despre bărbatul care încearcă să traverseze un fluviu, în vreme ce dușmanii aruncă de pe mal săgeți otrăvite. Să nu crezi că eram beat! Când orchestra a tăcut, am vrut să mă apropiu de femeie, dar mi-a ieșit în cale Bonel în persoană și a zis că nu e voie. La început am vrut să fac scandal, însă m-am calmat îndată.

Din cauza Marceliei care începuse să facă mutre, n-am reușit în planul meu de a o aștepta afara pe femeia mascată, mai bine zis n-am fost suficient de prompt și mi-a scăpat. Bonel nu vrea să audă de nimic, muzicanții zic că n-o cunosc fiindcă apare numai din când în când și pe neașteptate, dar jur că o voi regăsi. Voi merge seară de seară la localul lui Bonel, sunt sigur că acolo se petrec lucruri deosebite. Oricum, înotătorul rănit se găsește prin apropiere! Te voi ține la curent, N.”

Seara târziu, colegul meu O. mă vizitează la hotel. Are într-o mapă câteva vechi scrisori, rodul muncii sale de o zi.

Ecourile cu privire la înotătorul rănit coboară în timp pe spații neverosimile. E amintit într-o scrisoare a bunicului lui Hedic și în alte hârtoage descoperite mai mult din întâmplare la o verișoară a răposatului, foarte bătrână și ea, ce-și făcuse o manie din a aduna hârtii de familie pe care le considera compromițătoare. Visul ei era să-i bage la apă pe toți, totuși n-a reușit să nenorocească pe nimeni, fiind

prea proastă. Despre înotător nu știe nimic. Nimeni din oamenii întrebați nu are habar de așa ceva. Nimeni n-a auzit vreodată de înotătorul rănit, nimeni dintre cei în viață, iar statueta n-a atras atenția nimănui. Am impresia că am scăpat printre degete o taină esențială, îi comunic acest lucru lui O., care mormăie, furnirul, mâine mă voi apuca să scormonesc prin dosarele afacerii Bonel. O. mă aprobă. Îl conduc până la ieșire, e târziu, când revin observ că portarul mă urmărește cu ochii cârpiți de somn.

Ce poate crede un portar de hotel despre un om ca mine? Posibil că lucruri nu tocmai măgulitoare. Rămân în fața ferestrei deschise. Neculai nu mai locuiește aici, și-a schimbat domiciliul, acum doar eu mai urmăresc luminile nopții dănțuind pe culmile învecinate, ca un arhipelag... arhipelag efemer născut din întuneric, miraj al clipei prezente...

ACUM DOUĂZECI DE ANI LUMEA era febrilă, iar legiuitorii grăbiți; altfel n-ar fi acceptat cu atâta ușurință ideea sinuciderii lui Bonel, doar pentru motivul că a fost găsit în parc cu propriul revolver căzut pe jos, între tălpile pantofilor.

Fotografia s-a păstrat: e clară. Bonel pare un bețivan bătrân care s-a refugiat pe banca aceea singuratică pentru a profita de răgazul unui somn scurt.

Nu s-a mai trezit din somnul acela...

Ies în evidență sprâncenele mărețe negre, care-i dau înfățișare de insectă uriașă.

Alături de mort câteva frunze zadarnice, iar mult în spate, neclare printre trunchiuri, ruinele unei clădiri.

Bonel e singur, atât de singur în fotografia aceea, că pare a nu fi schimbat măcar un cuvânt cu altă ființă omenească toată viața.

Singurul locuitor al unei planete pustii.

Sentimentul acesta e derutant.

Cele două gloanțe l-au izbit din stânga, lateral, puțin sub nivelul inimii. Incomodă poziție pentru un sinucigaș!

În expertiza medico-legală se menționează în plus că focurile de revolver „par” să fi fost trase de la o anumită distanță. Iar unul dintre experți, care lucrează și acum în justiție, mi-a mărturisit că el își exprimase și atunci îndoielile cu privire la identitatea proiectilelor extrase din cadavru. Adevărat că din încărcătorul revolverului lui

Bonel lipseau două cartușe, totuși pe țeavă n-au putut fi constatate urmele unor trageri recente. Cu toate acestea, Bonel a fost trecut în rândul sinucigașilor. Desigur, mai mult din motive psihologice; situația lui părea fără ieșire. În plus, poate că nimeni nu mai avea chef să se ocupe cu maximă seriozitate de moartea unui astfel de ins.

Pentru mine toate acestea au mare importanță, din mai multe motive, mai ales că deschid lista unei adevărate serii de neconcordanțe ce subminează voluminosul dosar al cazului Bonel.

Să-l luăm de pildă pe „omul din subsol”, cel care lua în primire victimele. S-a spus că în momentul arestării a opus rezistentă, fiind un om din cale-afară de viguros – motiv pentru care l-a angajat și Bonel – o adevărată fiară ce n-a putut fi capturată decât după o veritabilă luptă în cursul căreia ar fi primit o zdravănă lovitură în cap, cu fatale urmări asupra intelectului său.

Internat la un sanatoriu de alienați, nu și-a mai revenit niciodată.

L-am văzut, o namilă căruntă, cu obrazul prăbușit. Pașnic în general. Poate fi folosit la anumite munci, mătură prin curte, dar sunt zile când se mulțumește să adune botișoare. Le strânge în mănunchiuri de aceeași lungime, iar seara le culca sub pernă. Aflu părerea, șovăielnică, e drept, a specialiștilor: boala lui e congenitală, spun ei, așa s-a născut, puțin probabil că loviturile încasate atunci, cu ocazia capturării, să fi adus această traumă definitivă.

Dacă acesta e adevărul, nu pot să înțeleg cum a putut Bonel, om de o feroce inteligență, să se bazeze pe sprijinul unui cretin, cretin în sensul medical al cuvântului.

În ceea ce-l privește pe bucătarul restaurantului, un oarecare R.M., acesta a făcut lungi ani de pușcărie și nici după ce a fost liber n-a vrut să-și recunoască amestecul în tenebroasa afacere. Am conversat îndelung cu el. Acum are o înfățișare cuminte de *pater familias*, dar cred că nu aducea a zmeu nici în urmă cu douăzeci de ani. Se spune că oamenii cu înfățișare blândă sunt cei mai periculoși, se poate să fie adevărat, fiindcă te înșală mai ușor...

Despre religie, despre obiceiuri vechi, despre actori de pe vremuri și despre talentul de a învăța limbi străine am conversat cu fostul bucătar al restaurantului Bonel. La pușcărie, a deprins două limbi, și a învățat o mulțime de lucruri, ca și Edmond Dantes de la abatele Faria. Pare pătruns de un ciudat echilibru. Nu-și amintește să se fi petrecut lucruri suspecte în subsolul casei Bonel, cel puțin câtă vreme a fost el acolo: temnița a făcut-o *pe gratis*, dar faptul nu-l deranjează, nu poartă pică nimănui.

Medicul legist care a participat la ancheta cazului Bonel nu mai este în viață; în schimb l-am descoperit pe groparul ce a îndeplinit corvoada de a deshuma din grădina din spatele restaurantului rămășițele victimelor, ascunse acolo. Bătrânul își amintește: a găsit

oase, într-adevăr... Dar în legătură cu treaba aceasta are el o părere... pe care mi-a comunicat-o abia după al treilea pahar de rom.

„Dragă domnule profesor și doctor, ce am dezgropat eu acolo, nu erau oase *noi*, poți să mă crezi, că o viață întreagă tot pe sub morminte am umblat și mă pricep. Groapa era proaspăt săpată, dragă domnule doctor și profesor, însă oasele erau vechi, tare vechi...”

Când am insistat, cerând lămuriri suplimentare, a adăugat că osemintele din grădina restaurantului, deși fuseseră îngropate acolo recent, zăcuseră mulți ani în pământ, probabil zeci de ani, dar *în altă parte* de unde *au fost aduse*.

Deși nu puteam acorda încredere totală spuselor acestui om, observația lui mi s-a părut deosebit de interesantă...

(Neculai)

CA NIȘTE ANIMALE ÎNSPĂIMÂNTATE!...

Nu (mi-am spus), sfârșitul nu poate fi acesta.

Au trecut multe zile de când Ioana a plecat spre Long-Marion. Gândurile continuă să se fugărească, încercând să acopere tăioase incertitudini, întregul măraciniș ce ascunde capcana. Unde ar putea să fie Ioana, dacă nu la Long-Marion-ul ei și al lui Mag Aurelian, îndepărtatul ținut despre care amintea cutremurată de nelinește, cu fața adânc răvășită de o amintire teribilă?

Acum, cuvintele ei revin: Neculai, suntem pândiți dinspre Long-Marion! Nu te pregăti, Neculai, să pui întrebări, nimic nu am de explicat.

Toate au trecut.

Simt că se apropie și sorocul meu: va trebui să plec.

Făcând cercuri mereu mai mici, Adrian Mocanu se apropie de mine. Mă copleșește cu marea sa detașare de vânător încercat: nu se grăbește. Nu se grăbește și totuși...

Ieri l-am pândit iar: tocmai intra la vechea mea adresă de pe strada Aurarilor. A avut, bănuiesc, o lungă și amănunțită convorbire cu doamna Tinuca, fosta mea gazdă. Nu pot să-mi închipui ce i-o fi spus, dar cât îmi pare de rău! Biata femeie, avea atâta încredere în mine: află acum că a adăpostit un ucigaș. Dar nu e sigur. Detectivul meu e plin de surprize: poate nu i-a spus nimic. E o horă blestemată. Jucăm ultimele desfășurări, și apoi... Nu pot înțelege ce urme l-au dus pe

Adrian Mocanu pe strada Aurarilor. De când m-am mutat de la hotel (de teama lui Matei), îmi este mult mai greu să mă mișc prin oraș. Aștept ca Adrian Mocanu să mă înhațe de pe o zi pe alta.

Dar altceva mă neliniștește: înotătorul rănit a dispărut definitiv! Vânzătorii ridică din umeri când mă văd, niciunul nu vrea să mă informeze ce s-a întâmplat cu statueta. Sunt plictisiți, îngrozitor de plictisiți și asta mă face să presupun că mai e și altcineva care se interesează cu aceeași stăruință de înotător. Cineva care-mi copiază mișcărilor și gândurile...

Când mă încumet să merg pe stradă în plină zi, simt tirul concentric al privirilor: pesemne vinovăția mea începe să fie cumva vizibilă. Și alături de mine, undeva în umbra, mai este un om care se teme!

Mi-e frică să rămân aici!

Mi-e frică să mă întorc acasă!

Toate drumurile par a fi barate cu oameni ce se mișcă paralel cu mine. Cum să trec prin această rețea? Oh, planetă, dulce leagăn al omenirii, încrunță-te o dată și zvârle-mă în hăuri...

Azi m-am trezit când abia se lumina de ziuă (e miez de vară) și mi-am strâns pe îndelete lucrurile. Parcă as fi adunat hainele unui mort pentru a le expedia părinților sau urmașilor săi. Păreau să fie obiectele unui om cu desăvârșire străin... în ce cameră, în ce punct al orașului, mai e cineva care, la fel ca și mine, copiindu-mi milimetric mișcărilor, își face în acest moment bagaje?

Imediat au început să dea semne de viață și ceilalți doi inși ce-și duc zilele împreună cu mine în aceasta vizuină închiriată de la un nevoiaș, la capăt de cartier, într-o bojdeucă strâmbă, cu două camere. În cea de alături locuiește gazda, un bețivan, împreună cu trei copii și o nevastă. Banii cuveniți pentru chirie îi dăm femeii, așa a fost înțelegerea de la început, fapt care nu ne scutește de certuri permanente cu bețivanul. Aici am venit să mă ascund de Matei, de Adrian Mocanu, de...

*

Ceilalți doi tovarăși de cameră sunt tineri, dar tot niște nefericiți. Nu știi cum ne-am potrivit așa, toți trei la un loc. Unul n-a împlinit douăzeci de ani, îl cheamă T., fost eliminat dintr-o școală, pentru nu știi exact ce daraveri și i-a fost frică să se întoarcă acasă. Trăiește pe apucate, muncind la gară sau mai știi eu unde.

Al doilea, P., are cu vreo zece ani mai mult; visează să plece undeva departe, peste mări și țări, dar nu e în stare să-și târască hoitul nici până la gară. Ambii lenevesc din plin, aproape în fiecare zi, până târziu, și speram să-mi pot face în liniște pregătirile de plecare, dar nu

știu ce anume le-a alungat somnul, ce bănuială, remușcare sau presimțire.

Acum, treji amândoi, îmi urmăresc gesturile, cu pumnii sub ceafă, nemișcați, cu ochii tulburi și cruzi...

Sunt un om bătrân și foarte obosit. Granițe și ziduri, chinuri și morminte mă despart de ceilalți doi din cameră, și nu numai de ei, ci aproape de toți oamenii de pe pământ; cu toate acestea, privirile lor mă stânjenesc, mă împiedică, mă mișc între ele ca printr-o rețea de curenți ucigători, fiindcă acești doi oameni, și ei niște expulzați, îmi sunt ostili prin vocație.

Valiza e deschisă, lipită de patul meu, și o îndes cu toate mizerabilele nimicuri ce-mi delimitează existența, precum și cu rufăria murdară, pătată de mușcăturile ploșnițelor. PLOȘNIȚE! iată o realitate ce te poate face să te îndoiești de înțelepciunea Creatorului, ale cărui ființe, de la cele mai mari la cele mai mici, își au fiecare justificările lor, ele alcătuind în ansamblu un uriaș turn viu, elastic și echilibrat, independent în spațiul negru, orb și nesfârșit, germinând prin sine continuarea propriei sale existențe, până la un punct, firește, până la un punct. Dar care e justificarea ploșnițelor? Pe cine echilibrează ele? Ce ființe pure și luminoase, iradiind claritate eternă, au trebuit compensate pe cântarul unturii cu oarbele târătoare amorfe, locatare ale penumbrelor murdare?

— Domnule Neculai, mă întreabă pe neașteptate T., școlarul eliminat, din patul său sordid, scund, lipit de peretele mucegăit, și-n vreme ce vorbește fălcile i se umflă și i se dezumflă, ca la broaște, domnule Neculai, ai omorât un om în viața dumitale?

Celălalt, P., dezmeticit oarecum de întrebarea neașteptată a celui mai tânăr, își cascadează ochii spre mine, abia întredeschiși până acum, linii drepte în prelungire, ca de animal felin la pândă, în așteptarea răspunsului.

Prin perete, din camera de alături, se aud bombăniturile și protestele bețivanului care ar trebui să se scoale, să meargă la lucru. Ce ființe luminoase sunt oamenii! Oare nu special pentru ei, pentru a contrabalansa marea înălțime a sufletului omenesc, or fi fost create ploșnițele?

Ce să-i răspund lui T.? De obicei nu prea conversez cu acești colocatari ai mei. Abia schimbăm câte un salut...

Continui să mă gândesc la ploșnițe până ce T. își repetă cu exactitate întrebarea. Mi-e teamă să ghicesc o vagă insinuație în cuvintele sale.

— De ce te interesează dacă am ucis, băiete? Ce-ți pasă ție? Sigur că am ucis... Am fost pe front. Acolo, fiecare primește o armă, pentru a ucide.

— Am visat că ați fost arestat, domnule Neculai.

P. râde răgușit. Răspunsul mezinului îl satisface perfect. Din când în când, el, P., aduce aici în odaia noastră o fetișcană fragilă cu ochii puțini oblici; poate o elevă. Toate drumurile sunt presărate cu cioburi. Cu ploșnițe.

— Au venit să vă ridice, de aici, își explică visul T. Trei au fost și când l-au luat pe tata, noaptea... De atunci, când visez cu arestări, văd totdeauna trei oameni doi în civil, unul cu epoletă. Numai că tata nu era dintr-ăia... știți...?

— Era, mă, era, și bine că l-au... intervine P. și iarăși râde. Dacă ar fi după mine, i-aș aresta pe toți și i-aș îngrămădi în Țarcuri de sârmă ghimpată, până s-ar roade între ei.

Mă studiază cu răutate:

— Ne părăsești, coane Neculai? O iei din loc?

Bagajul meu e gata și ies însoțit de răsul lui P. Adrian Mocanu încă n-a ajuns până aici, nu mi-a descoperit ultimul refugiu, dar precis dibuie prin apropiere. Las valiza la ghișeu, la gară, și scot bilet pentru personalul de noapte. Am mai luat încă vreo patru sau cinci bilete inutile, patru sau cinci, nu mai știu, dar de data aceasta voi pleca. Altfel, în scurt timp, mă înhață.

Dincolo de peron șinele strălucesc, ramificându-se și multiplicându-se în toate direcțiile. Cât de liberi suntem să plecăm, oriunde! Să nu-ți vină să râzi?

În localul fostului birt „Echinox” se vinde și acum bere, ȋuică, vin. Doar că nu-i mai spune ca pe vremuri și nu văd în asta niciun avantaj. Tot mai bine „Echinox”, decât „Bufetul numărul douăzeci și unu”. Mi se pare că aici Ioana l-a întâlnit pe Augustin și l-a dus, grăbită, spre moarte. Aici am tras eu imediat ce am sosit în S. și am descoperit firul ce m-a dus spre Ioana. Într-un fel, tot spre moarte.

Urc, în stânga, dealul din spatele gării, o cărare presărată cu pietre albe, oseminte ale convulsiunilor de demult. Ciudat! Simt, ca în vis, două lovituri în spate, două înțepături adânci, urmate de durere, ca și cum cineva ascuns ar fi expediat cu precizie în direcția mea două pietre cu muchii ascuțite, sau... două săgeți. Dar nu e nimic, sunt complet teafăr, o simplă iluzie. Nu sunt rănit, nu știu să înot, și nu sunt un înotător rănit...

De pe culmea dealului, unde ajung după un efort, se vede cimitirul încercuit de ramificațiile orașului, ca de două labe de crab. Ca și cum orașul ar voi să înghită cimitirul și *nu invers*.

Același vânt răcoros ce coboară din munți, clatină copacii orașului și copacii cimitirului. Mormântul Ioanei se află undeva în partea de miazănoapte. E un prilej de a-mi lua rămas bun de la ea, nu-i așa?

Cum e încă foarte de dimineată, soarele nu s-a ridicat sus pe cer, razele sale, oblice, nasc focare de lumină și goluri cețoase, până la zidul orizontului, cu scăpărări dureroase dănțuind pe munți, deasupra

acestui schimbător arhipelag... arhipelag necunoscut, pe care îl voi părăsi.

Câteodată Ioana pronunța un cuvânt misterios: AXIX!!

E SEARĂ. TRENUL MEU O IA DIN LOC peste vreo douăzeci de minute. Îmi scot bagajul și ies pe peronul aproape pustiu. Cu trenul acesta nu pleacă aproape nimeni, niciodată. O garnitură inutilă, parcă anume pusă în mișcare pentru Oamenii-Invizibili. La un capăt al peronului doi călători întârziați sprijină cum pot bolțile singurătății. La celălalt capăt, doar o silueta neclară, un îndrăgostit sau un bețiv... Va trebui să trec prin dreptul său și acest gând mă neliniștește.

Mă opresc și mă reculeg.

Nimic deosebit, *acolo nu e nimeni*: un îndrăgostit sau un bețiv. Atunci de ce mi-e frică să înaintez în direcția lui? Mai bine m-aș întoarce în oraș, e poate prematur să-l părăsesc, *sfârșitul nu poate fi acesta...* Voi adăuga încă un bilet teancului de cartonașe nefolosite.

Aceleași gânduri, ce mă împiedică să înaintez, îmi taie și retragerea. Acum e acum! *Singuraticul din capătul peronului e Adrian Mocanu și mă așteaptă*. Să continui să mă prefac? L-am recunoscut din prima clipă; mă așteptam să ne întâlnim aici... în orice caz m-aș fi mirat să se întâmple altfel...

Acum înaintez încet în direcția lui, ca pentru a arăta că n-am intenția să fug și că, în fine, mă predau. Mă opresc la câțiva pași, scrutându-l, dar detectivul nu reacționează în niciun fel. Absent, privește în altă parte. Dar eu nu pot crede că prezența sa la gară e întâmplătoare! Mai ușor aș accepta că aici ne-am dat întâlnire, încă *înainte* ca eu s-o fi ucis pe Ioana. În sala de așteptare e cald. Aștept. Va veni după mine? Mai sunt doar câteva minute până la plecarea trenului. Rămân singur, în tot acest timp, neînghățat, și în cele din urmă ies iar.

Adrian Mocanu nu mai e. Nicăieri, dar după ce mai merg puțin îl descopăr în dreptul ultimului vagon al trenului. Din nou apariția mea îl lasă impasibil, dar eu nu am curajul să înaintez. Rămânem la o anumită distanță unul de celălalt și în acest timp vagoanele lunecă încet prin fața noastră. Rămân în mijlocul peronului măturat de o adiere rece. Aștept. Aștept. Nu mă arestează, dar nici nu mă lasă să iau trenul. În cele din urmă se ivește printre vagoane și face un ocol. Încet, preocupat, absent, ca și cum n-aș ști că în centrul cercului pe

care-l descrie, cu o rece virtuozitate, mă aflu eu. Așa s-a apropiat de mine Adrian Mocanu: făcând cercuri tot mai mici.

Nu pot să înțeleg aceste menajamente *finale*, care la drept vorbind nu mă cruță din niciun punct de vedere. Are unele îndoieli? Mă crede insuficient pregătit? Sau își continuă vechiul joc, amuzat să deguste și să prelungească minutele de triumf? De ce mă lasă să aștept? Singur, de bună voie nu merg la el, am înlăturat acest gând. Măcar la sfârșit să nu mă dovedesc slab. Peronul începe să se populeze de Oameni-Invizibili, și iarăși nu înțeleg bolboroseala lor sinistră... Am să beau. E dreptul meu, în așteptarea clipei adevărului. Iar Adrian Mocanu poate să vină în orice moment pofteste. Ah, încep să-l înțeleg; el nu vrea să se murdărească, a trimis după niște inferiori, și abia aceștia mă vor înhăța... Câteodată Ioana...

Când venea la „Echinox”, Ioana se îmbrăca în negru...

Acum birtul se golește încetul cu încetul. E târziu și încă sunt liber. Poate că Adrian Mocanu doarme demult... Să-mi închipui că numai întâmplarea l-a adus în această noapte la gară? În orașul Ioanei nopțile sunt lungi și apăsătoare. Nopțile sunt grele, populate de Oameni-Invizibili. Așa sunt nopțile într-un oraș ca acesta...

Amețeala alcoolului îmi stinge privirea. Cerule! Care e justificarea ploșnițelor?

Ioana... Pleca de acasă dimineața și totdeauna făcea un mic ocol în drum spre Institut. Știu, fiindcă am urmărit-o. Înțeleg acum că ocolul îl făcea pentru a trece prin fața vitrinei cu înotătorul rănit... Sunt halucinațiile beției... *Adrian Mocanu sta la ușa cârciumei și se uită ținută la mine...*

Ioana avea un mers de regină. Ce s-o fi gândit fratele meu, Augustin, când a înțeles în ce capcana a...? Și-o fi spus: de dragul acestei femei merită să mori. Este ora de închidere și ies. Trebuie să trec un pod... Neapărat să trec un pod... Aici, prin apropiere, lângă gară e un pod înalt, iar sub arcadele lui curge apă adâncă, întunecată, liniștitoare... Cine înoată prin apa aceea? Cine va cădea de pe pod? Adrian Mocanu, care m-a pândit, se ține scai de mine. El nu mă lasă să merg spre pod. Cum am putut să fiu atât de naiv, să cred că doarme? El se află totdeauna acolo unde mă găsesc și eu. E o lege! Cine calcă legile? De supravegherea sa n-am să mai scap! Oare nu pleacă vreun tren care să mă ducă departe? Eventual un tren spre Long-Marion...

Domnule șef de gară, când îi dai drumul garniturii speciale pentru Long-Marion? Cum? Nu cunoști această localitate?

Ha! Localitate! Domnule șef al gării... al tuturor garilor, ești un...

Asta e bună, sunt beat și cineva mă conduce pe stradă... mă duce de braț... și acest cineva nu e altul decât Adrian Mocanu.

Domnule detectiv! În sfârșit ați binevoit să mă arestați? Era și timpul! Dar cum de vă murdăriți mâinile dumneavoastră cinstite,

atingând brațul unui ucigaș? De ce n-ați trimis niște „băieți” să mă înșface și să mă cazeze, deocamdată, în „camera de trezire”?

Domnule detectiv, vedeți împrejurul nostru șiruri-șiruri de...?

*

Nu e decât ora unsprezece. Deodată îmi revin. Nu știu exact cum am ajuns de la „Echinox” la „Braseria Cetățuiei”, în fața unei cafele. Stau la *masa Ioanei*, pe *scaunul Ioanei*. Împrejur, lume puțină. Un ospătar s-a așezat în apropiere, obosit, și se uită la mine. Îi fac semn să se apropie. E tare transpirat sub braț, picături de sudoare îi lucesc în mustața rară.

— Cum am ajuns aici?

— Ați fost adus...

— Eram foarte beat?

— Cam așa ceva...

Nu e binevoitor, nici ursuz. E indiferent. Puțin îi pasă de un bătrân beat, cu cicatrice în diagonală pe figură.

— Unde e domnul care m-a așezat la masa *asta*, pe scaunul *acesta*?

Ridică din umeri și se îndepărtează. Mai ușor aș lega o conversație cu un Om-Invizibil. Tot timpul trăiesc sub impresia că Ioana n-a murit. Că dintr-o clipă într-alta trebuie să intre pe ușă. Va veni să-și ocupe locul ei de totdeauna, puțin mirată că am îndrăznit să mă așez *eu* aici. Văd sprâncenele înălțate și întreaga față frumoasă și ironică, străluminată interior de flacăra unui sublim dispreț. Cât de mult m-am temut de disprețul Ioanei! Dar cuvintele sunt calde, apropiate sufletului meu...

— Bună seara, dragul meu Neculai, iarăși ne întâlnim... Fiindcă cei ce s-au întâlnit odată și s-au iubit mult ori s-au urât cu înverșunare, sunt mereu hărăziți unor alte și alte întâlniri. Nu-mi explic de ce, dar aceasta este concluzia unor lungi observații... Ce faci, dragul meu Neculai?

— Bună scara, urmașă a vrăjitoarelor arse pe rug. Bună seara, Ioana. Eu credeam că te-am omorât...

— Nu știi că eu nu mor niciodată?

— Ioana, ce s-a întâmplat cu înotătorul rănit? Ai auzit ce te întreb? Ce s-a întâmplat cu...? Ce..... înotătorul.....? s-a..... ul rănit?

— ÎMI PERMITEȚI SA IAU LOC la această masă?

Întrebarea îmi este adresată cu infinită politețe. O politețe ironică, desigur. E Adrian Mocanu. Se așează și face un gest de oboseală: mâinile îi cad pe masă, rămân nemișcate. Și eu sunt foarte obosit. Întreaga omenire picotește de oboseală. Cred că în asemenea momente dezastrul amenință planeta noastră! Se poate ciocni dintr-o clipă într-alta cu un corp străin, mare, întunecos, rece, aproape invizibil.

— Dumneata m-ai adus aici?

Detectivul ridică privirea către mine, niște ochi triști, încercănați.

— Nu știu. De ce să te îi adus *eu* aici? Nici nu ne cunoaștem...

După o clipă îl aud parcă spunând că nu are nicio importanță dacă ne cunoaștem sau nu. Vorbește aproape în șoaptă, puțin răgușit. Pică de osteneală, zice, și simte nevoia de a bea ceva. E frânt... Și-n vreme ce simt cum mă recucerește neliniștea, nesiguranța (deși mă împăcasem cu ideea arestării), Adrian Mocanu zice:

— Am o meserie din cale-afară de tâmpită: *urmăresc criminalii*... C-ar fi să ciocnim un păhărel?

— Unde sunt criminalii pe care-i urmărești?

Adrian Mocanu râde, sumbru.

— Îți dai seama, criminalii nu sunt nicăieri. Dar să ne cunoaștem... Care e numele dumitale?

Îi spun că mă cheamă Neculai.

— Ciudat, zâmbește trist către mine Adrian Mocanu. Am urmărit multă vreme un individ pe care-l chema tot Neculai. Îl bănuiam de crimă...

Sunt la cheremul acestui om care continuă să-și bată joc de mine, cum a făcut-o mereu până acum! Dar felul său ciudat de a mă examina, scurt, la răstimpuri, *sincera* sa oboseală, mă împiedică să urlu: isprăvește, isprăvește, isprăvește! Pune-mi cătușele și du-mă de aici, unde vrei. Ai reușit să-mi desființezi voința... Destul! Și dincolo de toate acestea...

— Numele meu e Adrian Mocanu, spune Adrian Mocanu.

— Foarte bine, domnule Mocanu. Nu e așa că am trecut peste un pod?

— Peste care pod? Când?

— Cum, când? În urmă cu un ceas sau două, mă aduceai de la gară, beat.

— E târziu și nu mă mir că începem să facem confuzii, domnule Neculai... Nu-mi amintesc să te fi adus *eu* de la gară.

— Nu ești dumneata Adrian Mocanu și nu sunt eu Neculai, omul pe care-l urmărești de atâta timp?

După ce mă privește cu atenție, surâde mahmur, și-mi cere să facem ordine, pe cât se poate, în amintirile noastre. Sunt eu Neculai,

dar un *alt* Neculai, nu cel urmărit. Îl aud:

— Am avut un caz deosebit de complicat... Cuvintele le aruncă ușor, confidențial, peste masă. Ai chef să ascuți? O femeie cu totul deosebită, Ioana Scavin, a murit... Toată lumea cunoaște cazul... Multă vreme a plutit incertitudinea: sinucidere sau asasinat.

Îl întreb:

— Acum lucrurile sunt clare?

Urmăritorul meu se mulțumește să ridice din umeri. Îi spun, ca prin ceață:

— Astea sunt prostii! E ultima cursă pe care mi-o întinzi, de amorul artei. Eu sunt ucigașul Ioanei Scavin. Adrian Mocanu surâde. Îl întreb:

— Ai fost vreodată ars pe rug, domnule Adrian Mocanu?

— Nu. În schimb am fost dizolvat în var.

Îi spun că minte. Îl întreb dacă i s-a tăiat vreodată capul.

— Doar mâinile. Acum două secole. Din cauza alchimiei.

Îl apostrofiez:

— Domnule Mocanu, îmi ascunzi ceva!

— Și dumneata îmi ascunzi ceva, Neculai...

Îi spun că sunt ucigașul Ioanei Scavin și că o mărturisesc de bună voie. Ce rost mai are să joace comedia cu mine?

— Ce fel de comedie? Dumneata nici n-ai cunoscut-o!

— Am cunoscut-o bine. Dar am și acum impresia că Ioana n-a murit.

Detectivul își schimbă poziția, se apleacă peste masă:

— Gândul că Ioana Scavin n-a murit mă urmărește neîncetat... E un gând foarte straniu! Am făcut undeva o greșală, Neculai. Doar una singură, dar mă tem că esențială... Aș vrea și eu să te întreb ceva: *ai fost vreodată otrăvit?* Ai murit vreodată otrăvit?

Iată-l cum se apropie încetul cu încetul de țintă! Simt două arsuri între omoplați, ca și cum cineva ascuns ar fi trimis în direcția mea două gloanțe... sau două săgeți bine țintuite.

— N-am murit niciodată otrăvit, domnule Adrian Mocanu. În schimb, eu am otrăvit-o pe Ioana. Mai e nevoie să-ți povestesc amănuntele?

Adrian Mocanu clatină încetișor din cap: nu sunt eu veritabilul Neculai, zice, ci doar un chefliu întârziat care găsește plăcere să se joace ca vorbele. Dar dacă țin cu tot dinadinsul, el *acceptă* acest joc. Ce doresc să aflu de la el? Meseria sa e chinuitoare... goană continuă după un adevăr care-și schimbă forma neîncetat. Chiar așa zice: care-și schimbă forma... Adevăr absolut nu este, iar adevărurile parțiale plutesc ca insulele unui arhipelag... arhipelag iluzoriu; din orice punct privești, vezi altfel, fiecare insulă își schimbă poziția în raport cu celelalte, de la o clipă la alta... (O imită pe Ioana...) Ce dorești deci de la mine, Neculai, falsule Neculai?

Mă pomenesc strigând:

— De ce nu pui punct? Arestează-mă! De atâtea săptămâni faci un joc blestemat! În loc să alergi dumneata după mine, domnule Adrian Mocanu, mă silești să fug eu după dumneata! O faci în numele adevărului, știu, și în numele unui adevăr atât de maleabil, cum singur ai recunoscut, ți-ai ascuns degetele, prevăzute cu gheare, în cele mai fine mânuși, dar în spatele fiecărei acțiuni ce-ai întreprins-o se ascunde un rafinament de inchizitor. Tăcuta încăpățănare, perfida lipsă de grabă, aparentul dezinteres pe care le-ai afișat erau dinainte în așa fel calculate, ca să mă scoată din minți, să determine lanțul de greșeli pe care le-am făcut...

Detectivul mătură cu o mișcare a palmei sale fine frazele mele agitate.

— Îți repet, zice, îți repet: nu accept, simpaticele interlocutor de miez de noapte, nu accept nicio clipă că ai fi adevăratul Neculai. Adevăratul Neculai, cel amestecat în această tristă poveste, a plecat demult și nu mă interesează unde se află și nici nu-mi pasă de soarta sa. Dar fiindcă văd că ești la curent cu acest caz, al morții Ioanei Scavin, atât de comentat și de răstălmăcit, și fiindcă niciunul din noi nu se grăbește la culcare, și fiindcă acest local e deschis până la ziuă, și în sfârșit fiindcă... fiindcă... fiindcă... accept să joci, așa cum te vei pricepe, rolul adevăratului Neculai. Voi încerca să te tratez ca atare, chiar dacă îmi vei aduce o sumă de reproșuri, știu eu, întemeiate? Foarte sincer vorbind, persoana dumitale, persoana veritabilului Neculai, mă interesează stânjenitor de puțin.

Strig:

— Ioana e vinovată!

— Cine știe...

— Ai spus ceva?

— Cătuși de puțin. Tac. Te ascult.

— Ei bine, ascultă-mă, repet: Ioana e vinovată...

— În acest caz, îndoielile lui Neculai...

— De vinovăția Ioanei nu m-am îndoit nicio clipă.

— Ba da, Neculai are îndoieli... De altfel, a fost la un pas de a se preda de bună voie... A inventat și o stratagemă curioasă, adresându-mi o scrisoare prin care-l denunță pe Fred-Anton, lăsând intenționat în casa acestuia semne și urme ce duceau spre sine... Printre altele, o chitanța de la hotelul „Corvin”. Imediat, însă, s-a speriat de pasul făcut și a fugit de la „Corvin”. S-a ascuns la periferie...

— Mă gândeam, răspund năuc, că e stupid să cad în plasă chiar așa de ușor... Ba nu: adevărul e că mă temeam... încă mă mai temeam... Acum, sper, frica nu mai există. Frica a murit. Frica a început să moară în clipa când Oamenii-Invizibili... Ba nu: frica a început să moară în ziua când haita asmuțită de Mag Aurelian împotriva mea...

— Ce greșeală! Mag Aurelian n-a asmuțit pe nimeni împotriva lui Neculai.

— Roțile căruței, încărcate cu pietre, mi-au frânt trupul și au trecut peste fața mea... Mag Aurelian, la îndemnul Ioanei...

— Iarăși le încurci! Mag Aurelian, la rândul său, era convins că Ioana l-a aranjat pe Neculai. Dar lucrurile s-au petrecut altfel. Ei doi, pictorul și cu Ioana, au plecat fără să pună la cale nimic împotriva lui Neculai. Banda care l-a maltrat nu avea nicio legătură, nici cu Mag Aurelian, nici cu Ioana. Am elocvente mărturii în arest sens.

— Cum ai putut să afli?... Ioana m-a părăsit pur și simplu, fără să...? Nu se poate! Tot Ioana l-a dus la moarte pe fratele meu Augustin...

Om din fața mea surâde, parcă, batjocoritor. Îi aud:

— Augustin trăiește. E sănătos. A fost o vreme preot, apoi, pe neașteptate, s-a călugărit. Continua să-și ducă zilele, izolat, într-un schit din nordul Moldovei.

— Dumneata... Dumneata, domnule Adrian Mocanu, ești iresponsabil... sau chiar nebun! Cum poți să spui așa ceva? Fratele meu e mort... Oamenii care au pierit inexplicabil în pivnițele restaurantului Bonel...

— Niciun om n-a fost ucis acolo, falsule Neculai. Trebuie să afli măcar acum adevărul: Bonel aranjase un simulacru de mari proporții.

— Încep să-mi pierd mințile... Ioana pronunța un cuvânt ciudat... AXIX!! Spui că fratele meu trăiește... În ce loc?

— Neculai n-are decât să-l caute singur. Eu am altceva de făcut.

— Și atunci ce se întâmplă cu oamenii dispăruți în pivnițele lui Bonel?

— Nimic. Li se pierdea urma. Atâta tot.

— Pretinzi cu toată tăria că Augustin, fratele meu... n-a fost ucis acolo? Cine a fost ucis?

— Ți-am mai spus-o: nimeni.

Adrian Mocanu e în fața mea, aici, în aceasta clipă; e singura realitate în care cred. Comunicarea dintre noi e indirectă, prin ricoșeu, fiindcă el continuă să vorbească despre Neculai ca despre un om absent, eu fiind, eventual, doar un fel de reprezentant al său. Nu încerc să înțeleg de ce se încăpățânează să facă acest joc. Ce-mi tot spune despre Bonel? Că acesta se specializase „în dispariții”... îl întrerup mereu... Mi-e imposibil să-l urmez în toate cotiturile pe care le face, parcă anume pentru a mă deruta. Dar nu-l înțeleg bine, din cauză că mă gândesc la altceva. La Ioana mă gândesc. În timp ce urmăritorul meu continuă să vorbească...

— La restaurantul Bonel și bine ar fi ca și adevăratul Neculai să afle acest lucru, la restaurantul Bonel, *n-a fost omorât nimeni*. Majoritatea, înțelegi dumneata, majoritatea celor „momiți” de Ioana și strecurați în

subsolul localului erau prieteni de-ai lui Bonel... Ei trebuiau să dispară.

— Nu înțeleg!

— Te prefaci că nu înțelegi, Neculai. Tremuri la gândul că Ioana ar fi nevinovată. Preferi s-o știi încărcată cu păcate grele: e justificarea dumatăle...

Ciudat că în acest moment renunță la „celălalt Neculai” și mi se adresează direct:

— Vorbește mai clar, domnule!

— Vorbesc foarte clar. După ce întreaga operație s-ar fi terminat, iar Bonel ar fi dispărut la rândul său, într-un fel sau altul, s-ar fi dat în vileag afacerea, aranjată cu măiestrie. Bonel meditase la mai multe variante. La prima, cea mai sângeroasă, și anume că la restaurantul său s-ar fi servit carne de om, renunțase. Rămânea posibilitatea, simplă dar plauzibilă, a jafului, și cea spectaculoasă (Bonel fiind un fel de romantic dacă ne putem exprima astfel) a unor experiențe științifice ieșite din comun. Cred că până la urmă omul practic l-ar fi învins pe „artist” (și ar fi rămas banala variantă a jafului), totuși Bonel, un visător în felul său, pregătise pentru orice eventualitate și o altă înscenare: pretinse legături cu niște anatomiști cărora le livra, cică, părți ale corpului omenesc, glande, creiere sau alte mădule... Asta e partea „romantică” și cam naivă a afacerii: a rămas chiar și un *fals jurnal* al lui Bonel, pe care am reușit în cele din urmă să-l descopăr; aici sunt trecute amănunte cu privire la *victime*; ar fi rămas de asemenea actele celor *uciși* și alte hârtii, precum și un maldăr de oase îngropate în grădina restaurantului. Oase omenești. Aranjament perfect. Și astfel mulți oameni ar fi fost considerați morți.

— Ce interes aveau?

— Naivă întrebare! Există totdeauna indivizi ce au mare interes să dispară. Amintește-ți: războiul abia se terminase, mulți criminali urmau să fie prinși și judecați și se pare că unii dintre „clienții” lui Bonel făceau parte tocmai din tagma acestora; unii din ei au fost prinși și au plătit: ei confirmă spusele mele, iar Bonel, care a aranjat într-un chip spectaculos „moartea” lor, plănuise să se facă nevăzut (avea motive temeinice!) curând după terminarea operației.

— Povestea dumatăle nu rămâne în picioare: fratele meu Augustin nu era nici răufăcător, nici criminal; el nu avea niciun motiv să dispară.

— Fratele dumatăle, actualul călugăr, nu era decât un mic speculant, și el a căzut *din întâmplare* în cursa Ioanei.

— Cum „din întâmplare”, dacă totul era organizat și dirijat?

— Dintr-o simplă confuzie, Neculai. Ioana trebuia să-l agațe de fapt pe omul care stătea alături de Augustin la o masă vecină. Acela era veritabilul *client* al lui Bonel.

— Imposibil! De ce *clienții* aceștia nu veneau singuri?

— Fiindcă Bonel nu era atât de naiv. După ce ar fi dispărut și el, ar fi rămas semne lăsate intenționat, care să ducă spre Ioana. Trebuie să accepți, oamenii nu vin de bună voie spre moarte. E nevoie să le întindă cineva o capcană. Devine plauzibil. O femeie frumoasa e oricând o capcană excelentă. Dar conform planului lui Bonel și Ioana trebuia să fie moartă în acel moment, ca și cele două ajutoare, „omul de subsol” și bucătarul. Procuratura n-ar mai fi avut pe cine să ancheteze și dosarul s-ar fi închis.

— Ioana nu trebuia să accepte acest joc.

— Ioana nu bănuia ce fel de joc e! Inițial a avut impresia că ar contribui la salvarea unor nefericiți, pe care pusese ochii vreuna din bandele ce profitau de vremurile tulburi, pentru a opera în voie. Dar în noaptea când Alec a dat planul peste cap, avertizând poliția ca în casa tatălui său se petrec lucruri ciudate – ceea ce era adevărat – (a făcut-o din gelozie!), Bonel a mințit-o pe Ioana spunându-i că toți oamenii atrași de ea sunt morți. În ce scop? Voia s-o înspăimânte, s-o facă să se simtă complice la un șir de asasinat, avea nevoie de ajutorul ei pentru a se ascunde...

— Iar Ioana, auzindu-l ce spune, n-a fost impresionată și i-a tras două gloanțe în inimă! Nu-i așa, domnule Adrian Mocanu?

— Nu. Nici vorbă de așa ceva! Bonel a fost împușcat în parc, noaptea, de unul dintre *veritabilii* săi clienți, care miza în felul acesta să păstreze un secret total.

— Dar mai târziu Ioana l-a ucis pe Mag Aurelian...

— Degeaba încerci, Neculai, s-o învinovățești... Nici asta nu e adevărat. Casa în care locuiau ei doi, pe malul Dunării, a fost jefuită, iar pictorul, surprins în timp ce dormea, a primit două împunsături de cuțit.

— Și unde se află acum Mag Aurelian?

— Cine știe? Presupun că la... Long-Marion...

— Crezi? Mai curând așa spune că pictorul se află în oraș.

— Oare? Trebuie să fie mort demult, după părerea mea... Valurile Dunării l-au purtat spre...

L-am întrerupt:

— Câtva timp am locuit la hotel în aceeași cameră cu un bătrân a cărui înfățișare...

— Poate! Poate! Dar eu nu m-am ocupat de Mag Aurelian și nu mă interesează cine e străinul pe care-l confunzi cu...

— Spui că a primit două lovituri de cuțit? De ce nu două lovituri de săgeată?... Asta e ceva care... Dumneata, domnule Adrian Mocanu, spui că Mag Aurelian se află la Long-Marion. Dar Ioana a fost multă vreme urmărită de un om care, parcă, a încercat s-o omoare...

— Ești sigur că omul acesta n-a fost Neculai?

- Sigur. Eu am ucis-o abia acum. Crimă inutilă...
- Din nou greșești. Nu Neculai a omorât-o pe Ioana.
- Altă capcană?!
- Ioana s-a sinucis, Neculai... falsule Neculai.

— ÎMI DAU SEAMA CĂ NU ȘTII NIMIC! E nevoie să-ți explic eu cum s-a întâmplat, domnule Adrian Mocanu... În ziua aceea de șaptesprezece iunie, puțin înainte de amiază, Neculai... adică eu... vezi că începi să mă încurci cu logica dumitale ciudată, eu deci, eu cel de față nu altul, așa cum încerci să-mi propui, continuându-ți jocul blestemat, am intrat în casa Ioanei, am luat sticluța cu somnifer...

— Fleacuri! Toată lumea știe povestioara cu somniferul. Adrian Mocanu se întrerupse, parcă în prada unei nehotărâri. Pe urmă relua fin, cu un zâmbet din cale-afară de trist. Mă informă că Neculai – *adevăratul* Neculai – otrăvind-o pe Ioana, opera o dublă lovitură: plătea polița fratelui său Augustin... Se întrerupse iar și mă examina cu ochii lui obosiți:

— Ce e cu dumneata?

— Știi multe, domnule polițist... am reușit să murmur. El îmi făcu iarăși semn să ascult.

— Ai trecut vreodată prin fața casei în care a locuit Ioana? Îți amintești: e acolo un parc, mai exact colțul unui parc, iar strada face o curbă bruscă... Prin vecini, falsule Neculai, sau să presupunem pentru moment că ai fi adevăratul Neculai, prin vecini locuiesc, despărțiți doar prin câteva porți, despărțiți de asemenea prin colțul parcului, doi prieteni, doi bătrâni, ambii infirmi: unul paralytic, celălalt cu picioarele retezate. Își trec timpul jucând șah, fiecare acasă la el, comunicându-și mișcările prin telefon, așezați în fotoliile lor pe roțile. Partidele durează uneori săptămâni, mai ales datorită faptului că paralyticul are obiceiul, dezagreabil pentru partenerul său, dar care s-a dovedit a fi atât de salutar pentru mine, de a se gândi mult la fiecare mișcare. Așteptând mutarea adversarului, așteptând prin urmare semnalul telefonului, celălalt jucător se deplasează prin cameră, învârtind cu palmele marile roți ale fotoliului său de infirm. Se duce la geam și urmărește rarii trecători. De la fereastra lui se vede perfect, panoramic, locuința Ioanei Scavin, cu toate intrările. Acest om, acest bătrân jucător de șah, a studiat manevrele lui Neculai și i s-a întipărit în memorie chiar și înfățișarea sa, fiindcă, fenomen curios, sărmanii

bătrâni al căror univers se reduce la pereții unei odăi, încep să aibă o acuitate a imaginii, un anumit spirit de observație... cred că pe baza compensațiilor, ca la orbi. Când am reușit să descopăr acest martor ocular...

— Care m-a observat pătrunzând în casa Ioanei?

— Da, l-a observat pe Neculai intrând în casa Ioanei, de două sau de trei ori. Însă a ținut, până la un moment dat, numai pentru sine secretul, dintr-un fel de răutate bătrânească. Dar el a văzut mult mai mult. Ghicești ce?

Îi răspund că pentru mine toate sunt deosebit de clare. De ce să ne complicăm?

Cu sfială, dar în fond necruțător, Adrian Mocanu răspunde:

— În ziua aceea de șaptesprezece, bătrânul infirm *a văzut-o pe Ioana* pândindu-l din parc pe intrusul ce pătrunsese în casa ei!

Simt că lovitura mortală începe abia aici, dar, deznădăjduit, încerc să rezist: Cum, Ioana era de față? Nu, nu poate fi adevărat! De ce n-a strigat după ajutor? De ce n-a încercat să pună mâna pe intrus?

Aș vrea să nu mai aud răspunsul, care, totuși, vine!

— Fiindcă, ascultă-mă bine, Ioana recunoscuse în persoana intrusului pe Neculai. Fiindcă se simțea vinovată față de el. Fiindcă Ioana nu avea de unde să știe că în subsolul casei Bonel nu a fost ucis nimeni.

— Nu e adevărat! Nu e adevărat! Nu e adevărat! Dacă Ioana m-ar fi recunoscut... Dacă ar fi lăsat să-i scape cel mai mic semn că-și amintește de mine, aș fi iertat-o pentru moartea lui Augustin, pentru viața mea schilodită... Nu știam că Augustin trăiește. Nu știam că... Așteptam din partea ei doar un semn... Era șansa ce i-o acordasem...

Mi-am plimbat involuntar degetul peste cicatrice. Prin ochii lui Adrian Mocanu trecu o sclipire febrilă. Am simțit că amândoi suntem la capătul puterilor, totuși cuvintele lui țesură o pânză bizară de îndoială.

— Oh, cine știe, cine știe!...

— De ce, dacă m-a recunoscut, așa cum pretinzi...?

— Te-a recunoscut din primul moment când i-ai ieșit în cale.

— La ce bun prefăcătorii ei?

— Credea că e dorința lui Neculai să rămână incognito. Și în același timp, urmărirea, stăpânită de o veche teroare, toate mișcărilor sale. Ioana a înțeles scopul sosirii lui Neculai...

— Scopul sosirii mele...

— Bineînțeles... Dacă vrei... Scopul sosirii dumitale... De a face dreptate...

— Vrei să spui că Ioana se temea de mine?

— O îngrozea sentința pe care o știa pregătită...

— Sentința... Cât de ciudat mă privești, domnule! Și sentința

dumitale e demult pregătită... în timp ce Ioanei, eu îi ofeream toate șansele!

— Dar ce vei zice aflând că Ioana n-a vrut să se folosească de bunăvoința dumitale?

— N-a vrut? Nu cred! Vrei să mă scoți din minți. Conștiința... Eu... O avertizam mereu de prezenta mea!

— Da, știu: intrând în casa ei răsturnai scaunele și mutai obiectele din loc. Pueril! Ioana puneă toate acestea doar pe seama stângăciei lui Neculai.

— Ioana a avut totdeauna o părere foarte rea despre mine.

— Când ei doi s-au cunoscut, imediat după război, poate că Neculai, într-adevăr, nu era decât un fel de tont.

— Dar de atunci m-am schimbat.

— Părerea mea e că Neculai a început să se schimbe abia după ce a întâlnit-o pe Ioana.

— Poate vei pretinde că apariția ei a fost un fel de binecuvântare pentru mine?

— Da... Poate...

— Ciudat apărător al legii!

— Acționând după lege, ar fi trebuit să-l rețin pe Neculai... Dar l-am lăsat să plece. Dacă sunt îngăduitor față de Neculai, de ce să nu-i acord și Ioanei clemența mea omenească?

Mi se pare ciudat să-l aud vorbind despre clemență, îl întreb, cu totul anapoda, dacă bănuiește semnificația unui cuvânt pe care-l pronunța Ioana: AXIX!! Adrian Mocanu neagă, îi spun că sunt un om sfârșit și că voi pieri ca un criminal de rând. În fond, sunt arestat, nu-i așa? De ce, dacă era conștientă de prezența mea, de scopurile mele, Ioana, totuși, a luat somniferul? Doar deplasasem anume sticluța, speram să observe... Eu, domnule Adrian Mocanu, cred că... nu voiam s-o omor! Cum de n-a observat ea sticluța cu somnifer...

— Fii pe pace. A observat.

— Ce înseamnă să fiu „pe pace”?

— Într-adevăr... Pentru Neculai nu poate fi vorba de pace... Dar Ioana a considerat că pentru ea nu există altă ieșire: a acceptat sentința lui Neculai.

— Iarăși „sentina”?! Sentința mea? De bună voie?

Adrian Mocanu aprobă grav. Iar cu insist, disperat: Ioana știa că eu am pus otravă în somnifer cu mâna mea? Adrian Mocanu confirmă. Adăugând: Ioana se considera vinovată, pentru aceleași motive, pe care Neculai...

— Dar eu aș fi iertat-o!

— Ioana a lăsat o scurtă scrisoare. Avertiza că se sinucide. A făcut asta pentru Neculai, pentru a-l disculpa. Și după ce a pus plicul la vedere, s-a pregătit de moarte... *Otrava însă nu și-a făcut efectul.*

— Nu înțeleg!... Ioana n-a murit?

— Asupra ei a acționat doar somniferul, iar otrava nu, și niciun medic, niciun specialist, n-a reușit până acum să explice satisfăcător această întâmplare.

— Nu mă încurca! Nu mă scoate din minți! Ioana trăiește?

— Nu: doar ai asistat la înmormântarea ei... Nu e așa? În timp ce dormea, aparent moartă, scrisoarea a fost mișcată din locul ei de bătrâna Ida, iar apoi de Fred-Anton care a citit-o. S-a speriat și a fugit. Cu toate acestea, Ioana încă mai trăia, și, târziu, trezindu-se, a înțeles că puternica otravă pregătită de Neculai o înșelase... Dar nu era femeia care să renunțe la o decizie luată. În toiul nopții ea pleacă de acasă, azvârlind din fugă, pe un raft de cărți, plicul ei mortuar, amănunt care mi-a dat multă bătaie de cap. Îți dai seama: Ioana nu mai era sigură cum, și unde, și dacă va muri, și se temea de ridicolul sinuciderii neizbutite. Doi oameni au văzut-o pe stradă, după miezul nopții: se îndrepta spre locuința lui Fred-Anton, știind că acesta păstrează acasă, mai mult dintr-un fel de excentrism, tot felul de substanțe, unele dintre ele otrăvuri neiertătoare. Lui Fred îi place să impresioneze femeile (poate chiar cu asta începe manevrele de cucerire...), arătându-le otrava, lăudându-se că are posibilitatea de a pleca în orice clipă pe lumea cealaltă.

Adrian Mocanu face iarăși o pauză.

— Ce amestec are Fred...?

— Fred-Anton? El petrecea o noapte nu prea bună, datorită scrisorii citite. Se frământa, închipuindu-și-o pe Ioana moartă, singură, așa că. Putem presupune ce ochi a făcut când a deschis ușa și a văzut-o... La rândul ei, Ioana nu știa că Fred o vizitase în timpul morții ei aparente și citise ultimul ei mesaj. N-are importanță cum a decurs explicația dintre ei! Cert e că Ioana a reușit totuși să-l păcălească și l-a părăsit curând (depozițiile celor doi martori care au văzut-o mergând în direcții contrare, la mică diferență de timp, o confirmă), ducând cu ea otrava sustrasă din colecția lui Fred, și care avea să-i aducă într-adevăr moartea. Abia mai târziu Fred și-a dat seama de adevăratul scop al vizitei nocturne a Ioanei, dar n-a suflat o vorbă. Au început și pentru el chinurile, la fel ca pentru Neculai: Fred-Anton, păstrător al unui secret de importanță capitală, se teme să nu fie bănuț; Neculai are remușcări, deși încearcă să se convingă de vinovăția Ioanei... Vinovăție inexistentă!

L-AM ÎNTREBAT PE ADRIAN MOCANU:

— Ești prietenul, sau dușmanul meu?

— Sunt neutru, mi-a răspuns.

— Nu e adevărat! am strigat. Nu ești neutru! Îi ții partea Ioanei.

— Crezi? Poate...

— Dar de ce? De ce?

— Aș putea să-ți dau mai multe răspunsuri... Dar cel mai simplu e:

Fiindcă fără Ioana viață este mai plicticoasă. Înțelegeți?

L-am întrebat:

— Ești sigur că nu sunt eu vinovat de moartea Ioanei?

— Am încercat să adun faptele. Să-mi fac un punct de vedere. Lucrurile rămân însă destul de încurcate. Mai rămâne punctul de vedere al lui Neculai. Al dumitale, dacă vrei.

— Dar eu am trăit tot timpul cu gândul că Ioana e vinovată!

— Știu. Nu-l condamn pe Neculai. Nici nu-l scuz. Îl las... *singur*.

— Cum e mai rău!... Adrian Mocanu tace. Încerc zadarnic să străpung zăua în care se înfășoară.

— Dacă reușesc să dau de Augustin... Ce să-i spun?

— Nu știu.

Îl simt cum se retrage încetul cu încetul. Cum mă părăsește. Aș vrea să-l opresc. Mi-e frică să rămân singur!

— Ce l-a determinat pe fratele meu, un om plin de viață, să se retragă din lume?

— Încearcă să descoperi, Neculai, falsule Neculai...

— Mi-ai spus ca Augustin a făcut într-o vreme pe preotul, undeva într-un sat de munte. Nu cumva s-a reîntâlnit acolo cu Ioana?

Din seara când ei doi s-au cunoscut la „Echinox”, Ioana și cu Augustin nu s-au mai revăzut. Totuși Ioana a lucrat câțva timp ca simplă slujnică la țară, în casa unui preot pe care-l chema din întâmplare tot Augustin. Amănunt derutant, până ce am reușit să mă conving că era vorba de alt Augustin. Altfel nimic nu s-ar mai fi putut explica, și în primul rând sentimentul vinovăției care o tortura îngrozitor pe Ioana. Ea îl știa pe Augustin mort, la fel ca și pe celelalte „victime” ale lui Bonel. E motivul pentru care a și acceptat „sentința” lui Neculai.

— Dar poți să-mi spui, cel puțin, care este adevărul cu privire la înotătorul rănit?

Adrian Mocanu rămâne multă vreme mut. În cele din urmă, se întoarce iar spre mine:

— Fără înotătorul rănit, poate că n-aș fi aflat niciodată adevărul cu privire la Ioana.

— Ah, înțeleg... De fapt, nu înțeleg... Dar adevărul despre înotătorul rănit?

— Nu-l cunosc, răspunde Adrian Mocanu. Dar credeam că-l pot afla de la Neculai...

— Dimpotrivă... eu îmi închipuiam că dumneata...

*

Adrian Mocanu m-a părăsit. Leneșă, ultragiată parcă în castitatea ei, lumina zilei urcă din abisuri. Undeva pe o stradă paralelă, un om care se mișcă paralel cu mine întâmpină cu același fior ziua care se naște.

Două lovituri, ca ale unui țințar invizibil, îmi zguduie umerii. Dar nu e nimic. O părere doar. Sunt teafăr. Acum începe ora romantică a bețivilor. Îi întâlnești la tot pasul, rezemând pereții, gesticulând singuri, abia treziți prin cine știe ce șanț, lipăind cu umilință către casă, sau așteptând redeschiderea cârciumilor matinale. Și așa, parcurgând încet tot felul de străzi, nu știu cum se face că am strâns în jurul meu vreo trei, patru mizerabili dintr-aștia și, simțindu-mă frate cu ei, la fel de pierdut și definitiv damnat, i-am dus să le dau câte o țuică la primul birt deschis ce ne-a ieșit în cale.

Ei erau confuzi, bombăneau ca în vis, așa că discuția noastră merita două parale.

— Voi știți ceva despre înotătorul rănit, fraților?

— Huîmm!...

— Ați auzit despre așa ceva... Prin urmare, înotătorul rănit nu există... O fantezie a Ioanei... Să vărsăm o picătură în amintirea Ioanei...

Pe urmă mă descotorosesc de ei. Urc singur scările celor trei etaje. Aș putea să descui ca un tâlhar ușa lui Fred, pentru a-i face o mică surpriză, totuși sun. Sun până ce deschide și mă examinează cu mutra cârpită de somn.

— Cine dracu e la ora asta? Ce dorești?

— Eu sunt... Neculai...

— Ești nebun... Lasă-mă sa dorm.

— Ioana ți-a vorbit vreodată de înotătorul rănit?

Mă strecor în garsonieră, profitând de zăpăceala lui Fred.

— Ascultă, zice, ivindu-se imediat, nu știu cine ești, și n-am niciun chef să discut despre așa ceva...

— Trebuie să-mi spui tot ce știi despre...

— Nu ești în toate mințile! Pe toți v-a înnebunit Ioana cu absurditățile ei!... Înotătorul rănit nu există... În orice caz nu are nicio importanță! Lasă-mă să dorm!

De la Fred mă duc la doamna S., una din bunele prietene ale Ioanei. O găsesc acasă, pregătindu-se să plece la Institut.

— Ioana v-a vorbit vreodată despre înotătorul rănit?

— Nu înțeleg... Cine ești dumneata?

— Eu sunt Neculai.

— Nu cunosc niciun Neculai.

— N-are importanță. Știi ceva despre înotătorul rănit?

Femeia mă privește cu groază, crede că-s nebun, încerc s-o asigur că nu e precum gândește. Cât sunt de caraghios! Îi smulg mărturisirea: nu știe nimic despre înotător... Ioana nu i-a vorbit niciodată despre așa ceva.

Așa e, îmi zic, plecând, înotătorul rănit nu există, încerc să mă conving... Între timp s-au deschis magazinele. Le iau la rînd:

— Nu e așa că n-ați avut niciodată expusă în vitrină o statueta care...?

— N-am avut așa ceva, n-am avut, lasă-ne în pace, omule...

Soarele e sus. Trec prin parc. Aici, împrejurul chioșcului se desfășoară o paradă a modei. „În concediu folosiți această modernă fustă-pantalon, completată cu o frumoasă pălărie...”

Cineva îmi taie calea, rîzînd.

— Bunicule, nu-mi cumperi o pălărie?

— Fetițo, spune-mi, ai auzit vreodată de înotătorul rănit?

— Nu, bunicule... Dar pălăria aceea...

Așa e, îmi zic. Înotătorul rănit nu există.

Și iată-mă din nou la gară.

Las în mijlocul peronului pustiu valiza mea mototolită și merg – pentru a câta oară – să-mi scot bilet de călătorie. Fiindcă voi calatori. Voi pleca.

Voi pleca.

Cer să mi se dea repede un bilet. O fată îmi zâmbeste de dincolo de gemulețul dreptunghiular și face o glumă, cred că pe seama călătorilor grăbiți. Sunt un călător grăbit. Odată cu gluma, fata îmi întinde și cartonașul ce-mi dă dreptul să urc în tren.

— Domnișoară, ai auzit de înotătorul rănit? N-ați auzit, nu-i așa? Fiindcă înotătorul rănit nu există, îi spun, dar ea nu prea înțelege, și-mi urează drum bun.

În mijlocul peronului valiza mă așteaptă. Dar încă de la distanță observ că o mână necunoscută a așezat pe valiză un plic. Nu mă înșel, e un plic. Învîng cu un efort dorința de a fugi. Mă apropii, iau plicul pe care stă scris numele meu.

Scot scrisoarea. Iată ce găsesc:

Sunt aici! Știi bine că sunt aici!

Înotătorul rănit

Dau să alerg să-l caut pe Adrian Mocanu, dar un gând ciudat mă tîntuiește locului.

Sfârșit

